

1734
1971

biblioteca

Buletin trimestrial

de biblioteconomie

Îndrumătorul cultural

SUMAR

Programul partidului, programul nostru!

Documentele programatice adoptate de Congresul al XI-lea al partidului — fundament științific și imbold al muncii noastre viitoare ● p. 18—21.

Victor Petrescu: *În consens cu dezvoltarea meleagurilor dimbovițene* ● p. 21—22

C. Gilea: *Cincinalul revoluției tehnico-științifice* ● p. 22.

T. Blajovici: „Uneltele“ noastre — cartea ● p. 22.

★

Ion Igna: *Contribuția bibliotecilor baimărene la satisfacerea intereselor de lectură ale populației active* ● p. 23—25.

Propaganda cărții și a bibliotecii

George Sebastian: *La Șantierul naval — Galați: biblioteca sindicatului pe coordonatele educației comuniste a tinerilor muncitori* ● p. 26—27.

Ioana Tăutu: *O sarcină esențială — creșterea și educarea tinerei generații* ● p. 27—28. *Eficiența activității metodice nu numai un deziderat.* Convorbire cu Mihai Ianculescu, director al Bibliotecii județene Timiș ● p. 29—30.

Îndrumarea lecturii copiilor și a tineretului

Patița Silvestru: *La izvoarele lecturii adultului* ● p. 31—33.

Catalogare

Florica Dumitrescu-Câmpeanu: *Organizarea cataloagelor pentru non-publicații* ● p. 34—36.

Informare. Documentare

Marius Mendelovici: *Teoria și practica sistemelor de informare documentară* ● p. 36—39.

Cronică ● p. 39—40.

Activitatea bibliotecară în lume

Ion Stoica: *Realități și tendințe în biblioteconomia franceză contemporană* ● p. 41—43. *De peste hotare* ● p. 44—45.

Fișier ● p. 45—46.

Lucrări de specialitate ● p. 47.

Legătură de carte veche românească Brincoveanu Ștefan. *Cuvînt panegiric...* București, (1701). (Biblioteca Academiei, C.R.V. 128) ● p. 17.

DOCUMENTELE
DE CONGRESUL
FUNDAMENT
AL MUNCII

Lucrările marelui forum al comunistilor români, istoricul Congres al XI-lea al partidului, congresul întregii noastre națiuni socialiste, s-au încheiat. În conștiința și în sufletele noastre, rezonanța cuvintelor tovarășului Nicolae Ceaușescu — comunistul eminent, realez, cu voința unanim al inimilor poporului său, în înalta funcție de secretar general al partidului — își vor păstra întotdeauna intensitatea cu care au fost rostite sub cupola Sălii Palatului Republicii la încheierea Congresului: „Vă chemăm, dragi tovarăși și prieteni, cetățeni ai României socialiste, la muncă și la luptă hotărâtă! Vă chemăm să nu precupețiți nimic, pentru ca, într-o deplină unitate, să facem din România o țară mai îmbelșugată, mai puternică, un deplasament activ al luptei pentru socialism, pentru pace în lume!“.

Răspunsul de totală angajare și dăruire a întregului popor la realizarea programului cetezător de dezvoltare și înflorire a României pe drumul ei ferm spre viitorul comunist este și răspunsul de adevătată entuziaștă al bibliotecarilor. Avind conștiința deplină a misiunii militante a activității lor, în lumina înaltelor comandamente ale muncii politico-culturale și educative ce decurg din inestimabilele documente programatice adoptate de Congresul al XI-lea, lucrătorii din bibliotecă dau astăzi glas dorinței lor nestăvilite de a participa activ, cu mijloace specifice, la dezvoltarea societății, la înscrierea ei hotărâtă pe coordonatele tot mai înalte ale civilizației și progresului. Expresia acestei voințe o găsim în proiectele de perfecționare a bibliotecilor aparținând diferitelor rețele, proiecte ce au început să prindă contur încă din primele zile ale studierii aprofundate și dezbaterii documentelor pentru Congresul al XI-lea al partidului. Izvorite, în același timp, din aprecierea realistă, într-un spirit de înaltă responsabilitate, a realizărilor de pînă acum, dar și a neîmplinirilor, a neajunsurilor care se fac simțite, direcțiile majore ale acestor proiecte, unite într-o viziune sintetică, dau imaginea căilor ce vor trebui urmate în vederea edificării unui sistem modern și eficient de bibliotecă, a unui sistem capabil să răspundă optim celor mai exigente cerințe ce-i vor fi adresate de societate.

Imperativul general ce se impune astăzi la nivelul ecărei unități, al rețelilor și al sistemului de biblio-

* 5 5 0 0 1 6 2 4 0 *

1974
01. SEP. 2023

PROGRAMATICE ADOPTATE AL XI-LEA AL PARTIDULUI ȘTIINȚIFIC ȘI IMBOLD NOASTRE VIITOARE

teci îl constituie integrarea completă, situarea activității bibliotecare în contemporaneitate. Subordonându-și întreaga muncă țelului suprem al activității ideologice, politice și educative a partidului — făurirea omului nou, cu conștiință înaintată, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate, al comunismului, bibliotecile, instituțiile cele mai tradiționale și totodată cele mai contemporane, păstrătoare ale monumentelor de cultură ale trecutului dar reînnoite permanent cu realizările spirituale ale prezentului, trebuie să fie puternic ancorate în actualitate și să valorifice din tezaurul lor cultural, informațional ceea ce este peren, ceea ce servește cauzei educației comuniste. Așadar, în exercitarea funcției lor sociale actuale bibliotecile e necesar să țină seama de coordonatele majore ale societății, și anume: educarea multilaterală a omului nou, înflorirea întregii lui personalități; procesul tot mai accelerat de dezvoltare a industriei, a întregii economii a țării; dezvoltarea științei și tehnicii; dinamica dezvoltării învățământului, educația permanentă și reciclarea profesională; competiția calității și colaborarea internațională.

Realizarea obiectivului principal, de aducere a bibliotecilor la numitorul comun al mersului în pas cu epoca, situează în prim plan al preocupărilor viitoare modernizarea pe toate planurile a activității puse în slujba cititorilor. Acest proces, pe calea căruia s-au făcut deja pași importanți la nivelul unor unități sau chiar al unor rețele, trebuie să dobândească însă atributul fermității și al cuprinderii largi, generale.

Conceptul de modernizare a sistemului de biblioteci se leagă inseparabil, într-o primă ordine de idei, de planificarea de perspectivă a activității bibliotecare. Imposibilitatea integrării acțiunii bibliotecilor, fără o planificare pe termen lung a obiectivelor lor, în contemporaneitate, în societatea a cărei dezvoltare este astăzi planificată cu exactitate științifică pînă în anul 1980 și chiar, în linii mari, de prognoză, pînă la sfîrșitul secolului, este un lucru evident. De aceea, preocupările de stabilire a direcțiilor, a obiectivelor mari ce vor fi urmărite în activitatea cu cartea în următorii ani vor trebui să părăsească cercul restrîns astăzi al unui număr oarecare de unități, generalizîndu-se și încheind un proces larg de planificare de perspec-

țivă la nivelul fiecărei rețele de biblioteci, planificare ce va trebui să vizeze integrarea acțiunii bibliotecare în ansamblul obiectivelor mai largi ale muncii generale politico-culturale și instructiv-educative, ale celorlalte organisme și instituții din cîmpul educațional al diferitelor colectivități.

Colecții moderne de publicații — iată o noțiune conținînd în ea o altă linie de forță a procesului de modernizare, un alt parametru al suflului înnoitor ce trece prin bibliotecile noastre. Dictat de determinanșii lui principal — cerințele și interesele concrete de lectură și de informare ale beneficiarilor reali și posibili —, profilul fondurilor de publicații ale celor mai multe tipuri și categorii de biblioteci, excepțînd într-un fel bibliotecile cu funcții în plus de tezură, necesită mutații sensibile de accent care să ducă la echilibrări tematice adecvate conținutului activității formativ-informative a bibliotecilor. Categoriile întregi de publicații — literatura social-politică și ideologică, literatura științifică, tehnică, agrozootehnică, literatura pentru copii și lucrările de referință — își reclamă tot mai insistent prezența, în proporții reprezentative, satisfăcătoare, în cadrul colecțiilor bibliotecilor, și în special al celor publice și școlare.

Cantitativ, colecția bibliotecară modernă este străină de preceptul dobîndirii de dimensiuni foarte mari, al achiziționării a cît mai multe publicații. Și aceasta, mai ales în cazul majorității bibliotecilor, cărora societatea nu le-a încredințat și funcții de depozitare de rang național sau la nivel local, de domeniu ori de rețea. În limitele normelor de dotare cantitativă stabilite științific în raport cu masa beneficiarilor de servit, ale alocațiilor bugetare variînd în funcție de resursele generale de asigurare a serviciilor de bibliotecă și totodată avînd în vedere posibilitatea utilizării într-o unitate a întregului potențial informațional din dotarea sistemului prin extinderea cooperării interbibliotecare, în cadrul procesului de dezvoltare a colecțiilor, de completare a fondurilor e necesar să acționeze cu mai multă fermitate criteriul calității, al selecției riguroase a achizițiilor. Se poate vedea în aceasta o primă direcție pe care va trebui să meargă mai hotărît acțiunea de înscriere a bibliotecilor pe linia eficienței cheltuielilor, a investițiilor în cultură.

Procesul completării colecțiilor, bazat în cea mai mare parte a lui pe achiziții din producția editorială curentă, îl vedem în perspectiva viitorului mai adinc implicat în mecanismul politicii editoriale, al reglării volumului și calității producției noastre de carte. În consultarea directă a sistemului editorial cu factorii interesați, cu beneficiarii lui, bibliotecile vor trebui să acționeze mai ferm în direcția exprimării unei opinii active, de influențare a producției editoriale, mijlocind în fapt relația cititor — editură.

O altă linie de forță a procesului de modernizare, în relație de interdependență totodată cu existența unei planificări de perspectivă, o putem vedea în perfecționarea colaborării și cooperării interbibliotecare, în scopul realizării sistemului integrat de bibliotecă. Sînt bine cunoscute avantajele, ca să dăm numai un exemplu, aduse servirii cu publicații și informării beneficiarilor unei anumite biblioteci de relațiile de colaborare cu alte unități, din cadrul aceleiași rețele sau din afara ei. La fel, dezavantajele aduse de lipsa conlucrării între bibliotecile aparținînd diferitelor rețele: paralelisme în achiziții, restrîngerea posibilităților de informare și de lectură la nivelul resurselor unei singure colecții etc. La scara întregului sistem, amplificarea la maximum a avantajelor și reducerea pînă la dispariție a dezavantajelor, a pierderilor, risipei și celorlalte neajunsuri dau stabilirii unor acorduri de colaborare, pe multiple planuri, între rețelele de bibliotecă și între unități caracter de necesitate urgentă. La acestea se adaugă totodată perspectivele largi ce se pot deschide pe această bază coordonării activității la nivel de sistem integral și racordării acestuia la sistemul informațional național.

Tot atît de evident ne apare astăzi faptul că modernizarea activității bibliotecilor nu poate fi înțeleasă în afara raționalizării și optimizării proceselor de muncă bibliotecară. Organizarea științifică a fluxului operațiilor, raționalizarea propriu-zisă a acestora, degrevarea cadrelor bibliotecare de anumite sarcini privind unele operații ce pot fi efectuate centralizat, preluarea unor operații și procese de muncă cu un grad mai mare de rutină de către mașini, trecîndu-se pe scară tot mai largă la mecanizare și automatizare, simplificarea evidentelor și a formulărilor ș.a. sînt tot atîtea căi prin care serviciile oferite de bibliotecă își vor putea spori operativitatea, dobîndind totodată un caracter mai pronunțat de eficiență și economicitate.

Legată strîns de raționalizare, perfecționarea bazei materiale a activității bibliotecilor este și ea un aspect nu lipsit de importanță al modernizării. Preocupările în acest sens vor trebui să se concentreze cu mai multă hotărîre asupra folosirii mai largi în activitatea bibliotecară a mijloacelor, a aparaturii și a materialelor audio-vizuale, ca și asupra exploatarei raționale, în condiții de accesibilitate și funcționalitate sporită, a spațiilor destinate bibliotecilor. Crearea de condiții civilizate, atrăgătoare, proprii actului de cultură pe care-l reprezintă frecventarea bibliotecii va trebui să devină în fapt, în cît mai scurt timp, o condiție sine qua non a serviciilor oferite marelui public, masei de cititori.

Nu putem face abstracție, în sesizarea liniilor de forță ale modernizării sistemului de bibliotecă, nici de aspectele pregătirii profesionale a cadrelor de bibliotecari. Deservirea unei instituții bibliotecare moderne, căreia îi sînt și-i vor fi adresate cerințe tot mai mari și pretențioase, impune în planul formării și al perfecționării profesionale a bibliotecarilor exigențe superioare, stăpinirea deplină a cunoștințelor de specialitate biblioteconomică și, mai larg, de informatică documentară, împletită cu o cît mai ridicată pregă-

tire politico-ideologică și de cultură generală. Și aici, necesitatea unor îmbunătățiri substanțiale aduse învățămîntului bibliotecar și formelor de reciclare profesională nu mai trebuie demonstrată. La fel, cerțeaua în domeniul larg al bibliologiei, care e necesar să-și concentreze mai mult forțele spre latura aplicativă, preponderent biblioteconomică, în vederea introducerii pe o scară mai largă a unor soluții și tehnici moderne, eficiente de lucru, va trebui să se sprijine pe un corp mai extins de specialiști cu înaltă calificare. Iar activitatea acestora va trebui să fie cuprinsă într-un cadru organizat și planificat care să ofere posibilitatea coordonării și a valorificării cît mai largi în practica muncii curente a rezultatelor cercetării.

Sistemul modern de bibliotecă reclamat ca sprijin activ al măreței opere de construcție socialistă multilaterală la care întregul nostru popor s-a angajat cu mîndrie, cu cutezanță și hotărîre impune atenției sarcina imediată a perfecționării activității la nivelul fiecărei rețele. Dincolo de cerințele generale ale modernizării, pe care am încercat să le descriem mai sus, în fiecare rețea există și își cere soluții optime o seamă de aspecte specifice. Și în acest sens, am aminti doar sectorul lecturii publice, în care bibliotecile de stat, ale sindicatelor și cele ale cooperății meșteșugărești se confruntă cu probleme deosebit de complexe în deplinirea funcției lor de instituții democratice de educație, de cultură și de informare, împreună cu ceilalți factori — organisme și instituții — din cîmpul acțiunii politico-culturale și educative de masă.

Însemnătatea deosebită și complexitatea sarcinilor educative multilaterale a maselor largi de oameni ai muncii impun atenției ca o sarcină și totodată ca unul din mijloacele eficiente și necesare ale activității în acest scop lărgirea bazei obștești a muncii bibliotecare, întărirea continuă a activului obșteșc al bibliotecilor, aceasta corespunzînd pe deplin indicațiilor cuprinse în Documentele Congresului al XI-lea al partidului privind atragerea într-o măsură tot mai mare a oamenilor muncii ca participanți la actul de cultură. Bibliotecile publice pot și trebuie să-și orienteze și de acum înainte atenția cu mai multă insistență asupra tinerei generații. La fel, categorii întregi de intelectuali e necesar să fie mai mult apropiate acțiunilor cultural-educative în scopul ridicării nivelului calitativ și eficienței acestei munci.

Eforturile viitoare vîzînd perfecționarea activității, lărgirea și ridicarea calității serviciilor oferite de bibliotecile publice în planul educației permanente și al informării e necesar să fie canalizate în continuare spre atragerea în mai mare măsură a populației active ca cititori. Pentru aceștia, ca și pentru celelalte categorii de cititori, se impune — desigur, în condițiile perfecționării profilării colecțiilor — promovarea mult mai largă decît pînă acum în circuitul lecturii a literaturii din alte domenii decît beletristica. Se cunoaște faptul că bibliotecile noastre publice au avut o contribuție esențială la dezvoltarea gustului de lectură, la formarea unor deprinderi temeinice de acest fel, dar ele s-au afirmat în mai mică măsură ca instituții care participă direct în procesul de formare și perfecționare profesională, de educare permanentă. Creșterea substanțială în viitor a procentului literaturii nebeletristice citite în bibliotecile publice se va putea realiza doar printr-o hotărîrită intervenție urmărind dispariția formalismului din antrenarea cititorilor la lectura acestei literaturi, intervenție ce va trebui să nu scape din vedere nici formalismul ce mai dăinuie încă în conceperea, organizarea și desfășurarea activității de propagandă a cărții, ca și în participarea bibliotecilor la acțiunile cultural-educative ale altor organisme și instituții. Propaganda cultural-științifică largă la care

sint chemate să participe bibliotecile publice e necesar să reflecte mai pregnant problemele concrete ale vieții social-politice și economice ale colectivităților pe care ele le deserveau pe mijloacele specifice ale cărții. Această credem că este adevărata viziune ce se impune asupra cerinței de integrare a bibliotecii în viața colectivității, asupra contribuției efective a cărții și lecturii la realizarea sarcinilor educației comuniste, multilaterale.

Notînd aceste considerații, unele cu caracter general, altele mai de amănunt, asupra liniilor spre care se orientează activitatea de viitor a bibliotecilor în lumina programului mareț al dezvoltării noastre stabilit de Congresul al XI-lea al partidului, încercăm împreună cu întregul activ al lucrătorilor din bibliotecă sentimentul înălțător al împlinirii, al fundamentării rostului social, civic al muncii cu cartea. Deslușind tot atitea sarcini de înaltă responsabilitate — sarcini ale angajării totale — pornim să dăm activității noastre viitoare sensuri și valențe noi, cu încrederea nestrămutată în călăuză sigură ce ne va însoți de acum gîndirea și acțiunea — Programul partidului.

ÎN CONSENS CU DEZVOLTAREA MELEAGURILOR DÎMBOVIȚENE

Dezvoltarea armonioasă și ritmică a economiei naționale în acest cincinal, preocupările partidului și statului nostru pentru ridicarea economico-socială a tuturor zonelor țării au determinat un ritm rapid de industrializare și a meleagurilor dimbovițene. Tirgoviștea, fostă cetate de scaun, a devenit în anii noștri o cetate a oțelului (al patrulea centru siderurgic al țării), o cetate a strungului românesc (prin darea în funcțiune a Uzinei SARO) și a luminii (intrarea în funcțiune a uzinei Romlux). Dezvoltarea industrială și-a pus puternic amprenta asupra vieții culturale, stimulînd cerințe spirituale în continuă ascendență. În acest sens și lectura publică a cunoscut o puternică dezvoltare. Posesoare a unor colecții ce însumează peste 100 000 de unități (adică, în medie, 1,6 volume per locuitor), Biblioteca județeană din Tirgoviște a reușit să atragă în sfera lecturii 15,6 la sută din totalul populației și să distribuie în medie 2,9 volume pe locuitor* (frecvența zilnică se situează în jur de 160 de cititori). Cu sprijinul organelor locale, biblioteca tirgovișteană a organizat filiale în trei din cartierele mai îndepărtate ale municipiului (Matei Voevod și microraiioanele 9 și 10), pînă la sfîrșitul anului urmînd să mai ia ființă o nouă filială, în microraiionul 6, în cadrul casei științei și tehnicii pentru tineret.

În acest an jubiliar, bibliotecii județene i-a fost atribuit un local mult mai spațios și mai funcțional (750 mp, distribuiți în 14 încăperi**), permițînd o

* Date înregistrate la sfîrșitul anului 1973. Cele pe anul în curs anunță de pe acum o creștere remarcabilă a principalilor indici de activitate.

** Vechiul local avea doar 400 mp, reprezentînd suprafața unei singure camere și a două anexe.

reorganizare a serviciilor, menită să asigure o mai bună valorificare a colecțiilor și o mai rapidă și eficientă satisfacere a necesităților de lectură și de informare ale publicului tirgoviștean. În noua sa structură organizatorică, biblioteca asigură servicii de împrumut la domiciliu, pentru adulți și copii, ca și condiții pentru lectura pe loc în săli distincte pentru cărți, periodice și colecții speciale. Mai amintim existența unei săli de artă și a unei secții muzicale, în curs de organizare, precum și a unui sector de informare.

Preocupările sectorului de informare (ca de altfel ale întregii instituții) se îndreaptă tot mai mult în direcția satisfacerii unor nevoi concrete ale diferitelor categorii de oameni ai muncii din municipiu și județ. Prin colaborarea cu celelalte instituții de artă și cultură, cu majoritatea întreprinderilor și instituțiilor din municipiu, cu organizațiile de masă, biblioteca județeană a reușit să determine prioritățile în această privință, categoriile de beneficiari, tematicile necesare. Au fost realizate pe această bază buletine bibliografice informative pentru cei ce lucrează pe șantierele de construcții și în industria metalurgică, bibliografii selectivă, parțial adnotate, ca cea intitulată „Cartea în slujba dezvoltării socialiste”, întocmite în sprijinul realizării celor șapte programe de dezvoltare a agriculturii județului. În cadrul universității populare a fost inițiat un curs cu tema „Cartea în sprijinul făuritorilor de bunuri materiale”, organizat la locul de producție al oamenilor, pe platforma industrială.

În centrul preocupărilor se află sprijinirea învățămîntului politico-ideologic și economic, prin bibliografii tematice de recomandare (Contribuția P.C.R. la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a clasei muncitoare; problemele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate), înscrierea unei contribuții sistematice la formarea concepției înaintate despre lume și viață. Printre formele utilizate în acest scop, consfătuiri cu cititorii ale unor reprezentanți ai Editurii politice, lansări de cărți etc.

Ținînd cont de mutațiile profesionale care au loc în municipiu și județ ca urmare a intensului proces de industrializare, biblioteca județeană — în colaborare cu inspectoratul școlar și cu organizațiile de tineret — a inițiat o serie de materiale și acțiuni de popularizare a lucrărilor ce se referă la aceste profesii contribuind astfel la orientarea școlară și integrarea profesională a noilor cadre din industrie. De asemenea avînd în vedere problemele complexe ridicate de organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt în strînsă legătură cu producția, biblioteca tirgovișteană își propune o intensificare a ajutorului metodic dat bibliotecilor școlare, ca și celor ale sindicatelor și tehnico-documentare. În strînsă colaborare cu consiliul județean al sindicatelor, cu inspectoratul școlar și cu conducerile întreprinderilor, s-a reușit ca, pe baza unui studiu recent realizat cu privire la starea rețelei din municipiu, să se facă propuneri de raționalizare, optimizare și rentabilizare a unităților bibliotecare, trecîndu-se apoi la sprijinirea calificată a acestora în direcția completării colecțiilor, a organizării științifice a fondurilor de publicații și a elaborării instrumentelor de informare. Un sprijin similar este acordat tuturor bibliotecilor publice din rețeaua județeană, accentul fiind pus pe politica de completare a colecțiilor ca bază a întregii activități. O atenție deosebită este acordată perfecționării profesionale a cadrelor, prin instruire periodică, prin programul de reciclare, prin ajutor concret, dat la fața locului, după un grafic riguros întocmit.

Anul acesta se sărbătorește cinci decenii de lectură publică la Tirgoviște. Colectivul bibliotecii privește

această aniversare ca pe un prilej de bilanțuri responsabile, retrospectiva constituind un veritabil imbold pentru o continuă îmbunătățire a activității, în spiritul eficienței. Programul partidului, obiectivele cuprinse de Directivele Congresului al XI-lea constituie o bază temeinică pentru jalonarea propriei activități, în consens cu însăși dezvoltarea Tirgoviștei, a meleagurilor dimbovițene, în pas cu înaintarea întregii țări spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

Prof. VICTOR PETRESCU
directorul Bibliotecii Județene Dimbovița

Cincinalul revoluției TEHNICO- ȘTIINȚIFICE

Dezvoltarea economică intensă pe care o va cunoaște și în viitor județul nostru, asemenea tuturor județelor țării, se cere susținută prin toate mijloacele materiale și spirituale. „A fi la zi” în domeniul tehnicii presupune o perfectă îmbinare a cerințelor de documentare — izvorite din procesul dinamic al producției — cu posibilitățile de a răspunde cu promptitudine și la obiect acestor solicitări.

Aliniată eforturilor celorlalte instituții economice, de învățământ, cultural-educative, Biblioteca județeană Iași își axează activitatea pe principalele direcții de dezvoltare economico-socială și culturală a județului. Cu deschidere largă spre viitor se profilează „pro-paganda cărții tehnice și economice, a celei de știință.

Concepută ca o activitate în colaborare — cu Consiliul județean al sindicatelor, universitatea populară, bibliotecile tehnice din întreprinderi, organizațiile de tineret — optimizarea circulației cărții tehnice și economice în rândurile celor care activează în sectoarele productive impune diversificarea instrumentelor și a acțiunilor de informare bibliografică, dezvoltarea și profilarea serviciilor de bibliotecă, cunoașterea atentă a intereselor de lectură.

Propaganda cărții tehnice — prezentă și pînă acum în ansamblul muncii noastre — capătă accente deosebite, cu deschideri largi spre o continuă perfecționare și îmbogățire a mijloacelor folosite. Profilarea uneia din filialele bibliotecii județene pentru propagarea noutăților în domeniul tehnic și economic; organizarea, lunar, în întreprinderi a unei „zile a cărții tehnice” — la care participă specialiști din producție, redactorii ai editurilor de specialitate, autori de lucrări; îmbogățirea paletei tematică a bibliografiilor de recomandare; întreprinderea unor sondaje privind cerințele de lectură tehnică și economică; încheierea unor microgrupuri potrivit comunității de interese profesionale, pentru desfășurarea unei propagande diferențiate sînt acțiuni care solicită nu numai extensie, dar și eficiență sporită.

Avem un Program de largă perspectivă. Ne sînt trasate liniile dezvoltării economice și sociale ce duc

spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Sîntem cu toții responsabili, la locurile noastre de muncă, de împlinirea dezideratelor pe care ni le-am propus. De pe aceste poziții ne analizăm acțiunile noastre și căutăm, așa cum ne cere și Rezoluția Congresului partidului, să asigurăm cota maximă a eficienței în tot ceea ce întreprindem. A lega cartea cit mai strîns de preocupările oamenilor muncii este un deziderat social, o sarcină mereu actuală circumscrișă responsabilității comuniste.

C. GÎLEA
directorul Bibliotecii Județene Iași

„UNELTELE” NOASTRE — CARTEA

În lumina documentelor marelui Congres, ne-am revizuit sarcinile din planurile de măsuri, ne-am concentrat atenția asupra unor obiective socotite de mai mare importanță. Acțiuni multe și diverse, uneori exagerat de multe și de diverse, am avut și pînă acum. La „inventarul” lor am ieșit bine întotdeauna. Acum a venit vremea să primim spre acele obiective și să pornim la acele acțiuni care să contribuie în mai mare măsură la stringerea legăturilor noastre cu publicul în așa fel încît acesta să poată beneficia cît mai mult de pe urma imensului tezaur aflat în depozitul bibliotecii.

Avem acum peste 330 000 de volume la o populație de peste 150 000 de locuitori. În afara celor două biblioteci din stațiuni, Băile „Felix” și „1 Mai”, biblioteca are, în diferite puncte ale orașului, trei filiale, urmînd ca, în 1975, să fie deschise altele două, în Zona-de-vest și Episcopia-Bihorului. Volumul de muncă e și va fi, deci, mare, dar i se va putea face față printr-o judicioasă organizare, prin valorificarea tuturor posibilităților. Ne-am alcătuit un colectiv de sprijin în vederea consultării unor specialiști din toate domeniile, în completarea colecțiilor, propaganda cărților noi etc., am solicitat sprijinul Institutului pedagogic pentru îndrumarea unor studenți care să-și desfășoare practica în producție în cadrul instituției noastre; vom colabora mult mai strîns cu marile unități economice (industriale și agricole) extinzînd practicarea împrumutului interbibliotecar. Pără indoială, vom spori preocuparea pentru lectura școlărilor (cercetarea noastră în acest domeniu se află într-un stadiu avansat), vom căuta să realizăm o cit mai strînsă colaborare cu universitatea populară, aici descoperind un cîmp vast de acțiune.

Sub impresia încă vie a măreșului eveniment ce-l reprezintă pentru viața noastră cel de-al XI-lea Congres al partidului, cred că trebuie să reflectăm cu adevărat responsabilitate comunistă asupra aprecierilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat: „Este necesar să se imprime acestor mijloace de informare mai multă fermitate, un spirit mai combativ, militant, de intransigență față de lipsuri, de promovare a noului în toate domeniile de activitate”.

T. BLAJOVICI
directorul Bibliotecii Județene Bihor

CONTRIBUȚIA BIBLIOTECILOR BĂIMĂRENE

LA SATISFACEREA INTERESELOR DE LECTURĂ ALE POPULAȚIEI ACTIVE

Ridicarea nivelului de cultură și civilizație al populației Maramureșului în anii socialismului se află în cea mai strînsă legătură cu formarea și dezvoltarea interesului pentru carte. Ca promotoare ale acestui interes, bibliotecile maramureșene au parcurs procesul evoluției comune a tuturor instituțiilor de acest fel din țara noastră. Unele aspecte specifice însă, cu consecințe asupra conținutului muncii, tin de o anumită întârziere cu care s-a trecut la valorificarea mai bună a resurselor și a posibilităților de acțiune în acest domeniu.

Aprecierea sistemului actual al bibliotecilor din județul Maramureș din punctul de vedere al eficienței sale relevă de-a lungul anilor succese evidente, confirmate de altfel de recunoașterea tot mai largă a bibliotecilor ca factori de seamă ai progresului social într-o regiune confruntată cu numeroase probleme specifice. O atare constatare impune însă observația că pentru a continua acest proces de optimizare sînt necesare eforturi sporite în vederea adaptării tuturor bibliotecilor la dinamica socială și la tendințele generale ale dezvoltării Maramureșului, asigurînd cadrul unei acțiuni bibliotecare care să țină seama mai mult decît pînă acum de particularitățile și cerințele locale. Una din direcțiile orientării eforturilor viitoare va trebui să fie, de pildă, aceea a realizării în fapt a dezideratului mai vechi al cooperării între diferitele rețele de biblioteci, al stabilirii unității lor de acțiune — singura în măsură să asigure utilizarea integrală a potențialului educativ și informațional de care se dispune.

Atenția acordată, în cele ce urmează, bibliotecilor din municipiul Baia Mare — de fapt, problemelor pe care le ridică beneficiarii — este justificată astfel nu numai de importanța pe care în mod firesc o are centrul județean, ci și de posibilitatea generalizării, la scara întregului județ, a concluziilor și măsurilor stabilite.

Puternica industrializare, creșterea demografică spectaculoasă, incorporarea masivă a populației rurale în industrie, intensificarea urbanizării în zonă sînt fapte care atestă dezvoltarea remarcabilă a municipiului Baia Mare. Minunata așezare geografică, pusă în valoare de o inspirată și susținută operă urbanistică, împlinește profilul unui oraș cu o personalitate dis-

tinctă. Anii construcției socialiste au impulsiona dezvoltarea economică în ansamblu a orașului. Activitatea industrială se desfășoară în 16 întreprinderi republicane, 1 întreprindere de industrie locală, 4 cooperative meșteșugărești. Profilul industrial al municipiului se caracterizează prin preponderența ramurilor metalurgiei neferoase, inclusiv extracția minereurilor neferoase (77,4 la sută), a construcției de mașini și prelucrarea metalelor (8,3 la sută) și a industriei alimentare (8,7 la sută).

Curba ascendentă a evoluției demografice este grăitoare pentru dimensiunile acestei dezvoltări: 1948 — 24 000 locuitori; 1956 — 37 000; 1966 — 64 535; 1970 — 76 855 și 1973 — 86 602 locuitori.

La începutul acestui an, din populația totală de 90 000 de locuitori, 38 844 reprezentau totalul populației ocupate, căreia i se adăugau 10 992 de navetiști (din care 5 154 în industrie).

A cunoaște această structură a populației înseamnă pentru bibliotecile publice a dispune de elemente deosebit de importante în urmărirea modificării intereselor de lectură și de informare ale unor categorii ale publicului și, pe această bază, a structurii corespunzătoare a colecțiilor, ca și a multor altor aspecte care pot duce la îmbunătățirea activității unor instituții ce au tot mai mult în atenție cititorul, beneficiarul.

Încercarea, oricît de sumară, de a determina cadrul și nivelul vieții spirituale a locuitorilor municipiului, a cadrelor de specialiști pune în lumină instaurarea hotărîrită, îndeosebi în ultimii ani, a unui climat de preocupări pentru continua perfecționare a pregătirii profesionale și ideologice. Munca politică de masă desfășurată de organele și organizațiile de partid aduce în acest sens o contribuție hotărîtoare. În acest context, strădaniile noastre, ale bibliotecarilor, tind spre relevarea importanței studiului individual perseverent, alături de participarea sistematică la formele organizate de pregătire (învățămîntul ideologic, formele de perfecționare a pregătirii profesionale, învățămîntul popular etc.).

Am considerat că este în putința noastră, așa cum de altfel este în putința multor instituții din sistemul culturii de masă, de a stimula și întreține permanent interesul unor categorii ale populației active pentru

autoperfecționarea prin studiu, prin folosirea serviciilor oferite de bibliotecă.

În condițiile actuale ale intensei dezvoltări tehnico-științifice și economice, necesitatea transmiterii unui mare volum de cunoștințe și informații fixate sub forme diverse impune, ca primă măsură, cunoașterea categoriilor populației active, a cadrelor de specialiști, a intereselor și cerințelor lor de lectură și informare. Plecăm de la ideea că pentru aceasta este necesară o înțelegere cât mai exactă a modului în care își desfășoară activitatea cei care apelează la serviciile bibliotecilor. Acest fapt a dus la încercarea noastră de a evalua, în cadrul unei cercetări de mai mare întindere, structura, compoziția și funcționalitatea rețelei de biblioteci din municipiu, cu scopul, între altele, de a putea oferi un ghid al acestora și de a determina, pe această bază, o analiză menită să ofere factorilor de decizie datele necesare pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor publice, tehnico-documentare și de învățământ.

În ultimii ani, preocuparea bibliotecarilor din bibliotecă județeană a fost ca, odată cu o riguroasă selecție a publicațiilor, în cadrul unei concepții clare privind completarea fondurilor, să îmbunătățim relațiile cu publicul, să dezvoltăm serviciile oferite de bibliotecă și să realizăm o bună informare a organelor locale asupra rostului și scopurilor activității noastre. În momentul de față însă, formularea obiectivelor și stabilirea unor priorități ne apar necesare nu numai pentru bibliotecă județeană, ci și pentru celelalte biblioteci băimărene. Și aceasta, desigur, nu ca un scop în sine, ci pentru a cunoaște în detaliu mijloacele prin care să poată fi estimată, cât mai aproape de adevăr, măsura în care serviciile bibliotecilor — publice și de alte categorii — vor răspunde nevoilor cititorilor lor actuali și potențiali.

Gândite în viziunea însumării lor într-un ansamblu, aceste obiective vor putea duce la formularea termenilor unei planificări realiste a sistemului local de biblioteci, a modalităților de cooperare între ele, a principiilor de constituire a colecțiilor și a centralizării unor servicii, a problemelor legate de împrumutul interbibliotecar și de alcătuirea a catalogului colectiv, ca și a celor privind alocațiile bugetare, spațiile și dotările în perspectivă.

Cerința imediată care stă acum în fața bibliotecilor din Baia Mare este de a face ca întreg sistemul să acționeze cel puțin la nivelul celor două unități principale din municipiu — Biblioteca județeană Mara-mureș și Biblioteca Institutului de învățământ superior din Baia Mare. Căci, cu foarte puține excepții, celelalte biblioteci publice și cea mai mare parte a bibliotecilor specializate sînt doar colecții de publicații, inoperante, cu o slabă eficiență socială. Excepțiile, puține, sînt prezente la nivelul fiecărei rețele în parte și pot constitui puncte de plecare pentru optimizarea activității celorlalte unități.

În precizarea obiectivelor și a mijloacelor de activitate ale bibliotecii județene în relațiile ei cu populația activă (din producție, cercetare și educație) sîntem preocupați de a integra propriile noastre eforturi în ansamblul activității ideologice și cultural-educative. Tîndem să realizăm o prezență deschisă, concretă și pe cît posibil continuă a cărții în viața colectivității. Stimularea cu consecvență a interesului pentru lectură (în și prin bibliotecă) apare pentru instituția noastră ca o necesitate. Și aceasta, deoarece avem de recuperat anumite rămăneri în urmă în privința condițiilor de primire a publicului și, în mod special, a organizării accesului liber la raft.

Încercînd să compensăm scăderile generate de această stare de lucruri, am apelat la o gamă mai largă de servicii, sugerate de schimbul direct de opinii, de dialogul

deschis cu oamenii. O parte dintre bibliotecarii noștri, care dispun de posibilitatea de a se informa asupra specificului unui domeniu de activitate și de a-l conecta pe acesta la documentația propriilor colecții și, desigur, și a altora, au stabilit deja relații bune cu o serie de colective de muncă. Evantaiul serviciilor cu care venim în întîmpinarea unor interes concrete este suficient de bogat și cuprinde, printre altele, elaborarea de bibliografii, informarea directă (telefonică sau scrisă) a unor cadre de specialiști, împrumuturi prin poștă, organizarea unor cicluri de recomandări de lectură, a unor expoziții de publicații cu împrumut pe loc, lărgirea împrumutului și din colecțiile sălii de lectură, organizarea unor activități de inițiere de tipul „Ce citim? Cum citim?” ș.a.

Acestea au avut ca rezultat creșterea solicitării de cărți și de publicații periodice din partea celor avizați de noi și clarificarea viziunii asupra avantajelor constituirii și completării fondurilor de cărți prin comenzi anuale. Sînt destul de numeroase unitățile economice determinate de noi să-și rationalizeze procesul de completare a colecțiilor (îndeosebi privind publicațiile de nivel mediu, unde înzestrarea este în general lacunară) prin contracte cu centrul de librării și prin deschiderea de căsuțe la colectura bibliotecilor. Noi înșine semnalăm publicațiile ce i-ar putea interesa pe cei care au arătat interes față de bunele noastre intenții. Este vorba de întreprinderea mecanică de mașini și utilaj-minier, Direcția județeană de drumuri și poduri, Centrul teritorial de calcul electronic, Întreprinderea județeană de industrie locală, Filatura de bumbac și altele cîteva.

Considerațiile care se pot face cu privire la lectura cărții social-politice în bibliotecile din Baia Mare ne duc la concluzia că, în general, în acest domeniu ne aflăm pe un drum bun. Interesul pentru completarea operativă a colecțiilor bibliotecilor, cabinetelor de științe sociale și punctelor de informare, pentru utilizarea posibilităților de informare existente, preocuparea pentru integrarea cărții în sistemul formelor muncii politice de masă desfășurate de organizațiile de partid, de sindicat și U.T.C. sînt argumente ale faptului că lectura este privită ca un stimulente al gândirii politice vii a oamenilor.

Pentru o mai bună organizare a muncii în acest domeniu, secțiile de propagandă ale comitetelor județean și municipal de partid au realizat **Cabinetul metodic al muncii politico-educative**. Acesta își propune generalizarea experienței pozitive dobîndită de organizațiile de partid, cit și informarea unor largi categorii de oameni ai muncii asupra inițiativelor, metodelor și formelor noi și eficiente ale muncii politice de masă, în strînsă concordanță cu sarcinile economice și social-culturale. Ne-am preocupat ca în acest cabinet, cadru al unor fructuoase întîlniri și dezbateri, cărții să-i fie rezervat un loc corespunzător. Nu doar prin expoziții obișnuite, ci prin prezentarea unor fonduri de cărți din colecțiile bibliotecii județene, în selecții tematice cuprinzătoare și diverse, cu posibilități de lectură pe loc și, în unele cazuri, și de împrumut. Cabinetul dispune de materialul bibliografic necesar și oferă condiții pentru o bună informare asupra unor probleme și domenii de interes general. Astfel fondul de lucrări consacrate educației materialist-științifice constituie baza unor dezbateri, simpozioane, recomandări de lectură și, desigur, împrumuturi efective de cărți. Acestuia li vor urma alte selecții tematice care vor completa, ca și în cazul cărților din domeniile științei și ateismului, gama celorlalte mijloace de care dispune cabinetul: filme, diapozitive, planșe, hărți, grafice etc.

În problematica lecturii populației active a municipiului Baia Mare un loc important îl ocupă aspectele legate de interesul pentru carte și bibliotecă al intelec-

tualilor. Deși nu dispunem de date privind structura preferințelor, volumul lecturii și gradul de atragere a acestei categorii, putem aprecia că numărul intelectualilor care utilizează serviciul de bibliotecă este foarte redus. Nici la biblioteca județeană, unde procentul populației active din totalul cititorilor este destul de ridicat (30,2 la sută în trimestrul I din 1974), numărul intelectualilor nu e mare. Ponderea redusă a intelectualilor între beneficiarii bibliotecii județene și absența cvasitotală a unor categorii cum ar fi medicii, unele specialități ingineresti și didactice denotă lipsa unor servicii foarte bune pentru aceștia și popularizarea insuficientă a celor existente. Cauza unei astfel de situații nu o constituie însă numai calitatea și structura fondurilor, ci și lipsa altor condiții și înlesniri.

Toate acestea pun odată mai mult problema eficienței sistemului local de bibliotecă, a fiecărei unități în parte. Căci nu e indiferent dacă o rețea de bibliotecă, cum este cea alcătuită din unitățile tehnico-documentare, exercită o atracție minimă față de o categorie de cititori ca aceea, de pildă, a cadrelor din economia municipiului. De asemenea, improvizația și rutina care caracterizează munca de informare și documentare a unor cadre ingineresti și tehnico-economice din multe unități cunoscute de noi în detaliu sub acest aspect trebuie puse în legătură cu lipsa unei îndrumări calificate de la nivel departamental (ne întrebăm dacă în fapt o asemenea îndrumare este posibilă) și cu lipsa unor preocupări consecutive față de problemele documentării tehnico-stiințifice. Astfel trebuie explicate diferențele calitative sensibile care există în rețeaua bibliotecilor tehnico-documentare din Baia Mare. În timp ce unele, cum este aceea a Institutului de cercetări pentru minereuri și metale neferoase, utilizează, pe lângă C.Z.U., și indexarea coordonată, având preocupări pentru o informare de cea mai bună calitate, altele, cele mai multe, ignoră chiar cerințele elementare ale evidenței și valorificării fondurilor.

Bibliotecile sindicale și cele ale cooperativelor meșteșugărești, cele mai multe dintre ele, reduse la condiția unor fonduri cu o circulație scăzută, datorată lipsei de atracție față de cititorii pentru care există. Datele culese cu prilejul lucrărilor pentru elaborarea unui ghid al bibliotecilor din Baia Mare pun în lumină dispersarea excesivă a fondului total, de circa 50 000 de volume, de care dispun bibliotecile sindicatelor în 30 de unități. Cit despre biblioteca cooperativelor meșteșugărești, aceasta divizează în mod artificial un fond de 14 000 de volume în 96 de biblioteci volante, asigurând astfel respectarea unei norme fixate de U.C.E.C.O.M.: ca să poată funcționa, o bibliotecă centrală trebuie să aibă cel puțin 80 de biblioteci volante! E ușor de închipuit câtă birocrație se naște pentru a „aproviziona” cu cărți 96 de biblioteci volante, situate în 12 clădiri și concepute să asigure lectura a 3 100 de cooperatori. Cu cei 20 000 lei cit însumează alocațiile bugetare pe 1974 s-ar putea realiza o bibliotecă centrală bine înzestrată, capabilă să răspundă cerințelor unui public care nu ar trebui limitat exclusiv la categoria cooperativelor.

În ceea ce privește biblioteca publică de stat, reținem numai aspectul legat de lipsa unei rețele de filiale care să facă posibil împrumutul de publicații în două cartiere cu o populație totală de circa 40 000 locuitori, în prezent lipsite de posibilități în acest sens.

Pentru a înțelege mai bine necesitatea unei intervenții în modul de organizare și în funcționalitatea sistemului actual de bibliotecă este neapărat necesar ca măsurile de raționalizare ce vor fi luate să fie prece-

date de studii și analize bine documentate. Este de continuat, în fapt, o activitate care a început bine cu evaluarea rețelelor locale de biblioteci și în același timp de perfecționat relațiile bibliotecii județene cu restul bibliotecilor din sistem, în vederea întăririi îndrumării unitare, pe baza unor drepturi și obligații care se cer afirmate și exercitate ca atare.

Situația actuală a sistemului local de bibliotecă, relevând în primul rând o asigurare mulțumitoare cu publicații a populației municipiului, ne apare pe deplin perfectibilă și credem că necesitatea acestei perfecționări este cu atât mai evidentă cu cât bibliotecarii înșiși sînt conștienți de ea. Iată, în tabelul care urmează, câteva date sintetice privitoare la activitatea bibliotecilor băimărene în anul 1973:

SISTEMUL DE BIBLIOTECI DIN MUNICIPIUL BAIA MARE (1973)

Categoria de bibliotecă	Nr. de unități	Fond de publicații (nr. vol.)	Nr. cititori inserși	Nr. vol. împrum.	Indice de circulație
1	2	3	4	5	6
Biblioteci publice — total din care:	34	243 220	14 123	219 989	0,9
— biblioteci publice de stat (biblioteca județeană)	1	124 240	8 644	167 259	1,3
— biblioteci sindicale	32	105 000	3 864	44 130	0,4
— biblioteci ale cooperativelor meșteșugărești	1	14 000	1 615	8 600	0,6
Biblioteci ale instituțiilor de învățămînt superior	2	118 000	2 937	55 000	0,5
Biblioteci școlare	31	192 226	9 500	111 500	0,6
Biblioteci tehnico-documentare (din întreprinderi și instituții) — total din care:	36	74 834	4 254	30 634	0,4
— Biblioteca Institutului de cercetări pentru metale și minereuri neferoase	1	11 000	315	2 115	0,2
— Biblioteca Întreprinderii de unelte și minereuri neferoase	1	10 250	702	7 582	0,7
— Biblioteca medicală	1	7 000	672	10 528	1,5
— Biblioteca Institutului județean de proiectări	1	14 818	210	480	0,03
— Biblioteca Întreprinderii mecanice de mașini și utilaj minier	1	7 116	414	1 741	0,2
— Biblioteca Casei corpului didactic	1	8 300	380	3 500	0,4
— alte biblioteci tehnico-documentare	30	16 350	1 560	4 688	0,3
Total general:	103	628 280	30 814	416 623	0,66

(Continuare în pag. 30)

PROPAGANDA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECII

027.6 : 021.2

La Șantierul naval — Galați:

BIBLIOTECA SINDICATULUI, PE COORDONATELE EDUCAȚIEI COMUNISTE A TINERILOR MUNCITORI

Faima constructorilor de nave gălățeni, purtată pe mări și oceane de vasele făurite din hărnicie și pricepere, a străbătut de mult întreaga lume. La împlinirea, în 1973, a opt decenii de la înființare, Șantierul naval-Galați s-a prezentat cu un bilanț deosebit de rodnic: în perioada 1946—1970, aici au fost construite nu mai puțin de 477 de nave (fluviale, tehnice, maritime mici și mari), din care, între anii 1961 și 1970, 54 de cargouri și mineraliere de mare tonaj; în producția globală a industriei noastre navale, șantierul gălățean se află pe primul loc, greutatea sa specifică ridicându-se, în 1970, la 37 la sută; producția sa globală a crescut, tot în 1970, la 230 la sută față de 100 la sută în 1965; ponderea producției exportate în totalul producției marfă a șantierului a atins 78 la sută (în 1970); în sfârșit, din cele 3 640 de inovații și raționalizări propuse în perioada anilor 1951—1972, un număr de 1 642 au fost aplicate, economiile postcalculate aduse de acestea cifrindu-se la aproape 24 de milioane de lei.

Alături de hărnicia oamenilor, de talentul lor creator, de gradul înalt al pregătirii lor profesionale, la baza acestor realizări de prestigiu se află pasiunea muncii împletită cu o puternică conștiință politică, cu sentimentul mândriei și al dorinței nestăvilită de a contribui la ridicarea patriei socialiste pe treptele tot mai înalte ale progresului și civilizației. Și printr-o factorii cu un aport substanțial la formarea acestui nou și minunat profil moral al navalștilor gălățeni se poate descifra cu ușurință activitatea cu cartea, pe care o desfășoară biblioteca sindicatului.

După aproape 25 de ani de existență, Biblioteca centrală a Șantierului naval-Galați (înființată în 1950) se înscrie astăzi ca o prezență vie, deosebit de activă, în viața șantierului, în însăși viața oamenilor care muncesc aici. Ea a crescut odată cu șantierul și pentru oamenii lui. Iată în câteva cifre, prezentate în tabelul de mai jos, imaginea dezvoltării bibliotecii și activității ei până în ajunul aniversării celor opt decenii de existență a șantierului.

Aflată, din 1961 neîntrerupt până astăzi, în grija bibliotecarei Olga Popescu, această instituție și-a câștigat stima și aprecierea întregului colectiv, exercitând o permanentă atracție pentru un număr din ce în ce mai mare de oameni de pe șantier și cu deosebire pentru cei tineri. „Secretul” acestei atracții pe care o exercită biblioteca sindicatului în rândul navalștilor gălățeni ni s-a dezvăluit fără greutate. A fost de ajuns să cunoaștem organizarea bibliotecii și activitatea amplă, neîntreruptă, de propagandă a cărții, canalizată spre un singur țel: educarea multilaterală, comunistă a oamenilor.

Biblioteca șantierului gălățean dispune în prezent de un fond reprezentativ de carte, alcătuit din circa 30 000 de volume. Profilul său satisfacă diversitatea

dezințelor și a intereselor de lectură și informare ale beneficiarilor lui, acesta conține, pe lângă beletristică și literatură pentru copii, peste 4 000 de volume din literatura social-politică și ideologică (12 la sută din fondul total) și circa 5 000 de lucrări tehnico-științifice de nivel mediu și din alte domenii (peste 16 la sută din total).

Biblioteca a devenit treptat nucleul unei activități sistematice, permanente de propagandă a cărții cu caracter educativ. În acest context, educația tinerei generații de constructori de nave se prezintă ca un proces complex, acțiunile bibliotecii fiind deseori racordate aceluiași preocupări ale comitetului U.T.C. și comisiei de femei.

Educația politică ocupă locul principal în finalitatea manifestărilor de propagandă a cărții. Cunoașterea și aprofundarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, dezbateră largă a documentelor programatice ale Congresului al XI-lea al partidului formează obiectul unei întregi game de activități și

Biblioteca centrală a S.N.G. Date comparative

Anul	1955	1960	1965	1970	1972	
Indicatori de înzestrare și de activitate						
Fond de publicații (Nr. de volume)	17 482	21 456	25 647	27 541	29 381	
Citori înscriși	Nr. absolut	984	969	2 856	3 243	3 945
	În % față de totalul cadrelor	33,4	28,8	75,7	65,4	75,2
Volume împrumutate	18 543	23 452	51 057	55 981	59 988	
Indice de circulație a fondului	1	1	2	2	2	

forme de propagandă a cărții social-politice și ideologice.

Din lista foarte întinsă a unor asemenea acțiuni vom aminti, spre exemplificare: ciclul de manifestări ce au avut loc în cadrul „Decadei cărții social-politice”; simpozionul pe tema **Educarea comunistă a tineretului, obiectiv central al activității politico-ideologice** (însoțit de o expoziție tematică a cărții); **Tribuna cărții politice** — serie de expuneri asupra unor lucrări recente din domeniul social-politic și recomandări bibliografice pentru învățământul ideologic; dezbateră proiectului de Directive, a Programului Partidului Comunist Român, a Tezelor Comitetului Central pentru Congresul al XI-lea al partidului și a documentelor și hotărârilor adoptate de Congres; expozițiile de cărți dedicate marilor dascăli ai clasei muncitoare, Karl Marx și V.I. Lenin; acțiunile cunoscute sub denumirile „Cronometru editorial” și „Cadran politic — Ce e nou în Editura politică”, destinate informării politice curente ș.a.

Cultivarea înaltelor sentimente ale dragostei de patrie, ale mândriei față de trecutul glorios de luptă al poporului, al clasei muncitoare condusă de partid, față de realizările noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate formează de asemenea obiectul unui număr mare de acțiuni de propagandă a cărții, a căror notă dominantă o constituie bogatul conținut politic. Dintre acestea cităm: prezentarea unor selecții din cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, sub genericul Anul XXX. Conștiința deplină realizării; recitalurile de poezie patriotică **Dedicție partidului, Frumoasă ești, patria mea!, Te slăvim, partid iubit, Toate florile acestei primăveri** (desfășurate la sediul bibliotecii sau în secții, uneori însoțite de proiecții de diafilme, acestea sînt susținute de colectivul de recitatori de pe lângă bibliotecă, cu concursul membrilor cercului literar „N. Labiș” al tinerilor din șantier); montajul literar-muzical **Eroicele lupte ale celeristilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933** (însoțit de o expoziție de cărți); expunerile pe teme **Tineret, factor activ al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și Apărarea patriei — parte integrantă a revoluției și construcției socialiste ș.a.**

Împletite firesc cu acestea, manifestările de propagandă a cărții vizind educația ateist-științifică, organizate sistematic de bibliotecă, atrag din ce în ce mai mulți tineri. Eficiența educației ateist-științifice s-a făcut simțită, între altele, și în însuși procesul producției, unde în anii trecuți, în rîndul tinerelor muncitoare, se înregistrau absențe de la lucru în zilele de sărbători religioase. Și iată cîteva dintre acțiunile vizind educarea în spiritul concepției științifice, materialist-dialectice, despre lume și viață: simpozionul, organizat în colaborare cu comisia de femei, pe tema **Consecințele influenței religioase exercitate asupra copiilor**; dezbateră intitulată **Poate asigura credința fericeirea personală?** (în urma prezentării cărții „Adevăruri și adevăruri”, de Gh. Vlăduțescu), organizată în cadrul cabinetului de științe sociale; decada cărții ateist-științifice; dezbateră pe tema **Formarea idealului de viață al tinerilor ș.a.**

Adăugînd tuturor celor consemnate pînă acum faptul că biblioteca organizează o seamă de alte acțiuni educative pe teme de etică socială și profesională, de estetică, pe probleme tehnico-științifice și ale meseriei de constructor de nave, este necesar să relevăm, alături de numărul mare și de diversitatea formelor acestor manifestări, caracterul de permanență al activității educative a bibliotecii în rîndul tineretului și al cadrelor șantierului în general. Aceasta este și explicația — alături de organizarea atentă și atractivă

a manifestărilor înseși — a prestigiului de care se bucură biblioteca sindicatului în masa beneficiarilor ei. Pornind de la interesele reale de educare a oamenilor care muncesc aici și înlesnind drumul spre cele mai potrivite răspunsuri, aflate în cărți, la problemele majore ale epocii noastre, biblioteca se înscrie astfel cu adevărat ca o prezentă vie în viața șantierului, în viața tinerilor muncitori navaliști.

GEORGE SEBASTIAN

021.3

028.6

O sarcină esențială:

CREȘTEREA ȘI EDUCAREA TINEREI GENERĂȚII

Fără a putea cuprinde într-o privire panoramică întreaga gamă de forme și mijloace prin care bibliotecile publice din țara noastră își exercită funcțiile cultural-educative în rîndurile tineretului, vom aduce în prim plan activitatea unei singure unități, meritorie și pilduitoare, cea a Bibliotecii județene Buzău.

Dintru început, trebuie remarcat că acționînd în direcția atragerii tineretului la lectură, ca modalitate eficientă a educației, biblioteca județeană pornește de la principiul circumscrierii propriilor activități la ansamblul procesului cultural-educativ ce se desfășoară în municipiu și județ, întretinînd în acest scop legături sistematice de colaborare cu organizațiile U.T.C., cu instituțiile școlare, cu conducerile diferitelor întreprinderi, cu celelalte unități bibliotecare și cultural-artistice.

Finalitatea acțiunilor organizate? A contribui prin intermediul cărții la educarea maselor de tineri în spiritul concepțiilor înaintate despre lume și viață, la pregătirea lor politică, profesională și de cultură generală, la formarea unor înalte trăsături morale, la mobilizarea lor în opera de construcție socialistă și totodată a asigurarea condiții de petrecere plăcută și utilă a timpului afectat de tineri destinderii, recreării. Criteriile în fixarea temelor decurg firesc din cele două aspecte la care ne-am referit, urmărind sistematic de organizatori — adresa și scopul acțiunilor.

Conducerea bibliotecii județene este prezentă la toate întrunirile organizate pe linie de U.T.C. cu privire la munca politico-educativă în rîndurile tineretului, în municipiu și județ. Premisă certă a unei colaborări rodnice, eficiente. De altfel, majoritatea acțiunilor de propagandă a cărții organizate de bibliotecă în perioada ce a urmat Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971 au fost rodul colaborării cu Comitetul municipal al U.T.C. sau cu cel județean, fiind orientate spre tineret. Este cazul celor 40 de ediții ale Salonului literar al bibliotecii (peste 100 de scriitori invitați, aproape 10 mii de participanți). Multe din acestea, mai ales în ultimul an, s-au desfășurat

O formă sui-generis a lecturii pe loc.

șurat la locul de muncă al tinerilor, în întreprinderi și instituții, în școli, ca și în cluburile frecventate de ei. Scopul: atragerea în sfera lecturii a unui număr cât mai mare de tineri din straturile active ale populației. Acțiuni speciale au fost adresate tinerelor fete și tineretului școlar.

Pe linia colaborării amintite cu Comitetul județean U.T.C., anul acesta s-a desfășurat la Buzău cea de a treia ediție a **Zilelor cărții pentru tineret**. În program: lansări de cărți, concursuri de întrebări și răspunsuri, vizind aprofundarea proiectelor de documente ale Congresului al XI-lea al P.C.R., recitaluri de versuri patriotice ș.a. O amplă acțiune, desfășurată la dimineașă în ziua inaugurării, a fost concursul **Contemporani ai marilor prefaceri**, închinat celei de a 30-a aniversări a Eliberării și Congresului al XI-lea. Popularitatea de care s-a bucurat acest concurs, participarea de masă, spiritul de emulație pe care l-a generat în rândurile tinerilor i-au determinat pe organizatori să conceapă pentru perioada următoare un nou concurs, **Contemporani cu viitorul**, având la bază programaticele documente ale Congresului al XI-lea al partidului.

O altă acțiune de amploare, la a cărei organizare a luat parte și Universitatea populară, a fost **Zilele cărții materialist-științifice**, manifestările incluse în program — variate, interesante, atractive prin modalitățile de realizare adoptate — aducând o contribuție meritorie la educarea tineretului în spiritul concepțiilor înaintate despre lume și viață.

Pe lângă diversele acțiuni organizate în comun, despre care, prin exemplele oferite, am încercat să dăm o anume imagine, colaborarea bibliotecii județene cu organizațiile de tineret se manifestă și prin sprijinul acordat, de o parte și de alta, în realizarea unor acțiuni proprii. Astfel, la **Zilele deschise ale bibliotecii** — în cadrul cărora au fost prezentate colecțiile, cataloagele, diferitele servicii oferite publicului, s-au difuzat materiale informative și de propagandă (**Ghidul bibliotecii**, **Ghidul consultării instrumentelor de informare**, seturi de bibliografii de recomandare) și s-au desfășurat diverse manifestări de propagandă a cărții — tinerii invitați au fost mobilizați prin orga-

nizațiile de U.T.C. La rindul ei, biblioteca județeană a acordat un sprijin important în organizarea și desfășurarea concursului, inițiat de U.T.C., de difuzare a cărții și de constituire a bibliotecilor personale — **Tinerilor, cărți-prieteni pentru o viață** (conducerea unor dezbateri asupra importanței bibliotecilor personale, a criteriilor de selecție a cărților și a modalităților de organizare a colecțiilor și asigurarea unei bibliografii de recomandare — **Cărți pentru tineret**). La solicitarea U.T.C., au fost sprijinite cu bibliografii și diferitele concursuri și olimpiade profesionale.

Preocuparea de a contribui la pregătirea maselor de tineri din punct de vedere profesional, la mobilizarea lor în opera de construcție socialistă și chiar la orientarea lor școlară și profesională se înscrie, de altfel, ca o constantă în activitatea bibliotecii din Buzău. Asistența de specialitate acordată în organizarea bibliotecilor de profil, ciclurile de prezentări de cărți susținute sub genericul **Profesiile viitorului și viitorul profesiilor**, difuzarea în școlile generale a unor seturi de bibliografii de recomandare „Ce știm despre profesia...”, avându-se în vedere mai ales profesiile impuse de dezvoltarea economică a județului Buzău, sînt cîteva exemple elocvente. Tinerii proaspăt urbanizați, angajați în munca productivă, se află de asemenea în atenția bibliotecii care caută să contribuie cu mijloace specifice la integrarea lor socială. Se asigură în acest sens o informare la zi privind viața spirituală a municipiului, acțiunile bibliotecii, prin panouri speciale plantate la căminele de nefamiliași și la locurile de muncă și au fost programate cicluri de manifestări la locuințele comune. Prin alte acțiuni tinerii sînt surprinși la locurile unde își petrec orele de loisir. La clubul tineretului sau la clubul iubitorilor de artă de pe lângă casa de cultură a sindicatelor, nu o dată biblioteca județeană organizează în colaborare cu activiștii din cadrul acestora prezentări și lansări de cărți, audiții muzicale etc.

Căutînd să stimuleze interesul tinerilor pentru artă, să le cultive receptivitatea estetică, biblioteca organizează săptămînal, la sediu sau la locurile unde își desfășoară activitatea, audiții muzicale tematice și concerte-dezbateri; programează cicluri de proiecții comentate de diapozitive și diafilme din domeniul artelor plastice și inițiază, în colaborare cu întreprinderea cinematografică județeană, acțiuni carte-film.

Din evantaiul formelor cultural-educative utilizate de biblioteca buzoiană nu lipsesc nici expozițiile de carte, apreciate de tineri pentru valoarea lor informativă și educativ-mobilizatoare. În genere însă, încercînd să contribuie prin acțiuni specifice la promovarea unor concepții înaintate despre lume și viață în rândurile tineretului, la lărgirea continuă a orizontului lor de cunoaștere, la mobilizarea lor la realizarea mărețelor idealuri comuniste, Biblioteca județeană din Buzău se orientează cu precădere spre acele forme și modalități — concursuri, dezbateri, consfătuiri — menite să-i activeze pe tinerii participanți, să-i facă din simpli beneficiari ai actului de cultură, participanți direcți la realizarea acestuia, ceea ce conferă manifestărilor bibliotecii o eficacitate sporită, o valoare educativă în plus.

În loc de concluzii: 80 la sută din cititorii bibliotecii buzoiene sînt tineri — și tineret școlar în curs de formare, dar mai ales tineret activ, angrenat în sfera producției materiale.

IOANA TĂUTU

EFICIENȚA ACTIVITĂȚII METODICE — NU NUMAI UN DEZIDERAT

Convorbire cu MIHAI IANCU-LESCU, directorul Bibliotecii județene Timiș

RED: Ca bibliotecar cu experiență și comunist în primul rind, preocupat de optimizarea continuă a muncii de propagandă a cărții, vă invităm la o discuție privind unele aspecte ale activității metodice desfășurată de instituția pe care o conduceți. Ne interesează, mai ales, soluțiile adoptate pentru asigurarea eficienței în condițiile extinderii caracterului obștesc al muncii de propagandă a cărții.

M.I.: Lărgirea și întărirea bazei obștesc a muncii culturale în mediul rural au relevat posibilități multiple de valorificare a unor resurse umane capabile să vitalizeze continuu cultura de masă. Atragerea cu precădere a intelectualității într-o activitate permanentă de propagare a culturii nu este lipsită însă de unele dificultăți legate de alegerea cadrelor, de însușirea de către acestea a unor cunoștințe specifice domeniului respectiv. Și mai ales atunci cînd e vorba de bibliotecă, de propagandă cărții care, dacă vrem cu adevărat să dea roadele așteptate, nu se poate face „după ureche”. Activitatea de îndrumare metodică, atribuit al bibliotecii județene, își are stabilite direcțiile principale de acțiune determinate de cerințele concrete ale județului.

RED: Să ne oprim asupra citoroa...

M.I.: Cunoașterea specificului economico-social și cultural al fiecărei așezări și acordarea asistenței de specialitate tuturor bibliotecilor din rețeaua publică, de stat și a sindicatelor, și din cea școlară, în vederea integrării lor cât mai armonioase în contextul social-cultural al localităților unde funcționează. Lansarea, la începutul lui '74, a unor fișe monografice pentru fiecare localitate timișană, a căror completare și restituire s-a încheiat de-acum, permite bibliotecii județene să aibă o imagine completă asupra principalilor indicatori economico-sociali și culturali din fiecare comună. De aici, caracterul diferențiat, în funcție de cerințele relevate prin aceste fișe, al completării fondurilor de cărți din bibliotecile comunale și, bineînțeles, al îndrumării de specialitate.

RED: Mai detaliat...

M.I.: Completarea colecțiilor de cărți ale bibliotecilor comunale are un caracter unitar, colectivul bibliotecii județene orientînd selecționarea titlurilor conform specificului economic, social-cultural al localității (datele furnizate de fișa monografică fiind indispensa-

bile). Cărțile sînt expediate lunar fiecărei unități. Evidența, prelucrarea și organizarea fondurilor de cărți, întocmirea cataloagelor sînt operații ce intră direct în atribuțiile bibliotecarilor comunali obștesci. Intenționăm să-i ajutăm și în această direcție — majoritatea însușindu-și de abia acum „a.b.c.-ul” meseriei — prin multiplicarea și expedierea în fiecare unitate a catalogului de creștere a colecțiilor bibliotecii județene.

RED: Este o soluție, dar cu inconvenientul ei.

M.I.: Vă referiți la decalajul dintre data intrării titlurilor respective în bibliotecile comunale și cea a apariției catalogului?

RED: Exact. Folosirea unor mașini automate de scris cu bandă perforată pentru realizarea fișelor necesare cataloagelor alfabetic și sistematic (fișe ce i-ar ajuta pe proușpeții bibliotecari și la clasificarea corectă a cărților nou primite) ar însemna o mai mare operativitate, deci și eficiență. Pentru multiplicarea unor asemenea fișe nu este necesară o mașină prea complexă (în țară se utilizează diverse tipuri). Și pentru că am abordat problemele organizării fondului de cărți, ale șinerii la zi a cataloagelor, de fapt ale efectuării tuturor operațiilor care asigură unei bibliotecii publice condițiile dezvoltării ei organizate, pe baze științifice, ale posibilităților desfășurării în bune condiții a serviciilor pe care în mod obligatoriu trebuie să le pună la dispoziția publicului, care este timpul material afectat unei asemenea munci de către bibliotecarul obștesc?

M.I.: Dacă luăm în considerare faptul că frecvența zilnică în bibliotecile comunale cu activitate bună era de 50—60 de cititori, se impune ca limită minimă deschiderea pentru public de cel puțin trei ori pe săptămînă, măcar cîte trei ore (și în orice caz duminica). Aceasta pentru împrumutul de cărți. Pentru operațiile de prelucrare și organizare a fondurilor, de ținerere a evidenței activității sînt necesare ore în plus. Nu se poate privi activitatea bibliotecii numai prin prisma operației de împrumut a cărții. Ar reprezenta o imagine trunchiată, necorespunzătoare realității. Completînd-o cu sarcinile legate de organizarea acțiunilor de propagandă a cărții, cu cele privind îndrumarea activității filialelor...

RED: S-ar părea că intervine „criza de timp”.

M.I.: Un singur om nu va putea face față, așa „cum se cere la carte”, numai în cîteva ore unui complex de sarcini. Biblioteca există pentru întreaga obște; de ce să nu se simtă cu toții responsabili, și mai ales intelectualii satului, de bunul ei mers?

RED: Dar colectivul bibliotecii județene?

M.I.: Fiecare secție a bibliotecii, în funcție de problemele existente pe teren, acordă asistența de specialitate necesară. După planificarea pe care ne-am făcut-o, reușim să acoperim întregul județ, fiecare bibliotecă comună fiind vizitată și ajutată pe probleme concrete o dată la două luni. Instruirea profesională, date fiind condițiile specifice, o vom organiza în timpul vacanțelor școlare.

RED: Ați organizat un cabinet metodic. Ce vă propuneți să realizați prin activitatea lui?

M.I.: Dotat cu material de specialitate — lucrări de îndrumare profesională (din păcate nu dispunem de prea multe), planșe privind structura serviciilor de bibliotecă, circuitul fondurilor de cărți etc. (realizate de către studenții care și-au desfășurat practica de vară în instituția noastră) —, cabinetul se profilează în viziunea noastră, într-un viitor apropiat, drept un instrument eficient de îndrumare, de sprijinire a muncii bibliotecarilor prin antrenarea cadrelor de specialitate cele mai competente din cuprinsul județului și al Timișoarei în mod special. Mai la obiect spus, planul de

activitate al cabinetului se axează în special pe elaborarea unor materiale de îndrumare profesională necesare cadrelor din mediul rural nou venite în acest domeniu și, în primul rând, a unui mic ghid de activitate bibliotecară, precum și a unor materiale necesare organizării acțiunilor de masă cu cartea. Instruirile profesionale ale bibliotecarilor vor avea loc tot în cadrul acestui cabinet — a cărui înzestrare va fi îmbogățită pe parcurs. Antrenarea unor forțe competente din toate rețelele de biblioteci existente în județul nostru în cadrul colectivului cabinetului metodic asigură o asistență de specialitate de un bun nivel profesional, facilitând totodată schimbul de experiență, de idei inovatoare, ce nu depășeau pînă acum granița instituției care le practica.

RED.: Ideea de colaborare cîștigă tot mai mult teren în timpul activității bibliotecare...

M.I.: Și nu numai de colaborare în plan teoretic, al schimbului de idei, ci de ajutor practic, pentru rezol-

varea unor situații ce se succed, uneori, cu mai mare repeziune decît ne-am fi așteptat. Antrenarea noastră, a bibliotecarilor de la orașe și sate, în activitatea de educare permanentă, de propagare largă a culturii — privită ca un proces de masă în continuă ascendență — a cărei dominantă este politica partidului nostru, ideologia sa, concepția despre lume și viață proprie societății noastre socialiste reprezintă o sarcină de mare răspundere, cu adînci implicații în munca noastră ce pare, privită din afară și doar pentru unii, că se scurge molcom și fără bătaie de cap.

Avem răspunderi comuniste, afirmăm prin mijlocirea literaturii propagate pulsul revoluționar al gândirii, al conștiinței maselor și vrem să slujim prin munca noastră, cu „uneltele” noastre sarcinile pe care partidul, prin Programul său, le trasează întregii națiuni.

Convorbire realizată de A. M. MIHIȚ

(Urmare din pag. 25)

Alte citeva date sînt în măsură să întregescă imaginea actuală a activității bibliotecare (1973):

Procentul de atragere a populației la biblioteci	34,2
Date privind lectura populației active din municipiu	
Totalul cititorilor pe municipiu	30 814
Totalul populației active	38 844
Cititori din categoria populației active	
— în cifre absolute	12 184
— în procente față de totalul populației active	31,0
Procentul cititorilor din categoria populației active față de totalul cititorilor	39,4

Numărul locurilor în sălile de lectură

Bibliotecii publice — total	48
din care:	
— de stat — 28	
— sindicale — 20	
— ale cooperăției meșteșugărești	—
Bibliotecii ale instituțiilor de învățămînt superior	190
Bibliotecii școlare	54
Bibliotecii tehnico-documentare (din întreprinderi și instituții):	62
Total:	354

Ca principată bibliotecă publică pe teritoriu, Biblioteca județeană din Baia-Mare are ea însăși de parcurs noi etape de eforturi susținute în evoluția sa spre altceva decît ceea ce este în prezent. Este necesară o bibliotecă în măsură să trăiască în ritmul ideilor, al evenimentelor, al exploziei informaționale actuale, activă în procesul educației comuniste, accesibilă tuturor. Fiecare cetățean trebuie să găsească aici informația necesară pentru a înțelege epoca, pentru a se pregăti temeinic, pentru a deveni prin intermediul cărții mai util societății.

Putem vorbi de pe acum de o astfel de bibliotecă viitoare nu numai în termenii dezideratului, dar și în cei ai posibilității reale din anii imediat următori. Proiectul ei a fost gîndit și discutat amplu de bibliotecarii noștri și, în parte, a fost schițat pe planșele arhitecților. El ține seama de ideile cele mai noi în amenajarea bibliotecilor.

Trebuie considerat drept un bun cîștigat faptul de a se fi depășit stadiul pledoariilor și argumentărilor în favoarea bibliotecii și a lecturii publice. Realizîndu-se informarea permanentă și necesară a factorilor de decizie, rămîne obligatoriu efortul de organizare, de raționalizare și de planificare a muncii. Preocuparea organelor locale de partid și de stat pentru ca munca bibliotecilor de toate categoriile să aibă un caracter mai viu, mai eficient, să se bazeze pe o largă cuprindere la lectură a populației active va putea să fie astfel materializată într-o cuprinzătoare activitate formativă și informativă.

Creșterea ponderii cititorilor din categoria populației active în totalul cititorilor înscrși la biblioteca județeană

Anul	Cititori înscrși		
	Numărul total	Cititori din categoria populației active:	
		În cifre absolute	În % față de totalul cititorilor
1970	7 977	2 302	28,8
1971	8 377	2 514	30,0
1972	8 787	2 800	31,8
1973	8 644	2 997	34,6
1974 (ian. mar.)	5 033	1 522	30,2

Indice de dotare cu cărți a populației (nr. de cărți/locuitor) 6, 9 volume

ION IGNA
directorul Bibliotecii Județene Maramureș

INDRUMAREA LECTURII COPILOR ȘI A TINERETULUI

028.5
028.6

LA IZVOARELE LECTURII ADULTULUI

Ritmul ascendent al culturii din țara noastră a determinat o substanțială creștere a interesului maselor largi față de carte. Aviditatea cititorilor a înregistrat niveluri impresionante. Numai prin rețeaua bibliotecilor publice (6 675 de unități) anual se distribuie peste 45 de milioane de volume, numărul cititorilor înscrisi ridicându-se la peste 4 milioane 600 de mii. Case modeste, în care în trecut n-a existat nici o singură carte, dispun în prezent de biblioteci cu un conținut bogat. Deși există temerea că în „civilizația imaginii”, dominată de film și televiziune, poziția cărții va fi subminată, totuși omenirea își va menține aripile progresului multă vreme încă sub „Galaxia Gutenberg”.

În climatul acesta social, de continuă creștere a setei de lectură, tânăra generație se simte atrasă spre „aventura” cititului. Problema ce se pune e ca această dorință să fie întâmpinată și cultivată cu pricepere. E vorba de alimentarea continuă a interesului pentru lectură și de îndrumarea adecvată a conținutului celor citite. Pe baza observațiilor de teren făcute cu diferite prilejuri în școli din mediul urban și rural, asupra a mii de copii aflați la vîrsta pionieriei, pot spune că peste tot unde am constatat o situație bună la învățatură ea a fost corelată intim cu o bogată lectură particulară, iar lipsa acesteia a concordat sistematic cu rezultate școlare slabe. Rezultă că lectura particulară vine în chip decisiv în sprijinul școlii, dezvoltînd, în același timp, multilateral personalitatea copiilor. Aceste două avantaje sînt suficiente pentru a polariza atenția pedagogilor în direcția stimulării unei lecturi atractive și interesante în rîndul pionierilor și școlărilor.

În raport cu ritmul desfășurării lecțiilor sau cel al prezentării imaginilor prin mijloacele audio-vizuale moderne, cartea are avantajul că se acomodează ritmului gîndirii și simțirii fiecăruia. Cu cartea în mînă, copilul gîndește, călătorește, simte, cunoaște, optează într-un mod personal, care îi dă sentimentul plenitudinii vieții, al libertății. Concomitent, crește și capacitatea sa de exprimare — în scris și oral — se aprind interese noi și crește capacitatea de obiectivare a gîndurilor. Privită prin prisma funcțiunilor pe care le îndeplinește, lectura particulară a copilului are un rol instructiv, fiind complementară studiului școlar; unul recreativ, prin care compensează ce face copilul la clasă, cu „altceva”, precum și unul educativ, de stimulare a proceselor psihice și de cimentare a convingerilor, atitudinilor și gusturilor, conturînd aria vastă a conștiinței sociale a micului cetățean,

portativul personalității sale. Din contextul acestor funcții vom desprinde cîteva aspecte specifice vîrstelor pionieriei.

Evitarea unilateralității

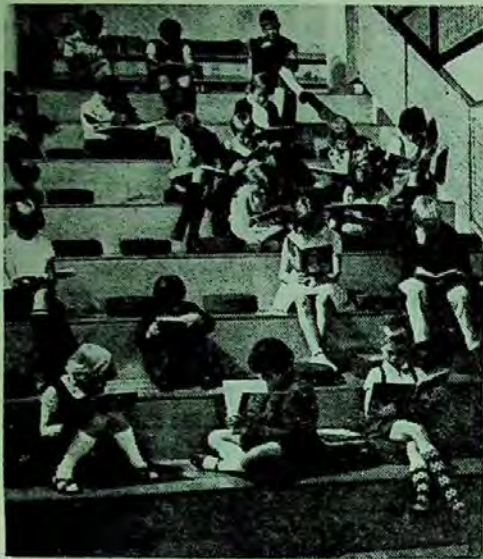
Din cercetările făcute în diferite școli, rezultă că, sub impresia crizei de timp, lectura și-a restrîns sfera în multe locuri la domeniul lecturii obligatorii pentru orele de literatură. Chiar listele cu recomandările de cărți, afișate prin clase, rămîn adesea doar la acest sector. E necesar însă ca fiecare profesor să deschidă porțile curiozității elevilor spre teritoriile cele mai pline de inedit, de farmec. Firește, ținînd cont de posibilitățile de înțelegere ale fiecărei vîrste. Nu poate fi justificat geograful care n-a simțit tentația să le recomande elevilor ca lecturi admirabile cărțile lui Thor Heyerdahl (Expediția Kon-Tiki sau Expedițiile RA), ori ale lui Fritz Rudolph (Tigri din Himalaia ori Virfuri fără zei), nici profesorul de istorie care nu recomandă romanele istorice ale lui Sadoveanu elevilor cărora le vorbește despre Ștefan cel Mare sau biologul care nu fascinează copiii cu cărțile celui „Homer al insectelor” care a fost J.H. Fabre. Dar profesorul de literatură care nu-i face pe copii sensibili față de poezia autentică?

Educatorilor li se poate deci recomanda să extindă cît mai mult sfera tentațiilor de lectură ale copiilor, intrucît gama largă de posibilități oferite antrenează un evantai corespunzător de opțiuni, de împliniri.

Trezirea interesului

față de literatura politică

Fiind o organizație revoluționară, pionieria trebuie să obișnuiască copiii din timp și cu problemele social-politice. În acest sens, există încercări meritorii de a familiariza pionierii în cadrul informărilor politice cu citirea presei și cu discutarea principalelor evenimente interne și externe. Preocupări asemănătoare se înregistrează și în școli, cartea, documentul tipărit fiind însă prea puțin utilizate. E drept, există o mare lipsă de carte politică pe înțelesul pionierilor mici sau mari. Dar dezbaterile în adunări de detașament sau de unitate, ori în comandanțe și forumuri, a îndatoririlor pionieresti, care sînt de fapt prefigurări ale celor cetățenești, se poate baza pe articole din presa pionierescă sau din literatura social-

Ingeniozitatea celor mari, bucuria celor mici.

politică care tratează despre cinste, demnitate, hărțire, modestie, partinitate, principialitate și altele. În cinstea jubileului organizației, în acest an unitățile de pionieri au întocmit monografiile bazate pe cercetarea unor documente din trecut: articole, cărți, materiale muzeistice, prin care copiii au luat cunoștință de poziția partidului nostru în diferite etape ale dezvoltării istorice. Totuși considerăm că nici în cadrul organizațiilor de pionieri, nici în școli, unde educatorii sînt preocupați să dezvolte la copii o gândire politică înaintată, cuvîntul tipărit nu a fost suficient implicat, cartea social-politică pe înțelesul micilor cititori existentă în biblioteci, chiar dacă nu editată special cu această destinație, nefiind suficient valorificată.

Valorificarea literaturii științifico-fantastice

În epoca actuală, a progresului vertiginos al științei și tehnicii, interesul față de domeniile științei și tehnicii poate și trebuie cultivat încă de la vârsta copilăriei, iar aptitudinile dezvoltate printr-o pedagogie adecvată. În țara noastră s-au obținut realizări deosebite în acest sens, prin cercurile pionierești, atelierelor școlare etc.; unii participanți la concursul „Minutehnicus” au reușit să-și breveteze invenții proprii. Ei visează însă să facă lucruri mari. Climatul epocii noastre îndreptățește aceste vise, iar literatura științifico-fantastică le alimentează dorința de afirmare originală în sfera tot mai bogată a științei și tehnicii. Am spune că impulsul dat de lectura acestei literaturi are valențe multiple. Ea răspunde la probleme ca: modul de întâlnire între două civilizații cosmice, comportamentul sufleteș și profilul etic al constructorilor spațiali, meseriile viitorului (atomist, cibernetician, astronaut, astrolaborant, arhitect de orașe spațiale, ezobiolog etc.). Generația care crește cu televizor, magnetofon, frigider, aspirator și vede pe micul ecran așezări și rachete interplanetare, ghidate de pe pămînt de computere, are nevoie de o literatură științifico-fantastică adecvată. E vorba de o literatură care să deschidă per-

spective îndrăznețe de acțiune, care să stimuleze gîndirea și imaginația creatoare, cimentînd totodată concepția materialist-științifică despre lume, să satisfacă înclinația preadolescenților spre fapte extraordinare. „Arhiva de aur” a „Gutezătorilor” este mărturie asupra aspirațiilor copiilor de azi, proiectate pe ecranul anului 2000.

Mulți profesori de literatură subestimează însă acest gen de literatură, nu-l cunosc și nu-l recomandă. Ba, mai mult, nu înțeleg atracția copiilor față de el. Este necesară o reciclare a sensibilității adultului pe acest teren care atenuează impactul cu viitorul. Altfel se ajunge brusc la „șocul viitorului”, oglindit de Alvin Toffler cu atîta luciditate, întirziînd adaptarea psihicului la noul din știință și tehnică, nefavorizînd o bună orientare profesională a adulților viitorului. Literatura științifico-fantastică formează la copii deprinderea de a anticipa, le dă dimensiunea viitorului, atît de săracă în cărțile de școală orientate mai ales spre trecut sau cel mult spre prezent. Prognoza este o disciplină care se va preda în școala viitorului.

Abilitarea copiilor pentru folosirea literaturii de referință

Se cunoaște că producția editorială mondială consacra circa 10 la sută din ansamblul ei literaturii de referință, adică a celor publicații care astăzi sînt auzite de nelișit ale muncii intelectuale. S-a dezvoltat o îndesărită tehnică a lecturii de consultare, menită a sporii rîndamentul parcurgerii în timp tot mai scurt a publicațiilor informative. Este vorba de dicționare, ghiduri, enciclopedii, memoratoare, crestomații, compendii, trînte, repertorii cronologice, sinteze statistice, reviste de recenzii, bibliografii, istorii ale domeniilor, grafice sinoptice, buletine informative, atlase, cataloage selective de cărți etc.

Cercetînd reprezentarea acestei literaturi în bibliotecile școlare, se constată, în majoritatea cazurilor, o penurie de materiale de informare ca și o lipsă de preocupare de a le pune la îndemîna copiilor în chip sistematic. În multe biblioteci școlare nu există nici măcar un dicționar al limbii române. La un sondaj în rîndul elevilor cu privire la ghidurile, atlasele, enciclopediile ș.a. consultate la bibliotecă a rezultat că nu există o asemenea practică, nimeni neînțîndu-i în cercetarea unor asemenea surse. Puținele răspunsuri pozitive, obținute în unități urbane, au venit din partea unor copii al căror contact cu asemenea lucrări s-a produs doar în familie.

Acum, cînd se pune cu acuitate problema optimizării învățămîntului, cînd școala e chemată a da copiilor nu numai cunoștințe finite, ci arta de a se informa, de a învăța, pregătindu-i pentru educația permanentă, un loc de seamă în practica educativă a personalului didactic trebuie să-l ocupe abilitarea treptată a copiilor în direcția consultării sistematice a literaturii de referință.

Lichidarea decalajului dintre sat și oraș în domeniul lecturii particulare

Politica partidului nostru urmărește apropierea treptată a satului de oraș, lichidarea diferențelor existente pe diferite planuri între cele două medii. Din constatările noastre de pe teren, rezultă că avem copii la sate — puțini la număr — care citesc la nivelul mediu de la oraș, sau chiar depășesc acest nivel. Dar marea majoritate a elevilor din mediul rural nu dispun de cărți suficiente și variate nici la școală și nici la biblioteca locală. În plus, cei din așezările montane rîzleșe (am făcut sonde în județele Alba, Bistrița — Năsăud și Cluj), îndeplinesc multe treburi casnice, care le diminuează considerabil timpul liber destinat lecturii particulare. Așa se

explică de ce mai ales între acești copii întâlnim mulți cu un vocabular sărac și cu puține cărți citite. Citind puțin, mulți asemenea copii au rămas în urma colegilor de generație între vîrsta lor fizică și cea psihologică existînd un decalaj sensibil. Astfel se explică faptul că spre ieșirea din pionierie unii preadolescenți au rămas încă la lectura poveștilor și a legendelor, nu au trecut la lecturi reprezentative pentru vîrsta lor. Aceștia nu au auzit de Cireșari, de Toate pinzele sus sau de Cuore, nu au ajuns să citească nici o carte de Jules Verne, Dickens sau Mark Twain.

Într-o anchetă din Finlanda¹ s-a constatat că la 11—12 ani copiii încep să citească lucrări pentru adulți, iar la 14 ani nu se mai interesează de cărțile scrise special pentru ei, considerîndu-le „puerile”. Fenomenul e sensibil apropiat și copiilor noștri care citesc sistematic. Dar pentru cei care n-au dobîndit interesul sau pasiunea de a citi în copilărie, există pericolul de a nu mai fi trezite niciodată.

Animatorii care au obținut rezultate frumoase pe acest făgaș au permis accesul larg al copiilor la colecțiile de cărți și periodice expuse la raftul liber, la cataloagele bibliotecii. Pentru cei care nu au simțit imboldul propriu pentru lectură, au fost adoptate tactici individuale. S-au ales — pentru început — cărți ușoare, corespunzătoare sferei de preocupări a ficcării, transmise cu comentarii menite a le capta curiozitatea, purtîndu-se apoi, după lectură, discuții asupra celor citite. Repetîndu-se procedeul, după un timp, cei mai mulți dintre acești copii au început să ceară singuri cărți. Modalitățile de recomandare a cărților, de stimulare a intereselor de lectură sînt foarte variate. La muzeul „Căminătorilor de comori” din multe școli sînt colțuri consacrate vieții și operei unor scriitori locali, însoțite de otate, citrine de cărți și reviste, fotocopii după manuscrise etc. La muzeul literar al Școlii generale din Beiu, județul Teleorman, sînt așezate hărți literare ale țării și județului, harta caselor memoriale și a acțiunilor din unele cărți (Ballagul, Răscoala etc.). În multe școli, copiii au fost solicitați să deseneze personajele cărților citite de ei.

Tot mai remarcabilă este tendința de înghebar a bibliotecilor personale ale copiilor din mediul rural. În satul Căianul Mic, județul Bistrița-Năsăud, spre exemplu, copiii au investit în numeroase comenzi făcute la librăria „Cartea prin poștă” toate sumele obținute individual din muncile agricole. Nu întîmplător nivelul dezvoltării generale a acestora este net superior față de cel al colegilor din satele apropiate. La Căianul Mic aproape că nu există pionieri fără bibliotecă personală, iar mulți au depășit 50 de volume achiziționate.

Am întîlnit sate mici, cu școli avînd doar clasele I—IV, în care predarea se face simultan la cîte două sau chiar patru clase, unde copiilor li se citesc săptămînal fragmente interesante din povești și istorioare apărute în revistele pionierești sau în diferite cărți, pe care aceștia caută apoi cu nerăbdare să le cunoască integral. Astfel li se deschide poarta de a citi, care devine tot mai mare, pe măsură ce e satisfăcut cu pricepere.

*

Desigur, orientarea eficientă a lecturii particulare a elevilor din clasele mici ridică și alte probleme. Noi ne-am oprit doar la cîteva pe care le-am socotit prioritare în etapa actuală.

Cartea trebuie să ofere generațiilor care se formează în epoca extraordinarei explozii informaționale un instrument rapid și selectiv de orientare multilaterală. Mircea Malița consideră că există trei feluri de a citi: a) metoda lentă sau profundată, prin care parcurgerea unei cărți se face avînd alături hirtie, creion, dicționar și enciclopedie. Ritmul mediu al acestei lecturi este de 5 pagini pe oră; b) metoda cititului normal, fără nici un mijloc de referință, care sporește ritmul la 25 de pagini pe oră; c) lectura rapidă, bazată pe mai multe „rețete”

— parcurgerea paginii în diagonală, citirea pe sărite a anumitor pasaje etc. Ritmul acestei lecturi este de 125 de pagini pe oră. „Dacă aș fi profesor responsabil cu biblioteca liceului și aș da consultații elevilor în privința organizării lecturii lor, aș recomanda unui tînar să citească pentru fiecare carte în maniera profundată, 5 cărți în maniera normală și 25 în maniera rapidă”. Dacă această sugestie este adresată tinerilor credem că pentru copilul aflat la vîrstele pionieriei sînt indicate numai primele două feluri de a citi. Introducerea prematură a metodei rapide poate genera superficialitate, obișnuirea cu foiletatul, nu cu popasul necesar cristalizării optime a ideilor citite.

În ceea ce privește citirea literaturii beletristice, metoda rapidă trebuie exclusă cu totul, deoarece scopul ei nu mai este cunoașterea directă, ci, în primul rînd, sporierea sensibilității estetice. Tînrul obișnuit cu ritmul accelerat al lecturii informaționale este predispus să-l transpună și în literatura artistică, cu consecințe defavorabile asupra dezvoltării altor laturi ale personalității sale, nu mai puțin importante pentru profilul spiritual complex al omului nou al societății noastre.

Există și pericole care pot opărea în atitudinea deformată a unor cititori ahtiați. Prinși în mrejele lecturii beletristice sentimentaliste, ei devin contemplativi, bovarii, se sustrag acțiunilor concrete. André Maurois definea fenomenul prin termenul de „lectură vicie”, iar Anatole France credea că cititul acesta este „opiumul Occidentului”, un fel de somnifer modern, care transformă cartea într-o capcană a vieții. Neoperînd nici un criteriu valoric, de selecție în cititul acestor evazionști, ei nu pot distinge subtilitățile artistice și psihologice, nu și acordă ope de meditație problemelor majore întîlnite în diferite opere, devenind mecanisme ale cititului fără discernămint, lipsite de idealuri și energie în acțiune.

Este o datorie fundamentală a cadrelor didactice, a bibliotecarilor de a-i feri pe copii să alunece pe un asemenea făgaș, de a le forma deprinderi pentru o lectură valorizantă. Lectura particulară trebuie să răspundă în egală măsură necesității de a acumula noi cunoștințe și celei de a dezvolta gustul pentru frumos în spiritul cerințelor actuale de formare a omului multilateral dezvoltat.

Lectura particulară, numită așa și pentru că este individualizată după gusturi și preferințe, fiind parcursă în ritmuri proprii ficcării, trebuie să fie un instrument eficient de modelare a conștiinței umane. Copilăria reprezintă începuturile acestui proces, în care deprinderile, gusturile și obișnuințele primesc impulsul hotărîtor. Cititul, pasiune a omului modern, considerat la scară largă, de masă, trebuie ferit de balast și de supraîncărcarea inutilă. În fluxul accelerat al comunicației contemporane, cititorului îi trebuie o busolă perfecționată, spre a nu se rătăci. Iar inițierea începe din copilărie.

Prof. dr. PATIȚA SILVESTRU

1. Revista de pedagogie, nr. 10, oct 1973, pag. 121-122.

2. Malița, Mircea. Aurul cenușiu. Vol. 3. Cluj. „Dacia”. 1973, pag. 149.

ORGANIZAREA CATALOAGELOR PENTRU NON-PUBLICAȚII

017.1: 025.17

După ce în articolul „Descrierea non-publicațiilor”, apărut în numărul din septembrie al revistei, am încercat o clasificare a categoriilor de non-publicații și o succintă trecere în revistă a regulilor de descriere a acestora, ne propunem în cele ce urmează să aducem unele precizări și propuneri pentru organizarea cataloagelor speciale, alcătuite pentru dezvoltarea colecțiilor respective. În stabilirea acestora, de un real folos ne-au fost cataloagele existente la Biblioteca Centrală de Stat, la Biblioteca Academiei R.S. România, la Biblioteca Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu” din București.

1. ORGANIZAREA CATALOAGELOR PENTRU MANUSCRISE

Intrucât, prin natura lor, manuscrisele vechi și medievale se diferențiază față de manuscrisele moderne este bine ca și cataloagele să fie alcătuite separat, cu atât mai mult cu cât necesitățile de prelucrare și de regăsire a acestor materiale sînt diferite.

1.1. Cataloage pentru manuscrisele vechi și medievale

1.1.1. Un prim tip de catalog pentru documentele de acest fel are la bază ordinea intrării manuscriselor, putînd fi redactat atît pe fișe, cît mai ales sub formă tipărită, în volum. Nu vom insista asupra modalităților de alcătuire a unui asemenea catalog, un model în această privință oferind Catalogul manuscriselor românești alcătuit cu ani în urmă de I. Blănu, R. Carățaș, G. Nicolaiasa, G. Ștrempel ș.a. Un atare catalog se justifică doar în cazul unor mari instituții deținătoare ale unor colecții importante de documente manuscrise vechi și medievale.

1.1.2. Catalogul alfabetic al manuscriselor vechi și medievale, foarte util pentru regăsirea acestor documente, este însă dificil de alcătuit, atenția concentrîndu-se asupra vedetei descrierii, care se stabilește în urma unor investigații complexe pentru identificarea autorului și formularea titlului. Acesta poate fi prea lung, necesitînd prescurtarea sau chiar reformularea, ori poate lipsi, catalogatorul trebuind în acest caz să redacteze un titlu adecvat conținutului sau formei manuscrisului.

Din aceste motive catalogul alfabetic nu poate întotdeauna să respecte natura lui formală și trebuie să împrumute modalități de înregistrări catalografice proprii altor tipuri de cataloage, ca de pildă cel pe subiecte.

Ca formă de prezentare, fișele din catalogul alfabetic sînt mai succinte decît înregistrările din cataloagele tipărite ale manuscriselor, mai ales în ceea ce privește adnotarea, care aici poate lipsi.

Din structura catalogului alfabetic al manuscriselor fac parte tipurile de fișe proprii catalogului alfabetic al publicațiilor: de descriere — principale și complementare; de trimitere, informative și divizionare.

La descrierile principale se scoate în vedetă fie numele autorului, fie titlul manuscrisului (dacă nu există un autor sau dacă n-a putut fi identificat), fie subiectul manuscrisului, dacă titlul este prea lung sau redactat într-o limbă învechită ori greu accesibilă. În cazul unor manuscrise conținînd o traducere sau o prelucrare după opera unui autor, descrierea principală la autor se face la numele traducătorului sau al prelucrătorului, pentru autorul lucrării originale alcătuiindu-se o descriere complementară. Pentru manuscrisele datorate unor copisti (transcriere sau text scris sub dictare), descrierea principală se face fie la numele autorului textului original, fie la titlul lucrării anonime, pentru numele copistului întocmîndu-se o descriere complementară.

Descrierea principală la titlu se face atunci cînd titlul a fost stabilit cu precizie atît din cuprinsul manuscrisului, cît și din materialele de referință. Cînd autorul nu a putut fi identificat, cînd lucrarea este anonimă și titlul nu individualizează în mod satisfăcător manuscrisul sau cînd titlul nu este indicat în nici o parte a manuscrisului și bibliotecarul trebuie să formuleze el însuși un titlu corespunzător, descrierea principală se întocmește la subiectul manuscrisului, ca în exemplul de mai jos:

Sec. al XIX-lea

BOTANICA FARMACEUTICĂ

Virtuțile a o seamă de plante slujitoare la boale, patimi și între ale sănătății. 62 foi

Descrierile complementare sînt foarte numeroase în catalogul alfabetic al manuscriselor. Se întocmesc la: numele autorului textului original (cînd manuscrisul e o traducere sau o prelucrare); numele copistului unui text elaborat de o altă persoană considerată ca autor al manuscrisului sau al unui text de lucrare anonimă; numele persoanei care a efectuat adnotări marginale pe manuscris și numele persoanei din a cărei colecție a făcut parte manuscrisul; numele persoanelor și al personalităților despre care se dau indicații în titlul sau în subtitlul manuscrisului.

Formal, ele se deosebesc de descrierile complementare ale cărților prin aceea că reproduc în întregime descrierea principală, cu adăugarea vedetei complementare pe primul rînd al fișei.

Fișele de trimitere generale se vor întîlni frecvent, pentru că în manuscrisele vechi numele de persoană au circulat în forme variate de la un text la altul. Se stabilește în consecință forma cea mai completă, mai corectă și mai larg cunoscută a numelui autorilor sau al celorlalte persoane la care se fac descrieri, urmînd ca toate variantele numelui unei persoane să se întîlnească în aceeași rubrică din catalogul alfabetic, aceea a vedetei uniforme. Fișele de trimitere generale au tocmai rolul de a-l orienta pe cercetător de la variantele numelui de persoană la formele adoptate ca vedete uniforme. Exemplu:

AMFILOHIE HOTINUL AMFILOHIE HOTINIUL

vezi vezi

AMFILOHIE HOTINEANUL AMFILOHIE HOTINEANUL

În cataloagele colecțiilor speciale ale marilor biblioteci, se preferă uneori păstrarea în descriere a formei numelui așa cum apare în documentul respectiv, toate descrierile fiind grupate sub o fișă divizionară cu vedeta uniformă a numelui.

Fișele informative au de asemenea un rol important în catalogul alfabetic al manuscriselor, unde se întîlnește în mod frecvent și vedete de subiecte. Ele ajută la corelarea unei rubrici din catalog cu o altă cu care se află în relații de analogie, sinonimie sau de includere a conținutului.

Fișele divizionare se utilizează, ca și în oricare alt catalog, pentru a înlesni consultarea mai rapidă, prin evidențierea rubricilor mai importante, cum sînt: literele (fișe divizionare de mijloc, pe 1/4 din lățime); silabele (fișe divizionare de sfînga, pe 1/3 din lățime); cuvinte întregi (fișe divizionare de dreapta, pe 1/3 din lățime); nume de autori mai bine reprezentate în catalog (fișe divizionare de sfînga, pe 2/3 din lățimea fișei).

Ordinea inserării fișelor în catalog este reglementată de regulile generale de catalogare*.

1.1.3. Catalogul cronologic al manuscriselor vechi și medievale răspunde într-o foarte mare măsură necesităților celor care consultă un astfel de instrument de pe poziția cercetătorului deja informat asupra perioadei care îl interesează și care dorește să cunoască manuscrisele dintr-o anumită perioadă. Catalogul cronologic se organizează pe baza fișelor cuprinzînd descrierile principale și avînd indicată pe primul rînd datarea aproximativă sau exactă a manuscrisului, element care devine esențial în clasarea fișelor. Criteriul așezării fișelor este cel direct cronologic, începîndu-se de la perioada cea mai veche și terminînd cu anii cel mai apropiați de epoca noastră. Trebuie să precizăm că în cazul manuscriselor din același secol au prioritate acelea a căror datare a fost făcută cu aproximație, prin indicarea secolului, a jumătății sau a sfertului de secol, fișele documentelor date prin ani fiind inserate în continuare, în ordine direct cronologică, de la primul pînă la ultimul an din secolul respectiv. Fișele divizionare ale catalogului cronologic vor evidenția în consecință secolele (divizionare de mijloc) și anii mai bine reprezentate în catalog (divizionare de sfînga, pe 1/4 din lățimea fișei și divizionare de dreapta, pe 1/4 din lățimea fișei, așezate alternativ).

1.1.4. Catalogul topografic de serviciu pentru manuscrisele vechi și medievale este un instrument util pentru a ogîndi ordinea așezării în colecții a acestor documente, înlesnînd verificarea lor.

1.2. Cataloage pentru manuscrisele moderne

Scrisorile, însemnările, memoriile, manuscrisele lucrărilor unor autori moderni pot fi reflectate în același catalog, excepțînd uneori scrisorile, dacă sînt foarte numeroase, cînd se reco-

* Vezi: Rally, G.E. *Catalogarea*. În: *Consultații de bibliologieconomie*, Vol. 1. Buc., 1969, p. 117-123.

mandă organizarea unui catalog aparte. Aceste materiale se vor diferenția în cadrul catalogului comun prin cota topografică diferită pe care o au, ele fiind depozitate fie individual, fie în colecții ori mape tematice sau grupate după diverse alte criterii.

1.2.1. **Catalogul alfabetic** este cel mai util și mai fidel instrument de reflectare a acestor materiale, cuprinzând descrierile fiecărui document în parte, indiferent dacă se află depozitat și conservat separat sau împreună cu alte documente de același fel, în cadrul unei cote topografice comune. Structura catalogului alfabetic al manuscriselor moderne este asemănătoare cu aceea a catalogului alfabetic al manuscriselor vechi și medievale: descrieri principale, descrieri complementare, fișe de trimitere, fișe informative și fișe divizionare.

Descrierile principale se fac la numele autorului identificat al manuscrisului. Ca și la manuscrisele vechi și medievale, în cazul manuscrisului unei traduceri, dacă acesta se datorează însuși traducătorului, descrierea principală se face la numele lui, pentru autorul textului original întocmindu-se o fișă complementară. Eventualul copist nu beneficiază de același regim, fiind reflectat în catalog doar printr-o descriere complementară. Pentru manuscrisele cu autor neidentificat, descrierea principală se face la titlu.

Descrieri complementare se întocmesc la: numele copistului; numele autorului original, în cazul manuscrisului unei traduceri; numele unei persoane care a făcut adnotări marginale, pe folie manuscrisului, care a scris o dedicație pe un album manuscris etc.; numele persoanei de la care a provenit colecția din care face parte manuscrisul; numele destinatarului unei scrisori; numele celor menționați în manuscris. Ca și la manuscrisele vechi și medievale, descrierile complementare reiau în întregime descrierile principale, de care se deosebesc doar prin faptul că li se adaugă vedeta complementară.

1.2.2. **Catalogul alfabetic al scrisorilor** prezintă câteva particularități în clasificarea fișelor. Calitatea de emitenț și cea de destinatar se scot în evidență în catalog prin fișe divizionare de dreapta, în care se indică numele și prenumele, precum și calitatea respectivă. Rubrica fișelor la emitenț este așezată în fața celeia a fișelor pentru destinatar.

Descrierile scrisorilor emise de o persoană către diverși destinatari, se înscriează în ordinea strict alfabetică a destinatariilor. Dacă scrisorile persoanei emitențe sînt trimise aceluiași destinatar descrierile lor se clasează în ordinea direct cronologică a datării scrisorilor. Tot astfel, în cadrul rubricii unei persoane cu calitatea de destinatar, fișele complementare sînt așezate în ordinea alfabetică a numerelor emitenților, iar dacă destinatarul a primit mai multe scrisori de la același emitenț, descrierile complementare sînt organizate în ordine direct cronologică.

2. CATALOAGE PENTRU MATERIALELE CARTOGRAFICE

Tipurile principale de cataloage pentru aceste categorii de documente sînt: alfabetic, sistematic și geografic.

2.1. Catalogul alfabetic pentru hărți, atlase și globuri

Acesta este constituit din: descrieri principale, descrieri complementare, fișe de trimitere generale — pentru nume de autori, fișe de trimitere speciale — pentru denumirile stațiilor și ale locurilor geografice, fișe informative — pentru corelarea rubricilor înrudite din catalog, fișe divizionare. **Descrierile principale** se alcătuiesc, după caz, la: **numele autorului** (dacă poate fi identificat), **titlu** (pentru hărțile al căror autor nu poate fi identificat și care au un titlu ce reflectă caracterul special al hărții), **la vedeta geografică** (Dacă titlul este compus din numele unui stat sau al unui loc geografic, el va fi precedat în descriere de vedeta uniformă a denumirii locului geografic respectiv). **Descrierile complementare** se întocmesc pentru: numele gravurii hărții (la hărțile vechi), numele cartografului, numele editorului, denumirea locului geografic (în cazurile cînd nu a fost adoptată ca vedetă a descrierii principale). Dacă numele autorului este identificat pe unele hărți într-o formă variată, se va întocmi o fișă de trimitere generală de la varianta numelui la vedeta uniformă.

Pentru descrierile la titlu, a căror vedetă începe cu un cuvînt caracteristic (carte, cartă, chartă, karte, Map, Tabula) se vor întocmi și fișe informative pentru a corela rubricile create de aceste cuvînte.

Harta
vezi și

Cartă, Carte, Chartă, Karte, Map, Tabula

Carte

vezi și

Harta, Carta, Chartă, Karte, Map, Tabule etc..

2.2. Catalogul sistematic al materialelor cartografice

Pornind de la faptul că materialele cartografice se clasifică în general la diviziunea 912 (.) aflată de obicei în relație cu un domeniu anumit din unghiul de vedere al cărui este întocmită harta, se impune o așezare în catalogul sistematic a fișelor grupate sub indicele principal 912 în funcție de indicele comun de loc și apoi de domeniul din punctul de vedere al cărui este considerată harta. Catalogul sistematic este alcătuit din fișe cu descrieri principale la care se adaugă în ultimele rânduri, pe partea stîngă, indicii de clasificare care indexează harta respectivă.

În catalogul sistematic al documentelor cartografice, se dă întințitate fișelor de hărți care reprezintă România, urmate de rubrica hărților reprezentînd lumea întregă, după care vor fi inserate rubricile geografiei fizice în general și apoi celea ale continentelor și țărilor în ordine sistematică (în ordinea crescîndă a indicilor auxiliari de loc), cu demarcarea sau corelarea diferitelor diviziuni și subdiviziuni prin aparatul corespunzător de fișe divizionare și de trimitere. Iată și un exemplu de ordonare a fișelor:

912 (498)	Hartă a României
912 (498): 32	Hartă politică a României
912 (498) „1918“	Hartă a României în anul 1918.
912 (498) București:33	Harta economică a municipiului București
912 (100)	Hartă a lumii (în general)
912 (100): 32	Hartă politică a lumii
912 (23)	Hartă a munților (în general)
912 (26)	Hartă a mării (în general)
912 (3)	Hartă a lumii antice
912 (4)	Hartă a Europei
912 (44)	Hartă a Franței
912 (5)	Hartă a Asiei

etc.

3. CATALOAGE PENTRU FILME, DIAPOZITIVE ȘI DIAFILME

Aceste mijloace de comunicare a informațiilor, avînd ca trăsătură comună transmiterea mesajului de idei prin imagini reale sau de ficțiune fixate pe peliculă cinematografică proiectate cu aparate speciale, pot fi prelucrate laolaltă în cataloage de bibliotecă destinate lor — alfabetic și sistematic — identificarea naturii lor putînd fi făcută prin elementele de descriere catalografică și prin cota specifică. Dacă biblioteca posedă un număr redus de asemenea materiale, prelucrarea lor poate fi realizată în cadrul sistemului de cataloage pentru publicații, diferențierea făcîndu-se, ca și la celelalte categorii de non-publicații, prin caracterul specific al descrierii și al clasificării zecimale.

Diferențele în descriere apar mai ales la capitolul caracteristici fizice: la film — lungimea filmului, viteza pe minut și specificul sonor sau mut, culoarea, lățimea (în milimetri) și durata; la diafilm — numărul imaginilor, poziția, culoarea, numărul roletelor, lungimea; la diapozitive — numărul imaginilor, culoarea, numărul seturilor (cutii sau mape).

3.1. **Catalogul alfabetic al filmelor, diapozitivelor și diafilmelor** cuprinde următoarele tipuri de fișe: **descrieri principale la titlu**, constituind majoritatea fișelor din catalog, deoarece aceste materiale fiind de regulă create de un colectiv numeros de persoane se descriu în general la titlu; **descrieri principale la autor**, în cazul diafilmelor și al diapozitivelor care redau în imagini opere ale unor scriitori sau artiști plastici; **descrierile complementare** sînt numeroase, dată fiind contribuția a numeroase persoane la crearea unui film, diafilm sau diapozitiv. În funcție de mărimea colecțiilor din această categorie și de interesele beneficiarilor bibliotecii, bibliotecarul va hotărî dacă sînt necesare toate descrierile complementare posibile (în cazul bibliotecilor specializate în domeniul cinematografiei) sau numai o parte, caz în care se va stabili ce categorii de realizatori trebuie scoase în evidență prin descrieri complementare și se va respecta cu consecvență decizia luată. Se pot întocmi descrieri complementare la numele scenaristului sau redactorului de text, al regizorului, al compozitorului muzicii filmului, al realizatorului imaginii sau desenelor, al producătorului, în sfîrșit, la numele interpretilor filmului. **Fișe de trimitere** se întocmesc de la titlurile filmelor în limba originală la titlurile adoptate în limba română, precum și de la numele reale ale interpretilor la numele adoptate ca vedete uniforme (pseudonime artistice, de exemplu).

3.2. **Catalogul sistematic** reflectă conținutul acestor colecții ale bibliotecii. Dacă filmul are caracter de ficțiune, se clasifică cu indicele principal 778.5, la care se adaugă indicele auxiliar geografic al țării de proveniență a filmului. Dacă filmul (diapozitivul sau diafilmul) are caracter instructiv și tratează aspecte dintr-un anumit domeniu de activitate, se clasifică cu indicele principal corespunzător aceluiași domeniu în relație cu 778.5 (cinematografie) sau 778.25 (diapozitive). Numărul fișelor pentru un film corespunde numărului indicilor principali de clasificare care i-au fost atribuiți. Divizionarea și fișele de trimitere pe schema clasificării zecimale vor înlesni, după necesități, consultarea.

4. CATALOAGE PENTRU MICROFILME

Înrudite prin natura suportului fizic al informațiilor cu materialele la care ne-am referit în paragraful anterior, iar conținutul lor reproducînd cărți și periodice în formă microfilmată, aceste materiale se reflectă în cataloage foarte asemănătoare ca formă și structură cu cele ale publicațiilor (cărți, periodice) și cu cele analitice.

4.1. **Catalogul alfabetic al cărților microfilmate**. Dacă biblioteca posedă un număr mic de microfilme ale propriilor cărți sau ale unor cărți din patrimoniul altor instituții, poate să le prelucreză în cataloage pentru cărți. În cazul că microfilmele constituie un material bogat printre celelalte colecții, este util un catalog separat al lor, întocmit după regulile catalogului alfabetic al cărților.

4.2. Catalogul sistematic al cărților microfilmate este alcătuit de asemenea conform normelor generale de organizare. Tot astfel și catalogul alfabetic al perioadelor microfilmate, catalogul sistematic al perioadelor microfilmate și catalogul analitic alfabetic sau sistematic al articolelor microfilmate din periodice.

5. CATALOAGE PENTRU PICTURI, DESENE, FOTOGRAFII

5.1. Cataloage pentru picturi și desene

Pentru aceste colecții, cataloagele de bază sînt cele alfabete și sistematice.

5.1.1. Catalogul alfabetic al picturilor, desenelor, gravurilor și litografiilor cuprinde: descrieri principale la numele artiștilor realizatori sau la titlul operei (în cazul cînd artistul executant nu a fost identificat); descrieri complementare la numele persoanelor care au constituit subiect al acestor opere de artă și care au existat în realitate ca personalități de seamă sau la numele unor persoane care au creat lucrări plastice după care alți artiști s-au inspirat în realizarea unor reproduceri gravate sau litografiate; fișe de trimitere de la diverse variante ale formelor de nume la vedeta uniformă; fișe divizionare, cu funcționalitățile cunoscute. Ordinea de inserare a descrierilor este dată de criteriul strict alfabetic.

5.1.2. Catalogul sistematic al acestor opere de artă reflectă conținutul de idei și realitățile zugrăvite în ele potrivit schemei C.Z.U. Picturile, gravurile, litografiile comportă cel puțin două clasificări: prima, la clasa 7, prin indicele corespunzător tehnicilor artistice respective (de exemplu: 75 Pictură; 769.1 Gravură; 763 Litografie) și a doua, la aspectul de viață reprezentat, căruia i se adaugă indicele documentar (0:75) sau (0:769.1) sau (0:763). Exemplu:

769.1 gravură

331 (498) (0:769.1) Viața muncitorilor zugrăvită într-o gravură.

5.2. Cataloage pentru fotografii

5.2.1. Catalogul alfabetic al fotografiilor și al cărților poștale ilustrate conține descrierile principale la numele persoanelor fotografiate sau la titlul unor fotografii (care reprezintă fie un grup de persoane, fie diverse obiecte, fie peisaje), precum și descrieri complementare la numele personalităților a căror fotografie face parte dintr-un panou cu mai multe medaloane, ale persoanelor ale căror dedicații autografe sînt însemnate pe fotografii, ale colecționarilor de la care au provenit fotografiile și vederile, precum și la denumirile geografice ale localităților sau peisajelor fotografiate. Fișele de trimitere, cele informative și divizionare fac și ele parte din structura acestui gen de catalog alfabetic.

5.2.2. Catalogul sistematic al fotografiilor și vederilor.

Fotografiile de persoane necesită minimum două clasificări: prima, la 92 Portrete, cu indicele auxiliar de nume și cu indicele auxiliar de formă; a doua, la domeniul în care a activat personalitatea fotografiată.

Vederile sau ilustratele se clasifică la 91 (Geografie), cu indicele auxiliar de loc și indicele auxiliar de formă (984.12). Dacă aspectele redată (în de domeniul politic, social, economic sau cultural, clasificarea vederilor se face și la indicele C.Z.U. corespunzător, pus în relație cu 91.

În totalitatea lor, clasificările fotografiilor și ale ilustratelor reflectă o varietate de aspecte ale vieții și activității umane, catalogul sistematic urmînd schema claselor și diviziunilor C.Z.U.

6. ORGANIZAREA CATALOAGELOR PENTRU MATERIALE MUZICALE

În funcție de suportul fizic al materialelor muzicale, se întocmesc cataloage alfabete și sistematice speciale. Pentru partituri și note muzicale se pot organiza separat cataloage, la fel ca și pentru benzii de magnetofon și pentru discuri. Dacă biblioteca are un fond muzical nu prea bogat, este suficient un singur sistem de cataloage (alfabetic și sistematic) pentru această categorie, iar în cazul cînd colecțiile de acest fel sînt reduse, ele pot fi reflectate în cataloagele pentru cărți.

6.1. Cataloage pentru partituri și note muzicale

6.1.1. În structura catalogului alfabetic al acestor fonduri intră: descrieri principale la numele compozitorului (pentru partiturile care cuprind opera sau operele unui singur compozitor), la titlu (pentru partiturile care constituie culegeri de lucrări muzicale ale mai multor compozitori sau din folclor), descrieri complementare la numele aceluia care au contribuit parțial la crearea operelor muzicale (textier, traducătorul textului din limba originală etc.), precum și descrieri analitice pentru bucățile muzicale cuprinse în culegeri.

Prezentarea acestor instrumente de informare a cititorilor nu constituie un corpus de reguli obligatorii de urmat de către bibliotecile din țară. Prin ea aducem doar o seamă de propuneri și sugestii pentru organizarea cataloagelor de non-publicații, perfectibile în viitor printr-o practică valoroasă, bazată pe cooperare interbibliotecară, pe contribuții teoretice pe care le așteptăm de la specialiștii din secțiile specializate ale marilor biblioteci din țara noastră, ca și pe elaborarea de norme pentru acest sector încă deficitar sub raportul generalizării regulilor unitare.

FLORICA DUMITRESCU-CÂMPEANU

INFORMARE DOCUMENTARE

002

TEORIA SISTEMELOR DOCUMENTARĂ

5. ÎMAGAZINAREA INFORMAȚIILOR

Activitatea care urmează analizei documentare, în cadrul unui sistem de informare, este înmagazinarea informațiilor și a documentelor. Scopul înmagazinării informațiilor îl constituie creșterea, în final, a memoriei informaționale (memoria activă) a sistemului, care să conțină, într-o anumită structurare, informațiile extrase din documente în cadrul procesului de analiză, informații care au fost înscrise în limbaj natural în fișele de analiză. Astfel, această memorie informațională va conține niste „modele” ale documentelor originale, modele care vor reprezenta mai mult sau mai puțin fidel conținutul de idei al documentului după cum analistul-indexator a completat fișa de analiză. Performanțele sistemului de informare vor fi influențate puternic de corectitudinea operației de indexare.

Înmagazinarea documentelor, originale sau microcopiate, realizează crearea fondului documentar sau a „memoriei pasive” or documentare a sistemului.

În cadrul procesului de înmagazinare a informațiilor se pot evidenția trei operații distincte: codificarea, înregistrarea și stocarea informațiilor.

5.1. Codificarea informațiilor*

Informațiile din fișele de analiză sînt scrise în limbaj natural. Pentru a putea folosi diferite echipamente de mecanizare sau automatizare, în cadrul sistemelor de informare este necesar ca aceste informații primare, care constituie „materia primă” a sistemului, să fie trecute sub o formă inteligibilă de către mașini. Aceasta înseamnă că trebuie să se realizeze convertirea limbajului natural în limbaj-mașină.

Acest limbaj pe care-l „vorbesc” mașinile este specific fiecărui tip de mașină în parte, depinzînd de structura internă a mașinii și de modul de reprezentare a informației în interiorul ei. Marea majoritate a mașinilor informaționale folosesc limbajul binar, recunoscînd doar două stări distincte, notate „0” logic și „1” logic. Aceste mașini binare necesită, deci, ca informațiile pe care le primesc să fie tot în formă binară.

Codificarea informațiilor are ca scop tocmai această convertire a informațiilor din limbajul natural în limbajul binar, folosindu-se un anumit „cod” de conversie. În funcție de modul de materializare a limbajului binar, se pot distinge următoarele tipuri de coduri binare: coduri cu perforații, coduri fotografice și coduri magnetice.

5.1.1. CODURI CU PERFORAȚII

Folosite la trecerea informațiilor pe „purtații cu perforații” — cum sînt cantelele și benzile perforate — aceste coduri

* Atît codificarea cit și stocarea informațiilor vor fi prezentate cu referire la sistemele mecanizate și automatizate de informare, pentru sistemele manuale și cele cu fișe perforate cititorilor interesat pînănd consulta, pe lîngă lucrările din bibliografie, și Informatica documentară, de A.I. Mihailov ș.a.

ȘI PRACTICA DE INFORMARE

presupun utilizarea unei perforații (rotunde sau dreptunghiulare) pentru a indica starea „1” logic și a unui spațiu neperforat pentru „0” logic. Astfel, pentru a codifica o literă sau o cifră din limbajul natural se va folosi o anumită succesiune de „1” și „0”, adică de perforații și spații neperforate.

a) Cartele perforate

Deși principiul codificării binare pe un purtător de informație de tipul cartelelor perforate este cunoscut încă de la Jacquart, care l-a aplicat la mașina de țesut, fiind apoi „împrumutat” pentru a realiza pianul mecanic, în domeniul prelucrării informațiilor prima aplicație a cartelelor perforate datează din anul 1885. În acel an, dr. Hermann Hollerith, statistician la Biroul de recensământ al S.U.A., a înregistrat datele din formularele statistice prin perforarea unor găuri în niște fișii lungi de hirtie. Prin trecerea acestor fișii perforate printr-o mașină specială — numită tabulator electric — totalizarea datelor se făcea automat. Ulterior s-a înlocuit fișa de hirtie cu bucăți de carton de dimensiuni standardizate**, formă sub care astăzi cartelele perforate sînt răspândite în toată lumea, fiind denumite cartele Hollerith sau cartele de 80 de coloane.

Cartela Hollerith, sau IBM, conține 80 de coloane și 12 rînduri, deci 960 poziții perforabile. Primele trei rînduri de sus sînt denumite „zona” cartelei, fiind numerotate 12, 11 și 0, iar celelalte rînduri au numerele 1, 2, 3, ...9.

Pentru a reprezenta datele, fără ambiguitate, pe cartela perforată, este necesar ca fiecarei caracter din limbajul natural (literă, cifră zecimală, semn de punctuație sau semn aritmetic) să-i corespundă o anumită combinație de cod, înscrisă într-o singură coloană. Cel mai utilizat sistem de codificare pentru cartelele perforate este Codul IBM, conform căruia fiecarei cifre îi corespunde o singură perforație, într-o coloană, și anume, pe rîndul care are numărul de ordine corespunzător. Astfel cifra 0 va fi reprezentată printr-o perforație în rîndul 0, cifra 1 în rîndul 1 ș.a.m.d. Literalele sînt codificate prin două perforații, dintre care una în „zonă” și alta într-unul din rîndurile 1—9. Cele 26 de litere ale alfabetului englez au fost împărțite în trei grupe: prima grupă, cuprinzînd literele de la A la I, sînt reprezentate pe cartela printr-o perforație în rîndul 12 și o altă perforație în rîndul 1 (litera A), 2 (litera B), ...9 (litera I). Literalele I—R, care formează o a doua grupă, au o perforație în rîndul 11, cealaltă perforație fiind tot în unul din rîndurile 1—9. În sfîrșit, a treia grupă de litere, începînd cu S și terminînd cu Z, sînt codificate printr-o perforație în rîndul 0 și o perforație în unul din rîndurile 2—9. Pentru caracterele speciale (&, +, ., \$, —, x, etc.) se folosec combinații de două sau chiar trei perforații. Astfel, punctul este reprezentat prin perforații în rîndurile 12, 3 și 8. În acest mod, codul binar asociat punctului va

fi: 100001000010, singurele cifre „1” fiind cele corespunzătoare rîndurilor 12, 3 și 8 unde apar perforații.

Pentru a înregistra pe cartela un cuvînt anumit (sau un număr oarecare) este suficient ca literele cuvîntului (sau cifrele numărului) să fie codificate, în ordine, în coloane alăturate.

Un tip special de cartele sînt cartelele perforate cu apertură, avînd aceleași dimensiuni cu cartelele de 80 coloane, dar permițînd introducerea unui cadru de microfilm, de 35 mm, între două folii transparente, într-o fereastră practică între coloanele 54 și 76.

b) Banda perforată

Folosită pentru prima dată în 1879 de către Jean Baudot, banda perforată a impulsat în mod deosebit comunicațiile telegrafice. În scurt timp, codul pentru 5 canale, sau codul Baudot, a devenit limbajul telegrafic universal.

Pentru prelucrarea informațiilor însă, banda cu 5 canale s-a dovedit incompatibilă, neoferind o capacitate suficientă de codificare pentru toate caracterele necesare. De aceea a fost introdusă banda cu 8 canale, cea mai cunoscută fiind banda FRIDEN, larg răspîndită în cadrul sistemelor informatice din toată lumea.

Banda FRIDEN este o fișie de hirtie, lată de un inch (25,4 mm), în care informația se înregistrează sub forma unor perforații circulare dispuse pe 8 canale în lungul benzii. Astfel, orice caracter va fi codificat pe un „cadru”, în latul benzii, printr-o anumită combinație, proprie, de opt spații pline sau perforații.

Folosind sistemul de codificare 8—4—2—1***, codul FRIDEN rezervă primele patru canale pentru codificarea cifrelor. Canalul al cincilea este desemnat drept „canal de paritate”, asigurînd securitatea perforării; el permite un control automat al codurilor din banda perforată.

Literele au fost împărțite, întocmai ca la codul IBM pentru cartele, în trei grupe, fiecare grupă avînd la bază codificarea cifrelor, la care se adaugă noi perforații în anumite canale, proprii grupei respective. Astfel, spre exemplu, grupa A—I, pe lângă codurile corespunzînd cifrelor 1—9, folosește perforații în canalele 6 și 7.

În sfîrșit, caracterele speciale sînt codificate tînînd seama de combinațiile de cod rămase disponibile și, desigur, respectînd condiția de imparitate a codului.

O înlesnire deosebită pe care o oferă banda FRIDEN este posibilitatea regăsirii automate a unor informații din bandă, folosind anumite coduri de regărire. Pentru a fi recunoscut de echipamentul de regărire, codul de regărire trebuie să conțină o perforație în canalul 8, special rezervat acestei facilități.

c) Banda-cartela

Prezentîndu-se sub forma unei fișii late de carton, pliată pentru a avea dimensiunea unei cartele, banda-cartela oferă avantajul de a putea conține, pe același purtător, informația în limbajul natural și în limbajul-mașină. Aceasta este realizată prin existența unei porțiuni perforate cu 8 canale, cod FRIDEN, de lățimea unei benzi perforate obișnuite.

5.1.2. CODURI FOTOGRAFICE

Fotocodurile, cum mai sînt denumite codurile binare utilizate la microfilme, permit convertirea limbajului natural într-un limbaj-mașină „înțeles” de către un dispozitiv cu celulă fotoelectrică. Acest dispozitiv va interpreta un spațiu înnegrit, de pe microfilm sau microfîșă, drept un „1” logic, iar un spațiu alb drept un „0” logic. Printr-o anumită succesiune de spații albe și spații negre se vor putea codifica binar altele cît și literele limbajului natural.

a) Microfilme

Cu toate că ideea utilizării microfilmelor în informarea documentară a fost emisă încă din 1927 de germanul E. Goldbe, de-abia în ultimele două-trei decenii această idee a fost tradusă în practică. Variind mult în ceea ce privește lățimea (de la 16 la 432 mm) și lungimea (de la 15 la 300 m) suportului fotografic, microfilmele utilizează însă numai cîteva sisteme de codificare.

Unul dintre cele mai cunoscute microfilme de format îngust (sau subnormal) este MIRACODE, utilizat în cadrul sistemului cu același nume, realizat în 1962 de firma americană Recordak Corp. Microfilmul MIRACODE are ca suport un film neperforat de 16 mm și conține o înșiruire a microcopiilor documentelor intrate în sistem, fiecare document fiind precedat de codurile descriptorilor sub forma unor combinații de spații albe și negre. Numărul maxim de descriptori distingeți cu care se pot indexa documentele este de numai 999.

Dintre microfilmele de format normal, care folosesc suport fotografic de 35 mm lățime, cele mai cunoscute sînt: POISK-OK, folosit la VINITI (U.R.S.S.) și RADIR (S.U.A.). În sfîrșit, microfilmele de format lat, la care suportul are 70 mm, 105 mm sau chiar 432 mm, sînt mult mai rar folosite. Ele au fost introduse din necesitatea de a nu mai folosi grosisme (rapoarte de reducere a imaginii) prea mari.

b) Microfîșe

Inventate relativ recent — în 1941, de către J. Gabel din Mainz — microfîșele pe suport transparent (sau diamicrofîșele) au cunoscut în ultimul timp o mare răspîndire în informatica documentară. În funcție de numărul de cadre de microfilm din care sînt constituite, microfîșele pot fi cu un singur cadru sau cu mai multe cadre.

Conform unei recomandări ISO, se indică folosirea microfîșei de 105 × 148 mm, realizată dintr-un cadru de microfilm lat de 105 mm. Această microfîșă poate înmagazina cel mult

*** Acest sistem este construit pe baza puterilor lui 2, adică: 2⁰, 2¹, 2², 2³.

** Lungime: 187,4 ± 0,1 mm; lățime: 82,5 ± 0,1 mm; grosime: 0,18 ± 0,02 mm.

128 de pagini, rezervând două cimpuri laterale pentru codificarea unor descriptori.

Există și unele microfise speciale, proprii echipamentului care le folosește. Astfel sînt microfisele Filmorex, Mincard, Media, Walnut s.a., fiecare dintre acestea avînd anumite dimensiuni, o anumită dispunere a cimpurilor, precum și un sistem de codificare propriu. Ceea ce este însă comun pentru toate microfisele cu regăsiere fotoelectronică este principiul codificării prin spații negre și albe a descriptorilor cu care s-a indexat documentul respectiv.

5.1.3. CODURI MAGNETICE

Necesitatea unui purtător cu o mare densitate de înregistrare a informației și care să asigure o viteză ridicată de transfer a informațiilor spre și de la purtător a condus la realizarea mediilor magnetice. Înregistrarea magnetică se bazează pe interacțiunea dintre electricitate și magnetism. Astfel, dacă un curent electric trece printr-un conductor înfășurat pe o bară în formă de U, numită „cap de înregistrare”, se va genera un cîmp magnetic care poate fi folosit pentru a fixa starea magnetică a unei suprafețe magnetizabile. Pe de altă parte, dacă un mediu magnetizabil este trecut prin fața unui cap magnetic, „de redare”, în înfășurarea acestuia va fi generat un curent electric.

Pentru a înregistra informații numerice în acest mod, codurile binare corespunzătoare sînt reprezentate printr-o secvență adecvată, de două tensiuni diferite ale curentului electric, în înfășurarea capului magnetic. Rezultatul este generarea, pe purtătorul magnetic (bandă, disc sau cartelă magnetică), a unei secvențe identice de „spoturi” magnetice polarizate corespunzător.

Un exemplu de cod magnetic îl constituie codul IBM pentru benzile magnetice cu 7 piste. Conform acestui cod, fiecare caracter este înregistrat pe un „cadru” al benzii, printr-un număr par de spoturi magnetice în cele 7 piste.

Alți purtători cu coduri magnetice, deosebit de utilizați în sistemele cu calculator electronic, sînt miezurile magnetice și discurile magnetice. De asemenea, codurile magnetice sînt folosite și la înregistrarea informațiilor pe benzi videomagnetice, capabile să rețină, pe lîngă texte, și imaginile documentelor.

5.2. Înregistrarea informațiilor

Metodele și utilajele de trecere a informațiilor de pe fișele de analiză pe purtătorii de informații care constituie memoria sistemului sînt foarte diferite, ele depinzînd de sistemul de codificare propriu purtătorului respectiv.

5.2.1. ÎNREGISTRAREA PE PURTĂTORI PERFORAȚI

Generarea cartelelor perforate conținînd informațiile din fișele de analiză se realizează utilizînd, în general, următorul utilaj: mașină de perforat, mașină de verificat, mașină de interpretat și mașină de produs cartele.

Mașinile de perforat cartele dispun de o tastatură similară unei mașini de scris electrice. Prin apăsarea unei taste, în cîmpul cartelei se perforază codul caracterului respectiv, iar pe marginea cartelei se tipărește în clar caracterul, în dreptul coloanei respective (dacă mașina dispune de facilitatea de „supralprimare” sau de „interpretare”).

Mașina de verificat cartele permite detectarea erorilor care s-au produs la perforare, pe baza unei noi tastări a caracterelor din cartelă și a comparării cu perforațiile existente. Cartelele cu erori vor fi crestate pentru a fi recunoscute și trimise la re-perforare.

Mașina de interpretat permite tipărirea în clar, pe marginea superioară a cartelei, a caracterelor care au fost înregistrate la un perforator fără supralprimare.

În sfîrșit, mașina de produs cartele se folosește pentru a genera un set de cartele identice cu o cartelă-etalon, lucru deosebit de util la regenerarea memoriei pe cartele perforate.

Pentru generarea benzii perforate se folosește un echipament special, dispunînd de o tastatură alfanumerică și de stații de citire și perforare a benzii. Procesul de perforare a benzii este similar celui de perforare a cartelei, deosebirea constînd numai în modul de înregistrare pe bandă a codurilor de regăsiere.

5.2.2. ÎNREGISTRAREA PE PURTĂTORI FOTOGRAFICI

Pentru a genera microfilmele sau microfisele conținînd imaginile documentelor intrate în sistem, împreună cu fotocodurile de regăsiere, este necesar un utilaj destul de complicat, care trebuie să cuprindă un aparat de microfilmare, aparatul de dezvoltare — uscare — copiere a peliculei fotografice, precum și dispozitive de decupare (a microfiselor). Aparatele de microfilmare pot fi de tip static sau dinamic; la cele dinamice, între microfilm și documentul original există o mișcare relativă în timpul fotografierii, viteza de înregistrare fiind mult sporită față de aparatele statice. Pentru introducerea pe microformat a codurilor descriptorilor din modelul de regăsiere al documentului se folosesc, în general, cartele sau benzi perforate.

De aceea, sistemele cu microformate dispun și de perforatoare de cartele sau de echipament cu bandă perforată (tip Flexowriter). Dintre sistemele la care fotocodurile de regăsiere se înregistrează prin intermediul cartelelor perforate de 80 de coloane se pot menționa: Rapid Selector (cu microfilme) și Filmorex (cu microfise), iar dintre cele care utilizează banda perforată în acest scop pot fi amintite sistemele File Search (cu microfilme) și Mincard (cu microfise). La unele sisteme, introducerea codurilor de regăsiere pe microformate se face direct prin tastare la o claviatură. Este cazul, spre exemplu, al sistemelor RADIR și POISK-OK (cu microfilme) și Media (cu microfise). În sfîrșit, unele sisteme permit introducerea pe film a fotocodurilor alt direct, de la o claviatură, cît și prin intermediul unui purtător

perforat, care poate fi banda (cazul sistemului CRIS) sau cartela (sistemul MIRACODE).

5.2.3. ÎNREGISTRAREA PE PURTĂTORI MAGNETICI

Pentru a obține trecerea informațiilor de pe un formular de analiză pe un mediu magnetic se poate proceda în două moduri. Cel mai uzual se recurge la folosirea unor purtători „intermedieri”, cum sînt cartelele și benzile perforate, care vor introduce, în limbaj binar, informațiile în echipamentele electronice respective, pentru a fi convertite pe cartele, benzi sau discuri magnetice.

Un alt procedeu, mai modern și mai economic, permite introducerea direct de la tastatură a informațiilor pe mediu magnetic respectiv, fie bandă magnetică (sistemul „Key-to-tape”), fie disc magnetic (sistemul „Key-to-disc”).

Dintre echipamentele de înregistrare direct pe bandă magnetică trebuie menționate, în primul rînd, SINGER-4300 și Olivetti DE 521 TW, iar dintre cele care înregistrează direct pe cartele magnetice, echipamentele Magnascriber și Veriscriber.

Un caz aparte îl constituie sistemele cu bandă videomagnetice, care necesită o înregistrare „video” pe benzi speciale. În acest caz, documentul original este explorat de un așa-numit „spot zburaător”, care, prin intermediul unui fototub și al unui cap magnetic, realizează înregistrarea video pe pistele centrale ale benzii videomagnetice; un alt fototub „citește” codurile de regăsiere (scrise pe marginea documentului original) și le trece pe niște piste plasate pe marginea benzii video, folosind alte capete de înregistrare. În acest mod lucrează, spre exemplu, sistemul Videofile de la NASA (S.U.A.).

5.3. Stocarea informațiilor

Stocarea informațiilor sau organizarea memoriei informaționale a unui sistem documentar este o operație deosebit de importantă, avînd serioase implicații în ceea ce privește performanțele de regăsiere ale sistemului.

5.3.1. ORGANIZAREA DIRECTĂ SAU INVERSĂTĂ

În general, memoria oricărui sistem de informare documentară trebuie să conțină:

- a) documentele sursă (sau copii ale lor), împreună cu adresele (cotele de acces);
- b) descrierile documentelor sursă, respectiv conținutul fișelor de analiză;
- c) descriptorii și legăturile dintre ei, împreună cu codurile lor numerice.

Elementele b și c sînt păstrate în fișierele memoriei informaționale: fișier bibliografic și fișier de cercetare (pentru b) și fișier tezaur (pentru c), iar elementele a sînt ținute în memoria pasivă (bibliotecă).

Unele sisteme documentare conțin numai elementele a și b, cum este cazul sistemelor manuale cu fișe de catalog. Alte sisteme pot conține elementele a și b stocate în aceeași memorie, activă și pasivă în același timp, ceea ce este posibil prin utilizarea unor purtători videomagnetici (cartele sau benzi videomagnetice) sau fotografice (microfise sau microfilme).

Organizarea directă sau inversată a memoriei informaționale constituie o primă opțiune la proiectarea unui sistem documentar. S-a arătat că, în cadrul analizei, fiecărui document i se asociază, la indexare, un model de regăsiere constituit dintr-un număr de descriptori, extrași din tezaurul sistemului.

Ansamblul tuturor legăturilor dintre documentele sursă ale colecției și descriptorii tezaurului se poate reprezenta sub forma așa numitei „matrice documentare”, o rețea bidimensională în care se indică atribuirea oricărui descriptor la oarecare document.

Desigur, memoria informațională ar putea fi de forma acestei matrice atotcuprinzătoare, care poate prezenta sinoptic atât situația documentelor caracterizate prin anumiți descriptori — intrarea „pe descriptor” —, cît și situația descriptorilor atribuiți unor anumite documente — intrarea „pe document”. Dar, mai ales pentru colecții mari de documente, această soluție este practic nerealizabilă. De aceea, sistemele reale folosesc această matrice într-una din formele modificate care asigură fie „intrarea pe document”, în cazul unei „organizări directe” a memoriei, fie „intrarea pe descriptor”, cînd avem de-a face cu o „organizare inversată”.

Principiul organizării inversate a memoriei a fost folosit pentru prima dată de W. Batten în 1947, dar cea mai cunoscută este aplicația lui M. Taube, din 1952, prin crearea sistemului „unlterm”, bazat pe indexarea coordonată.

Acum, sistemele mecanizate și automatizate de informare documentară funcționează, în general, pe baza organizării inversate a memoriei informaționale.

5.3.2. STOCAREA INFORMAȚIILOR PE PURTĂTORI PERFORAȚI

În cadrul sistemelor care folosesc cartele perforate ca suport al memoriei informaționale se pot întîlni două moduri de organizare a memoriei: pe cartele-document și pe cartele-descriptor. La organizarea memoriei pe cartele-document, pentru fiecare document sursă se perforază cîte o cartelă, fișierul astfel constituit fiind ordonat după adresa documentului. Fiecare înregistrare, adică fiecare cartelă, va conține astfel un cîmp (de 3—8 caractere) pentru adresa documentului și 10—24 cimpuri pentru codurile descriptorilor cu care documentul este indexat.

La organizarea de tip „inversat”, pe cartele-descriptor, pentru fiecare descriptor folosit la indexarea documentelor se generează cîte o cartelă, care va conține următoarele cimpuri: codul descriptorului, denumirea sa în clar (cîmp opțional) și adresele documentelor care au fost indexate cu descriptorul respectiv.

Dintre sistemele cu cartele perforate avind memoria cu organizare directă se pot menționa: Universal Card Scanner (S.U.A.), D 3 D (Franța) și EIM (U.R.S.S.), iar dintre cele cu organizare inversată a memoriei: COMAC și Special Index Analyser (S.U.A.).

Sistemele cu bandă perforată au memoria cu organizare directă, „bandoteca” conținând, în ordine cronologică, toate „modelele” documentelor indexate.

5.3.3. STOCAREA INFORMAȚIILOR PE PURTĂTORI FOTOGRAFICI

Sistemele cu microformate sînt, aproape fără excepție, cu organizare directă a memoriei informaționale. Ele dispun, în general, de unul sau mai multe fișiere cu intrare „pe document”, purtătorul fotografic permițînd realizarea unei memorii active și pasive în același timp. Folosind microformate discrete (microfișe sau cartele cu apertură), memoria sistemului poate fi partitionată după anumite criterii, fiecare fișier astfel obținut fiind tot cu intrare „pe document”. Astfel, în schimbul unei cheltuieli suplimentare pentru generarea mai multor microformate cu același conținut informațional, se asigură un acces multiplu după fiecare din „criteriile” considerate.

În cazul microfilmelor, realizarea accesului multiplu ar fi prea costisitoare.

5.3.4. STOCAREA INFORMAȚIILOR PE PURTĂTORI MAGNETICI

În general, sistemele care folosesc banda magnetică ca suport al memoriei informaționale dispun de o organizare directă a acestei memorii. Sistemele cu cartele magnetice, concepute pe baza premisei că pot realiza, în anumite situații, o gestiune mai bună a fișierelor decît un calculator electronic, presupun transferul informației (la și de la memorie) prin deplasarea fizică a purtătorilor (cartele magnetice) și nu a informațiilor din ele sub forma unor impulsuri (cum e la calculator). Sistemele cu cartele magnetice pot dispune de fișiere cu organizare „în vrac” și acces serial (sistemul Magnacard), de fișiere cu acces aleatoriu (sistemul GRAM, care folosește cartele codificate marginal) sau cu acces aleatoriu avînd o organizare de tip „tonomat” (sistemul Burroughs Data File și Facit, la care înregistrările sînt pe fișii de bandă magnetică dispuse pe un carusel).

Sistemele cu purtători videomagnetici au, în general, o singură memorie, activă și pasivă totodată, cu organizare directă. Astfel sînt sistemele Magnavac, cu cartele videomagnetice, și Videofile și RCA Video File, cu bandă videomagnetice.

În cazul sistemelor cu calculator electronic, memoria informațională cuprinde cel puțin trei fișiere: tezaur, bibliografic și inversat.

Fișierul tezaur conține, ordonați alfabetic, toți descriptorii validați de sistem, folosiți pentru a indexa ați documentele sursă (la analiză), cit și cererile de informare (la regăsire). El este realizat, de regulă, pe disc magnetic. Fiecare înregistrare a sa trebuie să conțină: denumirea descriptorului, codul numeric asignat, cîmpul semantic, precum și descriptorii corelați, împreună cu codurile relaționale respective (sinonim, heaccepat, termen generic, termen specific, termen asociat). Fișierul bibliografic, organizat „pe document”, conține toate informațiile bibliografice ale documentului. El poate fi realizat pe bandă magnetică, pe cartele magnetice („data-cell”, la IBM) sau pe disc magnetic. O înregistrare din acest fișier trebuie să conțină adresa documentului, numele autorului, titlul documentului, referințe bibliografice, rezumatul etc.

Fișierul inversat, realizat numai pe disc magnetic, este cu intrare „pe descriptor”, fiecare înregistrare conținînd codul descriptorului și adresele tuturor documentelor care au fost indexate cu acel descriptor.

În afară de aceste trei fișiere de bază, memoria informațională mai poate cuprinde și: fișier statistic (cuprinzînd informații relative la utilizarea descriptorilor din tezaur), fișier de profile documentare (pentru difuzarea selectivă a informațiilor) ș.a., care concură la regăsirea informațiilor.

Ing. MARIUS MENDELOVICI

BIBLIOGRAFIE

- Hayes, R.M. Theory of File Organization. In: Online Computing Time-Shared Man-Computer Systems. New York, McGraw-Hill, 1967. 386 p.
- Hayes, R.M. and Becker, J. Handbook of Data Processing for Libraries. New York, Becker & Hayes Inc., 1970. 885 p.
- Meadow, Ch. T. The Analysis of Information Systems. A Programmer's Introduction to Information Retrieval. New York, John Wiley & Sons, 1967. 301 p.
- Meadow, Ch. T. Man-Machine Communication. New York, Wiley-Interscience, 1970. 520 p.
- Mendelovici, Marius. Organizarea memoriei informaționale a sistemelor documentare. In: Studii și cercetări de documentare, vol. 15, nr. 2, iun. 1973, p. 169-191.
- Mendelovici, Marius. Înmagazinarea și regăsirea informațiilor. Vol. 1-2. Buc., IDT, 1972. Vol. 1. 296 p.; vol. 2. 335 p.
- Warheit, I. A File Organization for Information Retrieval. In: Mechanized Information Storage, Retrieval and Dissemination. Proceeding of the FID/IFIP Joint Conference. Rome, June 14-17, 1967, p. 259-268.

Sub auspiciile

DIALOGULUI CULTURAL CU VIAȚA — PONTICA '74: SIMPOZIONUL „DOCUMENTAREA LOCALĂ. VALENȚE ȘI SEMNIFICAȚII CONTEMPORANE”

Organizat, în colaborare, de către Biblioteca județeană Constanța și Universitatea București — Facultatea de limbă și literatură română (cursul special de bibliologie), simpozionul a cărui tematică face parte din preocupările majore ale activității de informare se înscrie printre manifestările științifice de prestigiu cu care bibliotecile noastre publice au înfrumusețat marea forum a comunităților române, Congresul al XI-lea al partidului. Cele 25 de comunicări și referate înscrise în program, cit și dezbaterile vii și la obiect care au urmat au demonstrat o înaltă (finulă) științifică, un înalt grad de seriozitate în tratarea și abordarea diferitelor subiecte legate de tema simpozionului.

Simpozionul Documentarea locală. Valențe și semnificații contemporane s-a bucurat de participarea, alături de bibliotecari și oameni de cultură din municipiul și din județul Constanța, a unor specialiști din Capitală, a unor cadre didactice ale Universității București, precum și a unor bibliotecari și bibliografi din alte orașe ale țării.

Aspectele teoretice și metodologice ale activității informativ-bibliografice cu caracter local au fost abordate cu precădere în comunicări ca: „Documentarea locală. Repere istorice și teoretice” (leclor univ.dr. C. Dima-Drăgan); „Planul de bibliografie locală al Bibliotecii județene Constanța” (D. Constantin-Zamfir, directorul bibliotecii); „Tezaurul documentar local și valoarea sa informativă” (prof.univ.dr. docent George Potra); „Documentația locală și procurarea ei” (D.M. Păpărică, șef serviciu, Biblioteca Centrală de Stat); „Bibliografia locală în sistemul de activitate al bibliotecii publice” (M. Ionescu, instructor la Centrul special de perfecționare a cadrelor al Consiliului Culturii și Educației Socialiste). O altă serie de comunicări au tratat probleme ale activității curente de informare bibliografică locală, printre care amintim: „Forme și metode de realizare a bibliografiei locale la Biblioteca «Astra» — Sibiu” (Mircea Avram, șef serviciu, Biblioteca «Astra»); „Considerații asupra biobibliografiei locale” (Constanța Călinescu, Cabinetul de științe sociale al Institutului pedagogic din Constanța, și Ion Păitâr); „Publicațiile oficiale în sistemul documentării locale” (Eugenia Brat, Serviciul pentru publicații legislative al Consiliului de Stat, și asist. univ. Paul Bălan); „Planul de bibliografie locală al Bibliotecii județene Mehedinți” (Vasile Părdănescu, directorul bibliotecii); „Constituirea fondului Dobrogica în cadrul Bibliotecii județene Constanța (Const. Ciocoiu, șef serviciu, Biblioteca județeană Constanța). În sfârșit, au mai fost susținute o seamă de alte comunicări pe teme conexe activității de documentare locală, lucrări ce vor putea fi consultate, alături de cele pe care le-am putut aminti mai sus, în volumul al V-lea al culegerii „Studia bibliologica”, pe care îl va edita Universitatea București în colaborare cu Biblioteca județeană Constanța.

Relevînd, în cuvîntul de încheiere, reușita manifestării, prin caracterul riguros științific al comunicărilor și prin seriozitatea problemelor ridicate în cadrul discuțiilor, D. Constantin-Zamfir, directorul Bibliotecii județene Constanța, a evidențiat contribuția valoroasă a simpozionului, ajutor însemnat adus bibliotecarilor în elucidarea aspectelor pe care le îmbracă, în teorie și în practica muncii bibliotecilor publice, bibliografia locală.

GRIG V.

În zilele Congresului la Biblioteca Academiei: EXPOZIȚIA „PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. 1969-1974”

Organizată în cinstea mărețului eveniment din viața politică a națiunii noastre socialiste — Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, expoziția „Partidul Comunist Român. 1969-1974”, amenajată în holul Bibliotecii Academiei R.S. România în cursul lunii noiembrie a acestui an, a punctat — printr-o expunere aproape inedită de cărți, fotografii, planșe cu reproduceri după documente, grafice etc. — momente principale din activitatea partidului nostru în domeniul economiei, ideologiei, științei și învățămîntului în perioada ultimilor cinci ani. O primă secțiune distinctă a expoziției a fost consacrată unei selecții din operele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apărute în limba română și în limbi străine, alături de care au fost prezentate câteva lucrări reprezentative pentru producția editorială în domeniul social-politic și ideologic din ultimii ani. Printre expozatele celorlalte vitrine au figurat lucrări apărute în Editura Academiei și lucrări elaborate de Biblioteca Academiei R.S. România între anii 1969 și 1974. Fotografii, graficele și hărțile întocmite în cadrul colectivului bibliotecii au oferit vizitatorilor date, aspecte și momente de seamă din dezvoltarea economiei, a științei și învățămîntului din țara noastră în perioada amintită.

■ G.V.

Din activitatea unui cenaclu muncitoresc

Cenacul muncitoresc „Alexandru Sahia” din Buzău, în cadrul căruia s-au afirmat cu ani în urmă condeie remarcabile ale scrisului românesc contemporan — Ion Bălescu, Ion Gheorghe, Al. J. Zăinescu — și-a reluat, într-o nouă formulă organiza-

torică, activitatea, pe lângă biblioteca din cadrul Casei de cultură a sindicatelor. Din colectivul de conducere fac parte lăcătușul mecanic Ioan Gheorghiu, tehnicianul Mișu Boghitoiu și pensionarul Dem. Ahrișculesei, îndrumarea metodică revenindu-i prof. Ecaterina Nedriță, în fiecare marți seara, cei 18-20 de membri ai cenacului se întâlnesc în sălile de lucru. S-au remarcat prin creațiile lor Adrian Răcaru, subinginer la I.M.U.T., și Cornelia Iasocec, elevă la Liceul pedagogic, precum și Dem. Ahrișculesei, pentru călugărele sale de folclor inedit din zona Pîrșcov. Colaboră al activității propriu-zise de creație, preocuparea pentru asimilarea unor probleme teoretice de artă și literatură, în lumina prevederilor Programului Partidului Comunist Român privind creația literar-artistică, determină includerea în programul cenacului și a unor dezbateri pe teme ca: „Literatură — artă militantă”, „Critică literară și etică ei”, „Artă în slujba poporului și a idealurilor comuniste”, „Imaginea artistică în poezie”, „Tradiție și inovație în poezia lui Vasile Voiculescu” etc.

Poezii amatori abuzorii, membri ai Cenacului „Alexandru Sahia”, și-au închinat Congresului al XI-lea primele roade ale creațiilor lor înmănușate într-o plachetă de versuri.

„BIBLIOTECA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL”

Între 5 și 7 septembrie 1974 s-a desfășurat la Cluj-Napoca, în localul Bibliotecii centrale Universitare, simpozionul „Biblioteca și învățămîntul. Direcții de modernizare și perfecționare”. Organizată de Biblioteca Universității Clujene, această prestigioasă manifestare a fost dedicată Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român și împlinirii a 1850 de ani de viață municipală a Clujului.

Simpozionul a debutat prin prezentarea unor lucrări în plenară, în aula bibliotecii. Aceste lucrări, de interes general, au avut ca teme: „Biblioteca centrală universitară din Cluj-Napoca în ajunul celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării patriei” (profesor Constantin Negulescu, director al B.C.U.-Cluj-Napoca), „Comisia pentru bibliotecile de învățămînt și preocuparea privind perfecționarea activităților bibliotecare” (conf. dr. Constantin Nuțu, director al B.C.U.-București), „Rolul și funcțiile bibliotecii în aplicarea politicii partidului de perfecționare și modernizare a învățămîntului în țara noastră” (conf. dr. Ion Deleanu, secretar al Comitetului P.C.R. al Centrului Universitar Cluj-Napoca).

În cadrul celor patru secții de comunicare au fost prezentate un număr de 77 de lucrări, dintre acestea

multe avind o certă notă de originalitate. Tematica abordată de aceste lucrări demonstrează orientarea pregnantă a autorilor spre legarea cit mai strînsă a învățămîntului de practică, spre întărirea convingerii că știința a devenit tot mai mult o puternică forță de producție.

Sub titlul „Perfecționarea și modernizarea activității bibliotecilor de învățămînt” au fost grupate un număr de 21 de lucrări. Dintre acestea trebuie evidențiate, în mod deosebit, câteva comunicări care au prezentat experimentarea unor sisteme de mecanizare și automatizare a prelucrării datelor la B.C.U.-Cluj-Napoca. Este vorba în primul rînd de lucrarea „Posibilitățile de utilizare a echipamentului OPTIMA cu bandă perforată la înmagazinarea și regăsirea informațiilor bibliografice”, prezentată de ing. Marius Mendelovici, analist principal la Centrul de calcul electronic al I.C.P.E.-București, care a scos în evidență avantajele unui sistem „hibrid”, mecanizat-automatizat. Modul de utilizare a calculatorului electronic românesc BELIX C-256 la elaborarea unor lucrări bibliografice a fost prezentat de alte două comunicări, susținute de prof. Mircea Popovici, șef serviciu, și respectiv de Iuliana Albescu, bibliotecar cu studii superioare la B.C.U.-Cluj-Napoca.

În lucrările prezentate sub genericul „Informarea documentară în bibliotecile de învățămînt” trebuie amintite mai ales cele prezentate de un grup de specialiști ai B.C.U.-Cluj-Napoca (Vasile Nussbaum, Maria Breban, Nicolae Boșca ș.a.) avind ca preocupări diferitele aspecte ale procesului de informare a studenților. Trebuie remarcată de asemenea lucrarea „Informarea modernă în sistemul învățămînt — cercetare — producție în perspectiva sociologiei științei”, prezentată de Paul Caravia, cercetător la laboratorul de sociologie urbană a municipiului București.

Bucurîndu-se de o largă participare — peste o sută de specialiști în informatică, biblioteconomie, sociologie — simpozionul a reușit să îmbine, într-un mod fericit, activitatea din cadrul celor 4 secții de comunicare cu vizitarea unor obiective culturale, industriale și de interes turistic.

■ M. PASCAL

EROICA

Biblioteca Centrală de Stat a organizat, la 13 noiembrie a.c., o seară de poezie și muzică închinată Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Îndelung aplaudate de iubitorii de poezie participanții la manifestare, au răsunat, în lectura autorilor, pe un fundal muzical adecvat, versuri ale scriitorilor Ion Bănuș, Constanța Buzea, Dumitru Bălăeț, Petre Ghebeuz, Mir-

cea Florin Șandru și Dan Verona, vibrînd de un înalt patriotism. Li s-au alăturat glasurile unui grup de studenți de la I.A.T.C. — care au trasat o succintă retrospectivă a liricii patriotice românești (Al. Davila, Gr. Alexandrescu, Ion Vinea, Vasile Voiculescu ș.a.) și au completat peisajul poeziei angajate contemporane cu versuri de E. Jbeleanu, Radu Cărnei, Al. Andrișoiu, Adrian Păunescu ș.a.

„Eroica” — astfel au intitulat organizatorii această seară de poezie — este prima dintr-o suită de manifestări de masă inițiată de Biblioteca Națională, în scopul de a-și apropia cititorii, de a contribui la educația socialistă a oamenilor muncii din Capitală.

În caietul-program difuzat participanților, Biblioteca Centrală de Stat a inserat și câteva sugestii bibliografice — volume reprezentative de poezie patriotică. ■ I.T.

Interferențe

CARTE-FILM

Biblioteca județeană din Buzău a inițiat o interesantă colaborare cu întreprinderea cinematografică locală, în sensul organizării unui ciclu de acțiuni carte-film pe teritoriul județului. Este vorba de prezentarea în rețeaua cinematografică județeană a unor filme documentare — politice, economice, geografice, științifice, de artă etc. —, la a căror selecție și programare ia parte și biblioteca județeană, și de organizarea, în paralel cu proiecția acestora, a unor acțiuni cu cartea înrudită tematic. Să exemplificăm: la Pîrșcov — proiecția filmului *Fle de istorie și expoziția de carte Din tradițiile luptei revoluționare ale poporului nostru*; în comuna C.A. Rosetti — filmul *Indiferenții*, prezentarea bibliografică *Cartea de etică pentru tineret și dezbaterea Cum să ne comportăm* (organizată în colaborare cu organizația U.T.C.); la Puiesti — filmul *Hotarul între două lumi* și prezentarea unor cărți de popularizare a științei; în comunele Nehou, Pătirlagele și Berca — ciclul de filme de artă și prezentarea lucrării *Arta plastică în România*; la Poșta Cîlnău — filmul *Combaterea eroziunii solului și o prezentare tematică de cărți*; la Smeeni, Padina, Pogoanele — filmele *Fructul profit, împlinire, Inimă mari, Profilaxia gripei și o expoziție cu prezentări de cărți de educație sanitară*; la Glodeanu Sărat, Glodeanu Siliște, Mihălești — filmul *Omăglu Țării și o „călătorie pe hartă” pe baza unor lucrări social-politice, de reportaje etc. Acțiunea, începută cu sase luni în urmă, continuă, fiind să devină o tradiție pe meleagurile buzoiene, iar exemplele, firese, pot fi înmulțite. ■ I.T.*

ACTIVITATEA BIBLIOTECARĂ ÎN LUME

02(44)

REALITĂȚI ȘI TENDINȚE ÎN BIBLIOTECONOMIA FRANCEZĂ CONTEMPORANĂ

Investigarea fenomenului bibliotecomic a devenit, în ultimele decenii, una din căile inevitabile pentru conturarea, la dimensiuni reale, a mișcării științifice și culturale dintr-o țară. Biblioteconomia contemporană nu mai oferă azi doar schema simplă a relației dintre carte și cititor, redusă și aceasta la liniile unor sensuri rigide. Lumea publicațiilor — toată gama de surse și fluxuri pe care le pune în mișcare, pe una din laturile ei importante, comunicarea modernă — a intrat deplin în ritmul veacului, confruntată cu probleme noi, supusă experimentului, animată de controverse. Impactul cantității, necesitatea de a găsi soluții pentru a domina rodnic avalanșa copleșitoare de mesaje oferă numai una din motivările acestui spor de complexitate, cealaltă serie de cauze izvorînd din însăși natura nouă, mai adînc și mai divers determinată, a fenomenului cultural modern.

În Franța contemporană mișcarea bibliotecomică poartă în egală măsură pecetea unor tradiții de cultură cu rezonanțe universale și a unei realități prezente, dinamice și contradictorii. Într-un cadru bibliologic mărcat, pe de o parte, de existența unor colecții care pot reconstitui în detaliu evoluția civilizației universale, iar pe de altă parte, de efectele negative ale unei evidente segregării culturale (58 la sută din francezi nu citesc, majoritatea muncitori și țărani)¹, sînt greu de introdus elementele de sistematizare. Observatorul străin înregistrează structuri, tendințe, activități a căror însumare reflectă numai parțial întregul, dar surprinde în același timp momente și caracteristici în care biblioteconomia comparată poate găsi relații și interferențe utile. Este gândul cu care propunem relațiile și interpretările de mai jos.

Considerate de mai multă vreme un patrimoniu fundamental al culturii naționale, bibliotecile franceze se dezvoltă pe coordonatele unei politici de perspectivă, la formularea și îndeplinirea căreia concură în măsură diferită cîteva organisme-busolă: Direcția bibliotecilor și a lecturii publice, Biblioteca națională, Școala națională superioară de bibliotecari, Biroul de auto-

1) Belloin, Gerard. Culture, personnalité et société. Paris, Editions sociales, 1973.

matizare a bibliotecilor și Asociația bibliotecarilor francezi. Concluzind adesea, distonînd uneori, cele cinci structuri formează un adevărat stat major al biblioteconomiei din țara lui Voltaire, responsabil atît pentru pașii înainte realizați în ultimii ani în politica lecturii cît și pentru contradicțiile care azi duc la irosirea multor forțe și mijloace.

În organizarea studiului determinat de imperative științifice profesionale ca și a lecturii de agrement, principala caracteristică a evoluției din ultimii ani e dată de efortul de activare a bibliotecilor, pe linia integrării lor într-o manieră dinamică în viața colectivităților pe care le servesc. Dimensiunile acestui efort sînt demonstrate nu numai de modernizarea mijloacelor (de la construcții la echipament și utilaje), ci mai ales de perfecționarea structurilor biblioteconomice și de creșterea rolului factorilor de animație în biblioteci. Depășirea pasivismului tradițional a devenit o necesitate afirmată încă din timpul Revoluției franceze, dar numai în ultimele decenii s-a urmărit în mod consecvent promovarea bibliotecilor pe poziții de acțiune științifică și culturală. Deși remarcabile, rezultatele nu sînt însă pe măsura travaliului de reorientare desfășurat în cadrul structurilor biblioteconomice din cauza naturii contradictorii a societății în care dimensiunile și intensitatea lecturii nu pot fi despărțite de condițiile și de motivațiile ei sociale și individuale. Explicînd această insuficiență împlinire a bibliotecilor exclusiv prin inadecvarea lor la necesitățile omului modern, responsabilii lecturii au favorizat orice tendință innoitoare, au permis experimente, au oferit cititorilor comodități neîngăduite de bibliotecile tradiționale, au sprijinit reorientarea serviciilor și activităților pentru a transforma vechiul cadru al cărții într-o zonă deschisă integral către cititor. Aparentul paradox pe care îl oferă acum existența unui mare număr de biblioteci moderne, pe de o parte, și a unei populații adulte care ignoră cartea într-o proporție atît de alarmantă, pe de altă parte, constituie marea problemă a evoluției contemporane a bibliotecilor franceze, a cărei rezolvare este condiționată de însăși evoluția societății.

Ținînd seama de funcția lor socială, de valoarea colecțiilor și de specificul organizării, principalele tipuri de structuri biblioteconomice din Franța sînt: bibliotecile publice; bibliotecile universitare; bibliotecile marilor așezăminte; bibliotecile școlare; bibliotecile de

întreprinderi și administrative. Subordonarea lor este diferită și, cu toată acțiunea centralistă a Direcției bibliotecilor și lecturii publice, o bună parte din colecțiile Franței scapă de sub coordonarea acestui organism. Efectele politicii de perspectivă, amintită anterior, sînt însă evidente în perimetrul de îndrumare și conducere operativă al Direcției bibliotecilor, demonstrînd utilitatea unui for de coordonare pentru un sector de activitate în care diversitatea practicilor și lipsa unor obiective majore se dovediseră retrograde și păgubitoare.

Zonele de mobilitate și de acțiune intensă, acolo unde consecințele se repercutează multiplu, trebuie căutate, după opinia noastră, în bibliotecile publice și în cele universitare.

Rețeaua publică are în Franța o configurație deosebită. Alături de cele cca 800 de biblioteci municipale, funcționează 62 de biblioteci centrale de împrumut, acestea din urmă fiind considerate o soluție economică și operativă în același timp, pentru a favoriza lectura în localitățile cu mai puțin de 20 000 de locuitori. Bibliotecile municipale cunosc o mare diversitate, atât în funcție de istoricul și evoluția colecțiilor, cit și în funcție de organizarea și dimensiunile activității. Confrontate cu dezvoltarea vertiginosă a orașelor, din ultimele 2-3 decenii, în care apariția zonelor urbane satelit a influențat puternic toată structura relațiilor umane, colecțiile municipale au fost reorganizate după criteriul teritorial. Unitatea centrală reprezintă nucleul de coordonare al unei întregi rețele de sucursale de cartier, unele foarte bogate în fonduri și avînd condiții de studiu com-

parabile cu cele din centrală. Circulația colecțiilor între centrală și filiale este destul de intensă, astfel încît se asigură acestora din urmă o permanență și publicațiilor curente. Ceea ce dă bibliotecilor municipale franceze o mobilitate deosebită este eferveșcența pe care o creează ideea de animație culturală în jurul căreia se înregistrează alternativ momente de aprobare entuziasată sau de limitare precaută. Relația directă a publicului cu cartea este considerată de unii utilă dar nesatisfăcătoare, după cum accesul liber la colecții, utilizarea operativă a fișelor, împrumutul rapid sînt condiții necesare dar nu suficiente pentru a înscrie o colecție în universul de permanență al membrilor unei comunități. Partizanii animației includ biblioteca într-un spațiu cultural viu în care se interferează modalități diferite, inclusiv arta spectacolului. Astfel, ansamblul trebuie să atragă, să formeze deprinderi, să pună în relație toate disponibilitățile culturale, evitînd exclusivismul cultural și risipa de timp. Alții consideră că o asemenea imixtiune reciprocă poate fi în defavoarea lecturii, știut fiind că toate celelalte mijloace sînt, în ultimă instanță — cu tot dinamismul lor aparent — mai pasive, solicită mai puțin voința individului și au deci mai multe șanse să-l rețină. Or, se întreabă ei, pot bibliotecile să abdice de la principala lor vocație, aceea de a marca universul cultural cu sigiliul peren al lecturii? Cu victorii și retrageri succesive, partizanii celor două curente impun de fapt o linie de mijloc care conferă bibliotecilor publice ținuta activă, mobilizatoare, la care ne referem anterior.

Una din cele mai impunătoare biblioteci publice franceze este **Biblioteca municipală din Lyon**. În orașul vestitelor mătăsării de altădată, printr-o construcție imensă din beton și sticlă, care dau în ultimii ani o notă caracteristică vechiului oraș, într-un spațiu atent studiat, se află edificiul consacrat cărții și lecturii. Concepută ca un ansamblu cu funcționalitate complexă, biblioteca încearcă să devină utilă în același timp marelui public și specialiștilor, imbinînd animația culturală cu răspunsul calificat la solicitări individuale, prin folosirea complementară a mijloacelor tradiționale și a potențialului de acțiune infinit variat pe care îl oferă discurile, video-casetele, benzile de magnetofon, video-discurile. Uriașul palat dăruit de edili studiiului și informării multilaterale are puține aspecte comune cu bibliotecile de altădată; nimic din tăcerea străină a sălilor reci și din rigiditatea savantă a vechilor relații dintre cititori și tezaurele de azi și de ieri din colecții. Ideea bibliotecii-depozit a fost înlocuită cu cea a forului deschis, larg accesibil; bibliotecii inerte i-a luat locul o instituție dinamică pentru care creșterea colecțiilor nu e decît unul din mijloacele care permit o preocupare continuă de diseminare informațională. Deși depozitele de publicații ocupă nu mai puțin de 17 etaje ale unui turn impunător, în care se asigură condiții optime de luminozitate, temperatură și umiditate, proporțiile ansamblului favorizează spațiile de relație, sălile destinate publicului în diferitele sale ipostaze de beneficiar de cultură. Între acestea este ușor detectabilă o demarcație dictată de interesele solicitatorilor. Astfel, pe mă-

sură ce sălile sînt plasate la etaje mai înalte gradul lor de specializare crește. După un prim nivel destinat marelui public, care cuprinde săli de expoziții și conferințe, discoteca, sala de informare generală și biblioteca de împrumut, scaloarele conduc la săli de lucru specializate pe domenii mari de cunoaștere și acțiune umană, în care publicațiile sînt expuse după metoda accesului liber. Toate spațiile de studiu și animație culturală permit utilizarea mijloacelor audiovizuale, realizându-se astfel acțiunea convergentă și optim concentrată a tuturor surselor de care dispune biblioteca. De la nivelul încăperilor puternic colorate, rezervate copiilor, care pot citi pe scaune, pe banchete sau pur și simplu tolăniți pe mochetele groase, pînă la ultimul etaj de lucru destinat celor care cercetează colecțiile de manuscrise, incunabile și alte publicații speciale, vizitatorul este puternic impresionat de funcționalitatea ansamblului, de concepția modernă privind relațiile de comunicare în toată diversitatea lor.

Dar poate cea mai reprezentativă colecție publică a Franței, prin caracterul modern al activităților sale, va fi **Biblioteca publică de informare**, aflată în construcție pe locul fostelor hale ale Parisului, ale cărei viitoare fonduri de 1 000 000 de volume și 4 000 de titluri de periodice curente sînt deja în curs de prelucrare la Centrul Beaubourg, cu ajutorul unor mijloace automatizate.

Bibliotecile centrale de împrumut, cu o rază de acțiune încă insuficientă (ele nu acoperă totalitatea teritoriului) se bazează mai ales pe contactul direct cu cititorii, realizat cu ajutorul bibliobuzelor. Deși reprezintă o soluție economică, aceste unități nu au mijloacele necesare pentru a inculca cititorilor chemarea cărții, mulțumindu-se să răspundă unor solicitări de lectură deja formate.

Cealaltă mare prezență bibliotecomică franceză se află în perimetrul vieții universitare. Istoria **bibliotecilor din școlile superioare** a fost legată, ca pretutindeni, de toate fluctuațiile de structură, conținut și metodă care au traversat învățămîntul.

Poate că cea mai deficitară zonă a activității acestor biblioteci o constituie însăși inexistența unei politici unitare a cărții în cadrul unei universități. Continuînd practici seculare, școlile superioare oferă tabloul unei puzderii de biblioteci (așa numitele „capele documentare“) care există în afara structurii bibliotecii universitare, pe lângă catedre și laboratoare, fără nici o

coordonare și chiar fără nici o comunicare între ele. În acest fel capacitatea de informare și organizatorică a bibliotecii principale, ca și a filialelor din secții, este considerabil limitată, iar fluxul de documentare devine aproape incontrollabil. Aceste distorsiuni organizatorice i-au obligat însă pe bibliotecarii din școlile superioare să perfecționeze continuu funcționalitatea ansamblului biblioteconomic, urmărind o integrare mai largă a acestuia în universitate. Astfel, biblioteca nu e numai un spațiu de interferență științifică, un mediu propice pentru interdisciplinaritatea atât de intens urmărită în universitățile franceze, ci și o adevărată placă turnantă a școlii superioare pe unde trec aproape toate formele de viață universitară, de la cercetare și studiu la discuții libere și bavardaj studentesc.

Remarcabilă este divizarea — cu efecte pedagogice și formative evidente — în două zone distincte a tuturor bibliotecilor universitare: cea destinată studenților începători, în care sînt concentrate puține titluri de publicații dar într-un număr considerabil de exemplare și cea rezervată studenților din anii mari și cercetătorilor, unde sînt adunate titluri numeroase, în unicat sau în 2-3 exemplare. Ca și în bibliotecile publice, accesul liber la raft nu are alternativă. Din punct de vedere financiar bibliotecile din școlile superioare traversează în ultimii ani o perioadă de criză, care se repercutează atât asupra colecțiilor citite și asupra personalului. Este concluzent în acest sens broșura editată în 1973 de Asociația **Livre noir des bibliothèques universitaires** (Cartea neagră a bibliotecilor universitare) care consideră alarmantă situația creditelor a căror insuficiență duce la îmbătrînirea colecțiilor și, implicit, la scăderea nivelului instrucției universitare.

Dintre numeroasele aspecte biblioteconomice pe care vizitatorul le înregistrează, în acord sau în dezacord cu modul său propriu de a le vedea soluționate, câteva sînt definitorii pentru întreaga politică a lecturii în Franța.

În ultimele decenii modernizarea bibliotecilor prin construcții noi a constituit o preocupare permanentă a Direcției bibliotecilor. După 1960 s-au dat în folosință peste 400 000 mp de suprafață utilă în diferite zone ale țării. Deși avantajele teoretice ale construcțiilor modulate erau convingătoare, în practică bibliotecarii francezi n-au acceptat modularea preferînd structurile fixe și o dotare modernă a

spațiilor. Uneori, îmbrățișarea fără discernămint suficient a unor idei moderne s-a răsfrînt nefavorabil asupra funcționalității construcțiilor. Așa de pildă ideea bibliotecii deschise, fără depozite, a fost tentantă pentru colecțiile noi. Pe măsură ce unele fonduri au devenit însă „istorice“, păstrarea lor în zona de acces liber s-a dovedit inutilă și păgubitoare iar conservarea colecțiilor rare și prețioase, imposibilă.

Preocupările de automatizare s-au intensificat în urma creării B.A.B. (Biroul de automatizare a bibliotecilor). Inițiativelor disparate din primii ani ai automatizării le-a luat locul o politică unitară, eșalonată după priorități naționale. Inițial, automatizarea, în concepția unora, propunea soluții exclusive. Entuziasmați de posibilitățile mașinilor electronice, bibliotecarii mai naivi au eliminat cataloagele tradiționale pe fișe, oferind cititorilor fascicule periodice de noutăți. Dar, pe măsura creșterii colecțiilor, fasciculele au devenit volume impunătoare, consumul de hirtie a crescut, numărul beneficiarilor s-a micșorat. Abia de curind unele biblioteci care porniseră irezistibil pe calea automatizării au înțeles că în anumite cîmpuri biblioteconomice acțiunea mașinilor nu poate fi decît complementară și au început să reconstituie unele din instrumentele tradiționale. Ceea ce impune în activitatea B.A.B. este viziunea sa prospectivă, conturarea unui **plan național de automatizare a bibliotecilor franceze**. Printre obiectivele acestui plan figurează: compatibilizarea sistemului francez cu sistemele internaționale; realizarea catalogării centralizate pe plan național; automatizarea cataloagelor colective naționale; realizarea unui centru de informatică al bibliotecilor.

« Mișcarea biblioteconomică din Franța oferă un cîmp de observație bogat și divers. Numeroasele probleme legate de formarea și utilizarea personalului de specialitate, modul aparte în care concep bibliotecarii francezi funcția de informare a bibliotecilor, facilitățile și restricțiile existente în împrumutul publicațiilor, „întinerirea“ colecțiilor și în același timp, conservarea valorilor sînt tot atitea aspecte care atestă dinamismul biblioteconomiei franceze, efortul de modernizare a concepției și a mijloacelor de acțiune pentru a găsi mereu bibliotecilor cîmp rodnic de activitate într-o lume în continuă schimbare.

ION STOICA

O constatare internațională a specialiștilor în cercetarea lecturii publice

Studiul complex al fenomenului lecturii publice, cunoașterea tot mai adâncă a manifestării funcțiilor sociale ale bibliotecilor publice în ipostaza lor de factori activi ai procesului cultural de masă concentrează din ce în ce mai mult atenția unor cercetători din domeniul științelor sociale și, deopotrivă, pe cea a forurilor politice și culturale interesate de surprinderea exactă a acțiunii și efectelor produse de acești factori culturali. Recent, aceste probleme au fost amplu dezbătute cu prilejul unei consfățuri internaționale a specialiștilor în cercetarea lecturii publice, consfățuire ce a reunit la Budapesta, între 14 și 19 octombrie a.c., o serie de cercetători din: R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.S. România, R.P. Ungară și U.R.S.S. Din partea țării noastre a fost prezentată comunicarea: *Aspecte metodologice cu privire la cercetarea sociologică a lecturii publice.*

Departea de a oferi soluții ultiime, schimbul de opinii, dezbaterile realizate de către participanți — bazate în special pe analiza unor concluzii desprinse din diferite cercetări sociologice concrete efectuate în acest sens — au relevat câteva idei interesante.

Fenomenul lecturii publice tinde tot mai mult să se instituie ca un larg proces de masă, iar abordarea sa într-o optică sociologică se impune ca un reflex metodologic immanent multiplexului intercondiționării ce se manifestă între factorii culturali-educativi. În rîndul acestor factori, biblioteca — recunoscută astăzi ca o instituție ce răspunde unei nevoi sociale generale — exercită un rol fundamental, dar permanența sa deschidere socială implică în mod necesar o revitalizare structural-funcțională a propriei capacități în vederea satisfacerii tuturor cerințelor de lectură ale celor mai variate grupuri sociale. Pe de altă parte, analiza factorilor extrabibliotecari care concurează într-un sens sau altul la desfășurarea procesului lecturii publice, cunoașterea acțiunii specifice a acestora contribuie la adâncirea explicației și înțelegerii raportului profund care există între procesul lecturii în genere și lectura efectuată în bibliotecă. Această idee a fost confirmată de mai mulți cercetători și bine susținută de datele unor cercetări concrete. Astfel, în R.P. Ungară s-a realizat o cercetare asupra relațiilor interdependente dintre biblioteca publică — biblioteca tehnică — carte — lectură și sarcinile legate de dezvoltarea economiei naționale. A apărut destul de interesantă concluzia conform căreia între numărul tehnicienilor și inginerilor care citesc frecvent și creșterea calitativă a producției există o strînsă corelație. S-a precizat însă că măsurarea mai precisă a efectelor lecturii rămîne un deziderat asimptotic, cu atît mai mult cu cît nici locul și rolul bibliotecii publice în ierarhia valorilor culturale nu sînt clar conturate.

Alături și în strînsă legătură cu studiul lecturii adulților, o serie de comunicări au abordat problema lecturii copiilor. Manifestarea unui interes sporit din partea cercetătorilor și a activiștilor

culturali ce-și desfășoară activitatea în domeniul politicii culturale din unele țări (R.D. Germană, R.P. Polonă etc.) pentru formarea — și în afara instituțiilor școlare — a unor deprinderi de lectură în rîndul copiilor și elevilor se explică prin reconsiderarea procesului de instituție a permanenței lecturii publice. Primul pas concret realizat constă în înființarea unor tabere de vară cu această funcționalitate — dobîndirea unor deprinderi de lectură de către grupurile umane amintite mai sus, considerîndu-se totodată că, prin aceasta, se va rezolva și spinoasa problemă a permanenței lecturii adulților.

Intrucît ne-am referit la unele aspecte legate de sarcinile sociologice lecturii, este firesc să menționăm în încheiere că în cadrul consfățurii a fost subliniată necesitatea intensificării preocupărilor specialiștilor pentru perfecționarea metodologiei cercetărilor sociologice și psihopedagogice în domeniul lecturii publice și al bibliotecilor, necesitatea clarificării mai riguroase a conceptelor și categoriilor cu care se operează în asemenea cercetări.

ILIE COCHINESCU

sociolog
Biblioteca Centrală de Stat

U.R.S.S. — cel mai mare editor

Statisticile atestă că în U.R.S.S. în anul Puterii Sovietice au fost editate mai mult de 2,5 milioane de titluri de cărți și broșuri, cu un tiraj de 395 miliarde de exemplare. Cifrele reflectă interesul larg al popoarelor din U.R.S.S. față de carte, față de cultură. Ele se află în strînsă interdependență cu politica editorială dusă de Partidul Comunist și de Statul Sovietic, ea parțic esențială a politicii culturale. Este semnificativ faptul că literatura se editază în 89 de limbi ale popoarelor din U.R.S.S., tirajul cărților în limbile acestor popoare crescînd în raport cu situația dinainte de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie de 53, de ori.

Spunîndu-se că din realizările școlii peste 200 de edituri, care activează în U.R.S.S., în domeniul social-politic și economic în anul Puterii Sovietice, s-au publicat 465,5 mii de titluri în 8 miliarde exemplare • ponderea literaturii tehnico-științifice în ansamblul producției editoriale depășește, conform datelor UNESCO, ponderea literaturii acestor domenii în țările capitaliste avansate; lucrările de popularizare a științei ating o producție anuală de peste 2 mii de titluri, într-un tiraj total de 70 de mii de exemplare • în ultimii treizeci de ani au fost scoase de sub tipar circa 200 de mii de manuale și materiale didactice în 7,4 miliarde de exemplare • în domeniul agricol, au fost editate, în anul construcției socialiste, 265 de mii de lucrări într-un tiraj de 2,5 miliarde exemplare • literatura beletristică — a zecea parte din producția anuală a țării, cu titluri, și a treia, ca tiraj — a depășit 9 miliarde de exemplare, tirajul mediu al unei cărți fiind de peste 60 de mii de exemplare • fiecare a șasea carte ce iese din tipar în Uniunea Sovietică este adresată tînrului cititor, numărul titlurilor destinate anual tinerei generații fiind de peste 3 mii, cu un tiraj global de 364 de milioane de exemplare • conform anualelor UNESCO, Uniunea Sovietică se situează pe primul loc în lume în privința traducerilor.

Rețeaua comerțului de carte cuprinde peste 16 mii de librării, în frunte cu Casa Cărții din Moscova, numărul titlurilor aflate curent pe piața cărții ridicîndu-se pînă la 300 de mii de titluri. Numai în ultimii cinci ani numărul cărților vindute s-a cifrat la peste 6 miliarde. Un acces larg la carte se realizează prin intermediul bibliotecilor (360 de mii de unități

bibliotecare, din care trei pînă în mediul rural); numărul cetățenilor sovietici care apelează la serviciile bibliotecii este de 180 de milioane.

Biblioteca tehnică de brevete din Uniunea Sovietică

...Instituția principală însărcinată cu achiziționarea și prelucrarea colecțiilor de documente cu privire la invenții, modele industriale și mărci de fabricație — este posesoarea unei colecții de 57 milioane de brevete (din care 11 milioane originale) în 26 de limbi. Anual, peste 47 000 de specialiști din instituții științifice și întreprinderi industriale din U.R.S.S. și din alte țări efectuează la bibliotecă peste 500 000 de cercetări preliminare eliberării brevetelor pentru invenții și modele industriale, înregistrării mărcilor de fabricație, controlului nouității tehnicilor, studiului documentelor și procedurilor tehnologice etc. Biblioteca are ca responsabilități principale: a) să asigure servicii de bibliotecă și bibliografie pentru întreprinderi și particulari în materie de documentare asupra brevetelor; b) să servească specialiștii Institutului științific de expertize publice în materie de brevete al Uniunii Sovietice furnizîndu-le documentația asupra brevetelor și bibliografia tehnică și științifică necesare; c) să asigure direcția științifică și metodică a activității bibliotecilor din toate sistemele și a serviciilor ce se ocupă de documentarea asupra brevetelor; d) să întreprindă cercetări interdisciplinare în domeniul biblioteconomiilor și al informării documentare asupra brevetelor.

Conferința interguvernamentală asupra planificării infrastructurilor naționale în materie de documentare, bibliotecii și arhive,

...convocată de către U.N.E.S.C.O., în colaborare cu Federația internațională de documentare (FID), Federația internațională a asociațiilor de bibliotecari (FIAB) și Consiliul internațional al arhivelor (CIA), a avut loc la Paris, între 23 și 27 septembrie 1974. În cadrul dezbaterilor, un loc central a fost acordat discutării proiectului pentru sisteme naționale de informare (NATIS). Printre obiectivele propuse a fi realizate în cadrul noului proiect au fost inserate: conturarea unei politici naționale în domeniul informării, stimularea pregătirii beneficiarilor în privința utilizării surselor informaționale; încurajarea obiceiurilor de lectură; evaluarea nevoilor beneficiarilor; analizarea resurselor existente în domeniul informării; estimarea forței de muncă (a personalului din informare). Analiza progreselor ce vor fi înregistrate în cadrul programelor NATIS, UNISIST și Controlului bibliografic universal va fi efectuată în cadrul unei conferințe interguvernamentale ce se va organiza în anul 1978.

La Biblioteca universitară din Helsinki (Finlanda)

...a fost elaborat, între anii 1971 și 1973, proiectul unui sistem de înregistrare automată și de editare a catalogului colectiv al periodicelor străine existente în bibliotecile științifice din Finlanda. Pînă în prezent, în prima etapă din cadrul proiectului FINUC, au fost înregistrate 8900 de titluri de ziare și reviste și a fost publicat volumul pe 1972 al catalogului colectiv, cu ajutorul unui calculator electronic EVM.

Un curs superior de formare profesională în domeniul documentării internaționale

...a fost organizat, în primul trimestru al acestui an, de către Institutul Național Unite pentru formare și cercetare (UNITAR). Desfășurat, pe durata unei luni, sub patronajul FIAB, FID, AIL (Asociația bibliotecilor internaționale),

UAI (Uniunea asociațiilor internaționale), și UNISIST (Sistemul mondial de informare științifică), cursul, deschis bibliotecarilor și documentariștilor, a avut ca tematică generală organizarea documentării internaționale sub aspectul surselor de informare și nevoile actuale și de perspectivă în privința organizării documentării internaționale la nivel internațional, regional și național.

Centro-Universitario de Documentación e Información (CUDI) — Centrul universitar de documentare și informare... este noua denumire a Institutului bibliotecar la Universitatea din Buenos Aires (Argentina). Centrul va asigura, printre altele, organizarea și ținerea la zi a unor cataloage centrale universitare pentru: lucrările argentine și străine (alfabetic, pe autori), publicațiile periodice, lucrările colective, lucrările argentine oficiale și neoficiale, lucrările de referință, precum și ținerea la zi a unor registre centralizate ale congreselor și conferințelor, cercetărilor în curs, centrelor și serviciilor de cercetare, tezelor de doctorat etc. și gestionarea unei biblioteci conținând lucrări de referință generale și speciale.

În cadrul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS)

...a fost creat un serviciu special al cărui rol este acela de a stimula în Europa adoptarea de dispoziții vizând dotarea cu sisteme perfecționate de informare a organismelor și instituțiilor din domeniul sănătății. Acest nou serviciu a întreprins până în prezent înființarea unui centru de informare unde vor fi prelucrate datele fundamentale pe care țările europene le pot furniza în mod curent asupra propriilor lor servicii în domeniul sănătății și asupra stării sanitare a populației lor. Se prevede că serviciul noi creat va fi autorizat să folosească materialul prelucrat cu ajutorul unui calculator IBM 370/145, la Centrul internațional de calcul electronic care funcționează la sediul OMS.

Al VI-lea Congres al Consiliului Internațional pentru construcții destinate instituțiilor de cercetare, de studiu și de documentare (CIB)

...s-a desfășurat, între 3 și 10 octombrie a.c., la Budapesta. Tema dezbaterilor congresului a fost: „Rolul cercetării în privința mediului construit”. O secțiune a programului, intitulată „Efectele dezvoltării informării în domeniul construcțiilor”, a fost consacrată problemelor informării documentare.

Readers Advisory Service — Serviciul de consultații pentru cititori

...este noul organism creat în S.U.A., prin participarea a peste 150 de biblioteci și centre de informare nord-americane și din Canada, în scopul întăririi colaborării interbibliotecare. Între atribuțiile principale ale serviciului consultativ intră colectarea și difuzarea îndrumărilor tematice și listelor de cărți noi întocmite de marile biblioteci de învățământ superior, publice, speciale și departamentale. Serviciul editează trimestrial buletinul „R.A.S. — Newsletter”, pentru informarea operativă asupra indicilor bibliografici elaborați curent de cele 150 de biblioteci americane și canadiene.

A XIX-a ediție a Clasificării zeelmaie a lui M. Dewey

...va apărea, după un lung stagiul de elaborare, în anul 1977. În vederea definitivării ediției, Comitetul redacțional s-a reunit, în aprilie 1974, la Biblioteca Congresului din Washington. Cu acest prilej au fost discutate și problemele per-

fecționării cooperării cu parteneri străini, „British National Bibliography” (Bibliografia națională britanică) și „Australian National Bibliography” (Bibliografia națională australiană).

Secretariatul UNESCO a aprobat

...un nou proiect de introducere a „Sistemului de schimb de informații în domeniul politicii științifice și tehnologice” (SPINES), în cadrul programului UNISIST și totodată compatibil cu acesta. Obiectivul acestui sistem îl constituie organizarea schimbului de informații — automatizat și bazat pe un lezaur — asupra literaturii mondiale din domeniul politicii științifice și tehnologice, al managementului, al organizării etc. Proiectul, în patru puncte, al noului sistem a fost dat publicității în acest an, sub egida UNESCO.

Patru manifestări internaționale de prestigiu în domeniul cărții

...au avut loc în ultima parte a acestui an: la Sofia, între 21 și 29 septembrie, Tîrgul internațional al cărții; la Frankfurt-pe-Main (R.F. Germania), un alt tîrg internațional al cărții; în Brazilia, între 21 și 25 octombrie, s-a desfășurat Congresul Uniunii internaționale a cărții pentru copii și tineret (Rio de Janeiro); în sfîrșit, între 28 octombrie și 3 noiembrie, Tîrgul internațional al cărții de la Belgard.

Bibliotecile publice scandinave

Institutul danez pentru informare asupra Danemarcei și pentru cooperare culturală cu alte țări — Det Danske Selskab — a organizat în perioada 26 iunie — 5 iulie a.c. un seminar cu privire la bibliotecile publice scandinave. Prin mijlocirea vizitelor de lucru, a conferințelor și dezbaterilor, participanții au putut face cunoștință cu sistemul de biblioteci publice din Suedia. Seminarul se înscrie într-o suită de manifestări similare programate de acest institut avînd ca obiect arhitectura, estetica industrială daneză, educația în Scandinavia, serviciile sociale etc.

O expoziție Gustave Doré

În Galeria Mazarine a Bibliotecii Naționale din Paris, a fost organizată o expoziție consacrată operei lui Gustave Doré (1833 — 1883), autor a peste 100 de mii de desene pe lemn, cărora li se adaugă litografiile, picturile, sculpturile. Expoziția a permis vizitatorilor, prin intermediul unor „esantioane”, să-l redescopere pe acest mare ilustrator de carte, dotat cu un dar inegalabil de a imagina, de a „vizualiza”, cu o putere neobișnuită de a-i face pe alții să-și vadă propriile vise. Creînd de fiecare dată o lume, găsînd mereu timbrul adecvat, Gustave Doré i-a ilustrat deopotrivă pe La Fontaine și Balzac, a trecut de la Biblie și Mitologia Rîhnului la Don Quichotte de la Mancha, de la Gargantua la Divina Comedie, de la Shakespeare la planșele halucinante ale Londrei.

Film despre bibliotecile publice

Open University din Marea Britanie a realizat, în scopul stimulării tinerilor studenți în frecventarea bibliotecilor publice și valorificarea posibilităților de studiu și informare oferite de acestea, un film sonor, în culori, de 16 mm, cu durata de 13 minute, intitulat Using Libraries: the public library. Înfașîșînd demersurile unei studente de a obține de la biblioteca publică locală anumite lucrări, filmul reușește să surprindă aspectele cele mai semnificative ale organizării serviciilor bibliotecare.

F IȘ I E R

Ceaulescu, Nicolae. ROMÂNIA PE DRUMUL FAURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE. Vol. 10. Buc., Editura politică, 1974. 994 p.

Prin apariția unui nou volum, lucrarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, a ajuns la cel de-al 10-lea. Alături de celelalte, cel la care ne referim întregeste imaginea neobosită activității pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară în fruntea partidului și statului nostru, ca eminent conducător revoluționar marxist-leninist, a cărui putere de muncă și-o consacră progresului țării și prosperității poporului român, cauzei socialismului și păcii în lume.

Materialele înmănușate — cuprînzînd rapoarte, cuvîntări, articole din perioada martie-noiembrie 1974 — ilustrează pregnant personalitatea secretarului general al partidului nostru, stilul său de muncă nou, dinamic, conturat sub forma dialogului permanent cu cadrele de partid și de stat, cu masele largi de oameni ai muncii. Probante în acest sens sînt materialele din volum care reprezintă cuvîntări rostite cu prilejul unor conferințe și consfătuiri la nivel național, al numeroaselor vizite de lucru efectuate în uzine, fabrici, sanitare, unități agricole, instituții de învățămînt și de cercetare.

Materialul cu care se deschide volumul reprezintă jurămîntul rostit de către tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul alegerii în funcția de președinte al Republicii Socialiste România, moment ce constituie o nouă și strălucită recunoaștere a meritelor celui mai iubit fiu al țării. În legămîntul rostit cu acest prilej „Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cînstă și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România”, adînc gravat în conștiința poporului român, toți fiii patriei vîd garanția împlinirii idealurilor pentru care militează partidul nostru.

În volum sînt prezentate materiale care pun în evidență nivelul de dezvoltare de azi și de mine al României socialiste, sarcinile care stau în fața multor compartimente ale activității social-economice românești și generoasele lor implicații asupra vieții de fiecare zi a omului muncii, ceea ce trebuie întreprins pentru continuarea procesului de perfecționare a conducerii și organizării societății.

Sînt cuprinse, de asemenea, materiale care afirmă contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la întărirea continuă a unității dintre partid și popor, la dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, la fundamentarea principiilor eticii și echității socialiste ca norme de bază ale activității și vieții comunistilor, ale tuturor oamenilor muncii. În multe din materialele cuprinse în volum reiese remarcabila contribuție adusă de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la elaborarea politicii internaționale a partidului și statului nostru, la creșterea prestigiului internațional al României socialiste, la dezvoltarea cursului spre destindere în viața internațională.

Paginile volumului 10 al lucrării România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate — dedicat celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român — reflectă vasta activitate desfășurată de către tovarășul Nicolae Ceaușescu pe planul vieții interne și externe a partidului și statului nostru.

V. NIȚĂ

Drăgănescu, Mihai. MUNCĂ ȘI ECONOMIE. Buc., Editura politică, 1974. 156 p.

Lucrarea poate fi cercetată sub două aspecte: unul, mai general, în care se evaluează global munca societății și colectivităților umane, în altul mai detaliat, posibil în situația în care munca depusă de fiecare om ar putea fi măsurată. Idelle enunțate de autor, chiar dacă sînt susținute cu formulări matematice, sînt numai un mod de reflectare a problemelor economice. Care sînt deci aceste probleme și în ce mod sînt tratate?

Se distinge o explorare dintr-un unghi de vedere personal a unor noțiuni și categorii micro și macroeconomice, cum ar fi munca, valoarea, prețul, moneda, producția fizică, tipurile de economii, relațiile economice internaționale, moneda internațională, eficiența, energia socială și fizică, producția exprimată într-un număr de caracteristici. În legătură cu aceste aspecte, autorul arată că definirea unor noțiuni și măsuri noi nu se datorează unei dorințe artificiale de originalitate, ci pentru a crea un cadru în care concepte economice posibile să poată fi examinate, evaluate și reținute, evident numai acelea

satisfac, într-o primă etapă, unele cerințe de analiză oretică și, în final, criteriul practicilor.

Pe baza aceste structuri metodologice ajungem să constatăm că timpul de muncă nu este dect o determinare a muncii care arată numai că se muncește, dar nu exprimă în sine nici greutatea și nici specificul unei anumite activități lucrative. Cu toate cele arătate este știut că în prezent economiile statelor sînt economii de preț, datorită faptului că ele nu operează și cu valorile produselor deși este evident că produsele au valoare dar aceasta nu este calculată. Astfel, valoarea rămîne nedeterminată cantitativ, dar valorile chiar necalculate constituie coloana vertebrală a prețurilor. Relația dintre ele este reglata de „un supliment” de reglaj social față de reglajul social general care determină valorile; în cazul lipsei acestui reglaj suplimentar prețurile ar fi egale cu valorile.

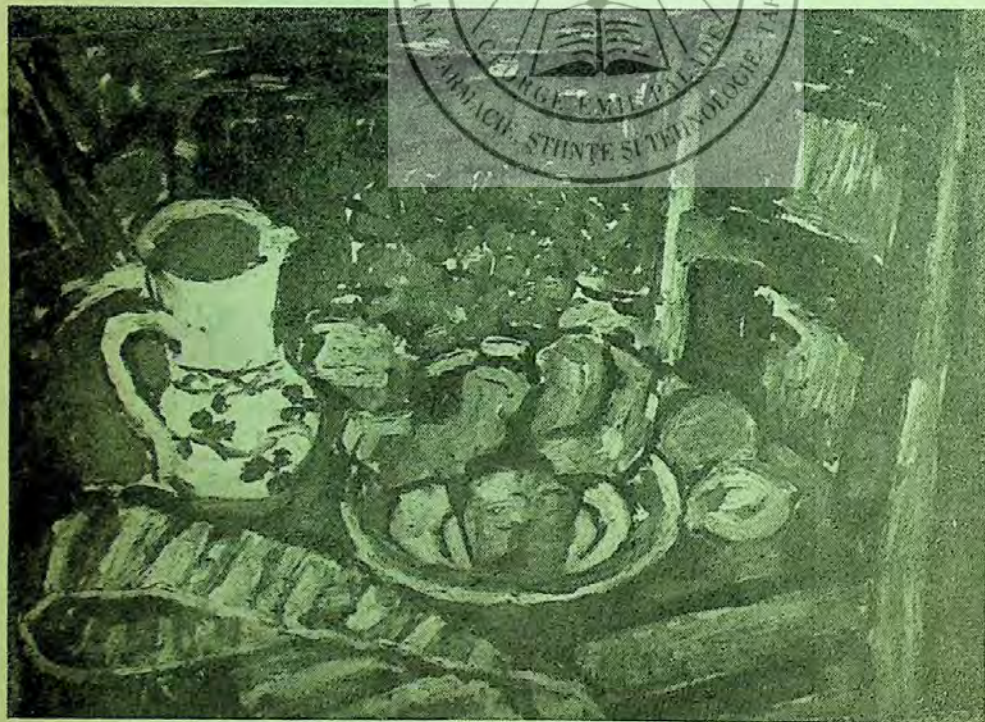
Fiind de părere că socialismul nu a rezolvat nici el în întregime mecanismul de funcționare a economiei, pieții, valorii, prețurilor, cererii și ofertei, autorul consideră că drumul început de Marx în această direcție este drumul pe care trebuie să se meargă. Este totuși un drum care

implică eforturi serioase și programe de cercetare privind măsurarea strădaniei umane, evaluarea unitară a producției fizice, determinarea consecințelor economice ale acestora pe plan intern și extern.

Autorul eseului Muncă și economie este de acord cu alți economiști români în privința ideii că nu trebuie să ne așteptăm la o măsurare a energiei umane în ergi sau jouli, ci la o măsurare a efortului uman într-o unitate pe care să o indice un aparat de măsură care ar înregistra într-un fel angajarea organismului în muncă, depistîndu-se ansamblul efortului fizic și intelectual. Desigur că materializarea acestei idei în viitor ar constitui înregistrarea unei eficiențe maxime a muncii sociale.

Deoarece, pînă în prezent, economia nu dispune de un set de ecuații fundamentale, așa cum dispun numeroase ramuri ale științelor tehnice și exacte, sîntem lipsiți de acel set de ecuații care ar constitui modelul matematic pentru societate. Ne referim la un model matematic care ar putea fi rezolvat în principiu ținînd cont de anumite condiții concrete impuse de realitatea examinată.

GH. AGIU

„Natură statică”
Ștefan Suceava, avocat
(Bistrița).

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

ETICĂ ȘI ECHITATE SOCIALISTĂ. Bibliografie de recomandare. Platra Neamț, Biblioteca Județeană Neamț, 1974. 62 p.

Așa cum se anunță în succintul cuvânt de prefață recomandările bibliografice, lucrarea urmărește „să ajute la documentarea și pregătirea politico-ideologică a membrilor de partid și a celorlalți oameni ai muncii, direct interesați în cunoașterea problemelor teoretice și metodice ale acțiunii de educare a maselor în spiritul principiilor eticii și echității socialiste”.

Bibliografia înserează în total 492 de titluri: documente de partid referitoare la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, lucrări cu caracter general despre morală, dar și materiale care comunică aspecte practice, experiențe de muncă și de viață ale organizațiilor de partid, de masă și obștești, ale instituțiilor culturale, juridice, ale școlii și familiei.

Informațiile au fost extrase din cărți, studii și articole din reviste și ziare, publicate în perioada noiembrie 1971 — decembrie 1973. Materialul bibliografiat a fost structurat în patru capitole: I. Partidul Comunist Român — promotor al celor mai înalte idealuri morale; II. Trăsături ale eticii comuniste; III. Calitățile morale ale comunistilor, ale tuturor oamenilor muncii; IV. Promovarea permanentă a principiilor eticii comuniste — o cerință logică a progresului societății. Diferitele subcapitole detaliază, după necesități, problematica enunțată. În cadrul fiecărui capitol notițele bibliografice au fost organizate în ordine strict alfabetică. Descrierile, redactate în genere corect, impun observația că, pentru cărți, notițele bibliografice chiar în formă simplificată nu trebuiau să omită caracterizarea cantitativă.

Din economia lucrării ar fi putut lipsi Planul tematic, anunțat în deschidere, care este identic (mai puțin, de bună seamă, paginația), cu Cuprinsul, plasat în final. Dar aceasta este o chestiune

de detaliu. Prin interesul temei abordate, prin calitatea selecției, prin modul de redactare, bibliografia (autor: Gabriela Drăgoi; coordonator: Elena Didoiu) se recomandă ca un instrument de informare de largă utilitate, ca o contribuție meritorie la propagarea în rândul maselor a principiilor etice ale socialismului, la dezvoltarea trăsăturilor morale înaintate.

Remarcăm în încheiere condițiile grafice excelente în care a fost editată lucrarea (coperta și prezentarea grafică: Constantina Bostan; tipar executat la Întreprinderea poligrafică Platra Neamț). ■ I.O.

A TRĂI ȘI A MUNCII ÎN CHIP COMUNIST. Bibliografie de recomandare. Colecțiunea de Livia Moscovici, Iași, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi”, 1974. 28 p.

Lucrarea de față se înscrie în colecția de bibliografii de recomandare 100 de cărți despre... inițiată de Biblioteca Județeană din Iași încă din anul 1970, în scopul de a oferi publicului cititor ghiduri de lectură, instrumente de orientare în multitudinea de lucrări editate în țara noastră într-un domeniu sau altul.

Adresându-se în principal publicului larg, care frecventează bibliotecile publice, această bibliografie urmărește să stimuleze lectura literaturii social-politice, ca mijloc eficient de educație în spiritul normelor comuniste de muncă și de viață. Prin natura informațiilor bibliografice inserate, lucrarea prezintă interes și pentru beneficiarii mai pretențioși ai informării în acest domeniu — lectorii ai învățământului de partid, activiști culturali, cursanții ai Universității populare.

Cele 100 de titluri recomandate au fost sistematizate în cinci capitole: I. Partidul Comunist Român — promotor al celor mai înalte idealuri morale; II. Legalitatea — condiție a consolidării ordinii socialiste, a dezvoltării

morale; III. Valorile morale și progresul societății socialiste; IV. Tinerul, societatea și normele socialiste de viață și muncă; V. Comuniștii — modele de atitudine și comportare în societatea noastră. Viețile lor, o înaltă pildă. Fiecare capitol este precedat de un motto semnificativ, extras din operele tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În cadrul fiecărei grupări tematice, referințele bibliografice au fost orânduite strict alfabetic, dându-se însă înțelitate documentelor de partid, lucrărilor aparținând secretarului general al partidului. Criteriul alfabetic nu a fost aplicat în ordonarea diferitelor legi semnalate în capitolul II, în cazul acestora luându-se în considerare numărul legii respective și implicit anul adoptării. Notițele bibliografice, corect redactate, sunt prezentate în formă simplificată, mărindu-li-se astfel accesibilitatea.

Inspirată, reproducerea în final a unei tulburătoare poezii de Al. Andrițoiu — Omul întreg.

Un cuvânt de apreciere se cuvine și pentru realizarea grafică excelentă, proprie de altfel tuturor aparițiilor de până acum din colecție, rearduse în atenția cititorilor într-o listă anexă. ■ I.T.

Biblioteca centrală universitară Cluj-Napoca. **Ghidul STUDENTULUI ECONOMIST.** Cluj-Napoca, 1974. 190 p. (multigrafiat).

Biblioteca Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca realizează, prin Ghidul studentului economist, un nou instrument de informare în sprijinul principallor ei beneficiari — studenții. Adresându-se de această dată celor ce se pregătesc în domeniul științelor economice, oferindu-le un prețios îndrumar în munca lor de studiu curent, de elaborare a lucrărilor de an și de diplomă, în activitățile ce le desăfoară în cadrul cercurilor științifice studentești, lucrarea întocmită în cadrul serviciului de informare și documentare al bibliotecii de către Vasile Nussbaum se înscrie totodată ca o prezență inedită în peisajul instrumentelor de acest fel realizate la noi în țară până acum. Inedită, desigur, prin conținut; pentru că lucrarea elaborată la Cluj-Napoca nu este nici un ghid, în genul cunoscutului „Guide de l'étudiant”, de orientare generală, completă în științele economice, nici un ghid bibliografic exhaustiv al literaturii domeniului economic. Ghidul studentului economist înregist-

trează doar sursele de referințe cu caracter economic aflate în colecțiile Bibliotecii centrale universitare din Cluj-Napoca, descrierile bibliografice fiind în marea lor majoritate însoțite de adnotări. În această parte bibliografică, ce deține de fapt ponderea în economia lucrării, sunt cuprinse un număr de șase capitole, și anume: Documente de partid și de stat; Enciclopedii, lexicoane, deflexionare (enciclopedii universale și dicționare biografice; enciclopedii de profil economic; dicționare poliglo. de economie); Bibliografii (ghiduri de surse de referințe bibliografice de bibliografie; bibliografia referitoare la literatura economică românească și străină, bibliografii naționale economice); Periodice (anuale economice); Statistică; Proiectivul superior economiei (surse documentare; manuale și cursuri universitare de profil economic apărute în R.S. România; teze de doctorat).

Remarcabile, pentru întreaga parte bibliografică a Ghidului, sînt sistematizarea clară, riguroasă a capitolelor, corectitudinea și redactarea atentă a descrierilor bibliografice, precum și caracterul metodic și explicativ al adnotărilor, fapt ce conferă și mai mult lucrării atributul de îndrumar.

Informația bibliografică pe care o oferă Ghidul studentului economist este înțregită prin adăugarea a două capitole — Bibliotecile. Edituri și Organizații economice internaționale — care vin să lărgescă aria orientării studenților în privința surselor de informare în domeniul economic. Lucrarea mai dispune, în anexă, de un Index alfabetic de autori și de titluri, indispensabil consultării instrumentului.

Notînd și ținuta grafică foarte îngrijită sub care a apărut noua lucrare de informare elaborată de Biblioteca Universității clujene, se poate aprecia că realizarea acestui Ghid reprezintă o reușită în atingerea scopului propus: de „a răspunde sarcinii tratate prin documentele de partid privind elaborarea unor lucrări care să contribuie la deschiderea orizontului științific al studenților, să stimuleze inițiative proprii de investigare a unor probleme economice de importanță majoră ale construcției socialiste în patria noastră”. Inițiativa laudabilă a bibliotecii clujene răspunde totodată și nevoii mai vechi de orientare a studenților în utilizarea multitudinii surselor de referințe, constituind un punct de plecare pentru realizarea în viitor a unor ghiduri complete, consacrate și altor domenii ce fac obiectul pregătirii universitare. ■ L.M.

CZU 027.52:3CP (498)-2
Documentele programatice
adoptate de Congresul al XI-lea
al Partidului Comunist
Român — fundament științific
și impuls al muncii
noastre viitoare. In: Biblioteca.
Bul. trim. de biblioteconomie.
Indrumătorul cultural, 27, nr. 12,
dec. 1974, p. 18—21.

Articolul sintetizează principalele sarcini și direcții de dezvoltare actuale și de perspectivă ale bibliotecilor românești în lumina înaltelor comandamente ale muncii politico-culturale și educative ce decurg din documentele recent adoptate de marele Forum al comunistilor.

CZU 025.17:025.31
Florica DUMITRESCU-CÂMPEANU: Organizarea
catalogoanelor pentru non-publicații. Idem., p. 34—36.

După ce într-un articol anterior încercase o sinteză asupra celor mai uzitate reguli de descriere bibliografică și catalogafică a non-publicațiilor, autoarea aduce acum o seamă de propuneri și sugestii pentru organizarea cataloanelor pentru această categorie de materiale.

CZU 002
Ing. M. MENDELOVICI:
Teoria și practica sistemelor
de informare documentară
(V.) Idem, p. 36—39.

Continuând abordarea problemelor de bază ale informaticii documentare, autorul prezintă succint elementele esențiale ale înmagazinării informațiilor — codificarea, înregistrarea și stocarea.

CZU 02 (44)
Ion STOICA: Realități și
tendențe în biblioteconomia
franceză contemporană. Idem,
p. 41—43.

Observațiile prilejuite de o vizită de studiu în Franța constituie pentru autor prilejul unor interpretări ale fenomenului biblioteconomic francez în dinamismul său, marcat de efortul de modernizare a concepției și mijloacelor de acțiune pentru a găsi bibliotecilor un câmp rodnic de activitate într-o lume în continuă schimbare.

УДК 027.52:3CP(498) — 2
Програмные документы,
принятые XI-м Съездом
Румынской Коммунистической
Партии — научная основа
и побуждение будущей
работы. В: Библиотека.
Вестн. де библиотэкономии.
Индруматорул культурал, 27, нр. 12,
1974, стр. 18—21.

Статья представляет обзор основных задач и направлений актуального и перспективного развития румынских библиотек в свете высших объективных культурно-политической и воспитательной работы, выходящие из принятых документов великим форумом коммунистов.

УДК 025.17:025.31

Florica Dumitrescu-Câmpeanu. Organizarea
catalogoanelor pentru non-publicații.

Tam je, str. 34—36

После того как в предыдущей статье сделал попытку

синтеза наиболее употребленных библиографического

и каталогографического описания специальных коллекций, автор приводит в

данной статье ряд предложений и практических советов

для организации каталогов и выходящих из разномыслия

общих сведений так называемых автором «non-publicații».

УДК 002

Ing. M. MENDELOVICI:
La théorie et la pratique des
systèmes d'information documentaires (V). Idem., pp. 36—39.

Теория и практика информационных документальных систем (V). Там же, стр. 36—39.

Продолжая трактовку основных проблем документалистики, автор представляет вкратце существенные процессы накопления

информаций — кодирование, регистрирование и муляция информации.

УДК 02 (44)

Ion STOICA: Réalités et
tendances dans la bibliothéconomie
française. Idem., pp. 41—43.

Поездка во Францию в научных целях составляет для автора повод для некоторых важных соображений в связи с французским библиотечным делом, как явление в эволюции динамике, отмеченной тенденцией к модернизации

концепции и способов действия для того, чтобы найти библиотекам плодотворное поле деятельности в мире, находящийся в непрерывном претворении.

УДК 02 (44)

Ion STOICA: Réalités et
tendances dans la bibliothéconomie
française. Idem., pp. 41—43.

En se fondant sur les observations occasionées par une

visite documentaire en France, l'auteur interprète le phénomène bibliothéconomique français dans son dynamisme, marqué par l'effort de modernisation de la

conception et des moyens d'action en vue d'assurer un champ fertile d'activité pour

les bibliothèques dans un monde en transformation.

En se fondant sur les observations occasionées par une

visite documentaire en France, l'auteur interprète le phénomène bibliothéconomique français dans son dynamisme, marqué par l'effort de modernisation de la

conception et des moyens d'action en vue d'assurer un champ fertile d'activité pour

les bibliothèques dans un monde en transformation.

UDC 027.52:3CP(498)-2
Les résolutions programmatiques du XI-e Congrès du Parti Communiste Roumain — fondement scientifique et stimulant pour notre activité prochaine. In: Biblioteca.
Bull. trim. de bibliotéconomie. Indrumătorul cultural, 27, no. 12, dec. 1974, pp. 18—21.

L'article synthétise les missions principales et les directions de développement des bibliothèques roumaines qui découlent des hautes commandements de l'activité politique, culturelle et éducative mis en évidence par les résolutions adoptées par le grand Forum des communistes.

UDC 025.17:025.31

Florica DUMITRESCU-CÂMPEANU: L'organisation des catalogues pour les fonds spéciaux des non-publications. Idem., pp. 34—36.

Après avoir tenté, dans un article antérieur, une

synthèse sur les plus usitées règles de description bibliographique et catalographique des fonds spéciaux, l'auteur

fait cette fois-ci quelques suggestions en ce qui concerne l'organisation des catalogues pour ces collections-là.

UDC 002

Ing. M. MENDELOVICI:
La théorie et la pratique des
systèmes d'information documentaires (V). Idem., pp. 36—39.

Теория и практика информационных документальных систем (V). Там же, стр. 36—39.

Продолжая трактовку основных проблем документалистики, автор представляет вкратце существенные процессы накопления

информаций — кодирование, регистрирование и муляция информации.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Réalités et
tendances dans la bibliothéconomie
française. Idem., pp. 41—43.

En se fondant sur les observations occasionées par une

visite documentaire en France, l'auteur interprète le phénomène bibliothéconomique français dans son dynamisme, marqué par l'effort de modernisation de la

conception et des moyens d'action en vue d'assurer un champ fertile d'activité pour

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Réalités et
tendances dans la bibliothéconomie
française. Idem., pp. 41—43.

En se fondant sur les observations occasionées par une

visite documentaire en France, l'auteur interprète le phénomène bibliothéconomique français dans son dynamisme, marqué par l'effort de modernisation de la

conception et des moyens d'action en vue d'assurer un champ fertile d'activité pour

les bibliothèques dans un monde en transformation.

En se fondant sur les observations occasionées par une

visite documentaire en France, l'auteur interprète le phénomène bibliothéconomique français dans son dynamisme, marqué par l'effort de modernisation de la

conception et des moyens d'action en vue d'assurer un champ fertile d'activité pour

les bibliothèques dans un monde en transformation.

UDC 027.52:3CP(498)-2
Programmatic Documents
Adopted by the 11-th
Congress of the Romanian
Communist Party — Scientific
Ground and Impulsion for
Our Future Work. In: Biblioteca.
Quarterly Bull. for
Librarianship. Indrumătorul
cultural, 27, n. 12,
dec. 1974, pp. 18—21.

The article synthesizes present and future main tasks and development lines of the Romanian libraries in the light of high commandments of the political, cultural and educative work resulted from the recent documents passed by the great communists' Forum.

UDC 025.17:025.31

Florica DUMITRESCU-CÂMPEANU: The Organizing of the Catalogues for Non-Book Materials. Idem., pp. 34—36.

Having attempted, in a former article, a synthesis of the most used cataloguing rules for non-book materials,

the author brings now some proposals concerning the organizing of the catalogues for non-book materials.

UDC 002

Eng. M. MENDELOVICI:
The Theory and Practice of Documentary Information Systems (V). Idem., pp. 36—39.

Continuing the treatment of basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Realities and
Trends in the French Contemporary Librarianship. Idem., pp. 41—43.

Carrying on to tackle basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Realities and
Trends in the French Contemporary Librarianship. Idem., pp. 41—43.

Carrying on to tackle basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Realities and
Trends in the French Contemporary Librarianship. Idem., pp. 41—43.

Carrying on to tackle basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Realities and
Trends in the French Contemporary Librarianship. Idem., pp. 41—43.

Carrying on to tackle basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)

Ion STOICA: Realities and
Trends in the French Contemporary Librarianship. Idem., pp. 41—43.

Carrying on to tackle basic questions of the documentary information, the author presents shortly the essential elements of the information storage — the codifying, the recording and the stocking of informations.

UDC 02 (44)